

CENTRUM GORZÓWA OD-NOWA

CENTRUM GORZOWA OD-NOWA

Nazwa zlecenia

Analiza zachowań komunikacyjnych dla ul. Wełniany Rynek na odcinku od ul. Sikorskiego do „Studni Czarownic” przy zastosowaniu metody prototypowania przestrzeni publicznej w ramach zadania: *Modernizacja deptaku przy ul. Hawelańskiej wraz z ulicą Hawelańską/Wełniany Rynek*

Zamawiający

Urząd Miasta Gorzowa Wielkopolskiego

Autorzy opracowania

arch. Paweł Jaworski

we współpracy z arch. Aleksandrą Hantkiewicz-Lejman, Igą Kalbarczyk,
arch. Małgorzatą Komarnicką

Zespół pragnie podziękować:

- ▶ osobom reprezentującym Biuro Konsultacji Społecznych i Rewitalizacji, Ośrodek Sportu i Rekreacji, Straż Miejską, Zakład Gospodarki Mieszkaniowej, Wydziały Dróg, Inwestycji, Gospodarki Komunalnej i Transportu Publicznego oraz Architektowi Miejskiemu,
- ▶ osobom uczestniczącym w konsultacjach i warsztatach za dzielenie się swoimi opiniami i uwagami, które służyły do usprawnienia przyjętych rozwiązań.

Paweł Jaworski – Urząd Miasta Gorzowa Wielkopolskiego

Gorzów Wielkopolski, grudzień 2019 r.

SPIIS TREŚCI

WPROWADZENIE	7
Uzasadnienie realizacji projektu	8
Prototypowanie urbanistyczne i jego wartość	8
Zakres projektu	11
CHARAKTERYSTYKA OBSZARU PROJEKTU	15
Inwentaryzacja lokali użytkowych	17
oraz zagospodarowania ulic	17
Analizy ruchu i parkowania przed testowaniem	21
Wywiady z użytkownikami przed testowaniem	33
TESTOWANIE ZMIAN	41
Zmiana organizacji ruchu i zagospodarowania ulic	41
Analizy ruchu i parkowania w trakcie testowania	46
Wywiady z użytkownikami w trakcie testowania	60
KONCEPCJA ZMIAN DOCELOWYCH	71
Wnioski z badań a rozwiązania projektowe	71
Idea zmian	72
MATERIAŁY DODATKOWE	83
SPISY	91

WPROWADZENIE

Projekt Centrum Gorzowa Od-nowa był związany z polityką przestrzenną i transportową samorządu, a także zarządzaniem przestrzenią publiczną oraz inwestycjami urbanistycznymi. Jego celem było przygotowanie procesu przekształcenia ulic Welniany Rynek i Hawelańskiej w miejsce trwale łączące funkcje społeczne, kulturalne, ekonomiczne, ekologiczne oraz komunikacyjne, przy zachowaniu bezwzględного priorytetu dla ruchu niezmotoryzowanego.

Zdjęcia nr 1, 2.
Pl. Nowy w Krakowie - projekt Nowy Plac Nowy
fot. Wojciech Mąga

Zdjęcia nr 3, 4.
Ul. Żąbkowska w Warszawie - projekt Żywa Ulica
fot. Emilia Oksentowicz

Zdjęcia nr 5, 6.
Ul. 3 Maja w Dąbrowie Górniczej - projekt Żywa Ulica
fot. Paweł Jaworski, Marek Dziurkowski

Zdjęcia nr 7, 8.
Pl. Orła Białego w Szczecinie - projekt Nowe Życie Placu
fot. Urząd Miasta Szczecina

Projekt składał się z części badawczej, partycypacyjnej i architektonicznej, a jego najważniejszym elementem było testowanie zmian w przestrzeni wspólnie z ludźmi, którzy z niej codziennie korzystają - mieszkańcami, lokalnymi przedsiębiorcami, klientami usług czy przechodniami. Przyjęta metoda pracy bazowała na naszych wcześniejszych doświadczeniach z projektów: Nowy Plac Nowy w Krakowie, Żywa Ulica w Warszawie, Żywa Ulica w Dąbrowie Górniczej oraz Nowe Życie Placu w Szczecinie.

Uzasadnienie realizacji projektu

Podstawą projektu Centrum Gorzowa Od-nowa były zapisy obowiązującego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Gorzowa Wielkopolskiego, opracowania transportowego przygotowanego w związku z nową edycją tego dokumentu oraz Gminnego Programu Rewitalizacji Gorzów 2025+. Zawarte w nich wytyczne zakładają ograniczanie i uspokajanie ruchu oraz kreowanie dobrych przestrzeni publicznych w centrum.

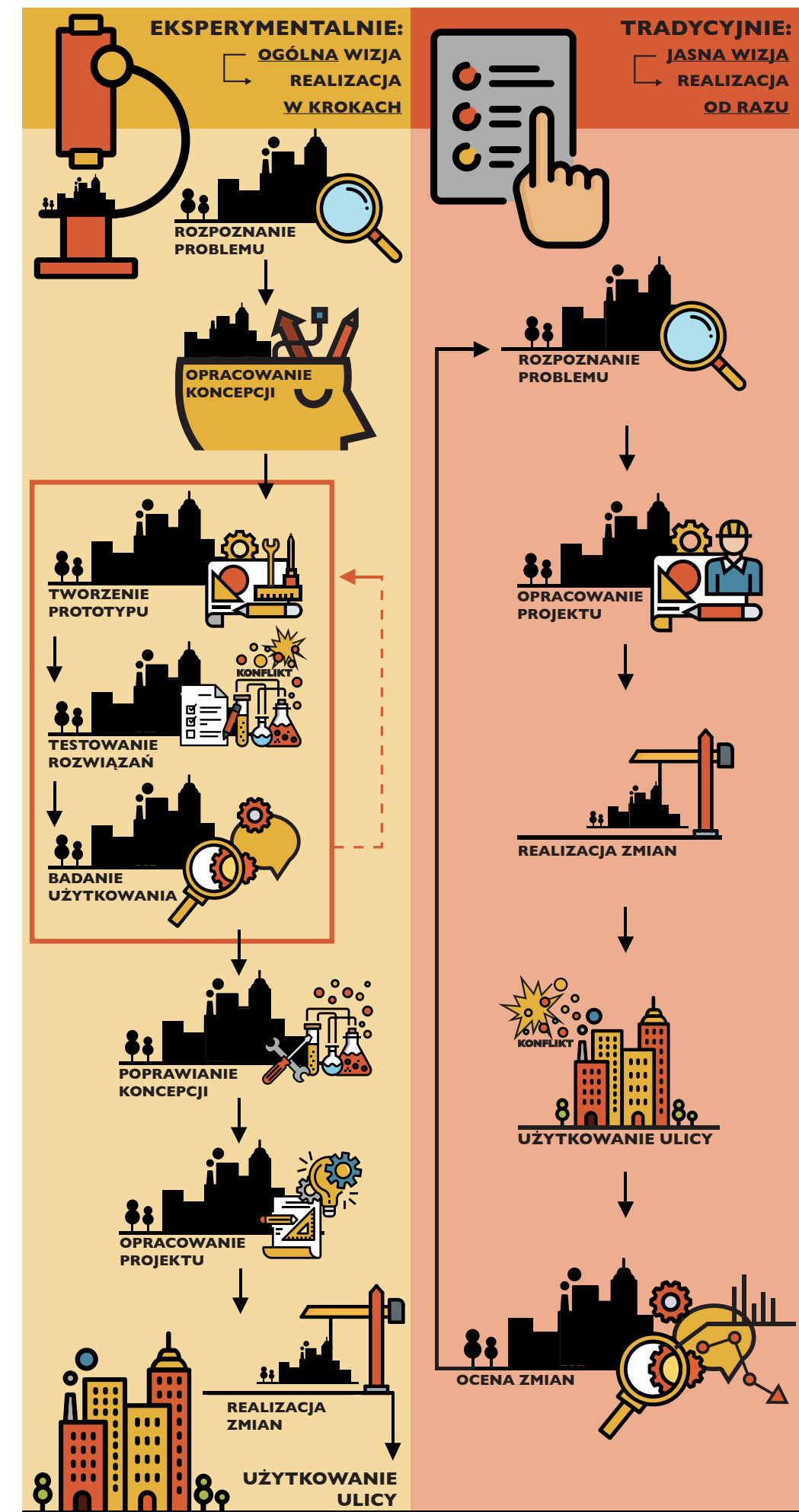
W programie rewitalizacji podkreślono również wartość głosu mieszkańców w trakcie planowania różnych przekształceń urbanistycznych. Projekt Centrum Gorzowa Od-nowa odwoływał się do tej zasady, ponieważ służył głębokiemu zaangażowaniu społeczności ulic Wełniany Rynek i Hawelańskiej na wszystkich etapach procesu.

Prototypowanie urbanistyczne i jego wartość

W projekcie Centrum Gorzowa Od-nowa zastosowaliśmy narzędzia prototypowania urbanistycznego. Przyjęty przez nas sposób pracy odchodzi od tradycyjnej formy planowania, złożonej z dyskusji specjalistów, tworzenia opracowań strategicznych i regulacji planistycznych, projektowania oraz realizacji. Prototypowanie rozwiązuje wpisane w ten model trudności, takie jak: brak informacji zwrotnej od użytkowników, wysokie ryzyko konfliktu po zakończeniu prac lub powstanie złych rozwiązań wskutek dezaktualizacji potrzeb, zasobów czy przepisów.

Projekt prototypowania urbanistycznego rozpoczyna akcja informacyjna i analiza sytuacji wyjściowej. Później następuje faza planowania, budowania, wdrażania i użytkowania uproszczonych lub tymczasowych rozwiązań komunikacyjnych oraz przestrzennych (makiet w skali 1:1) dotyczących funkcjonowania wybranego miejsca. W porównaniu z wysokością środków potrzebnych do docelowych przekształceń testowe są niskokosztowe. Wprowadzamy je szybko, a ich założenia reorganizujemy na podstawie uzyskanych wyników badań transportowych i społecznych czy spotkań warsztatowych. Po teście opracowujemy wytyczne do przebudowy.

Rysunek nr 1.
Porównanie tradycyjnej metody projektowania z metodą opartą na prototypowaniu urbanistycznym

Testowanie rozwiązań przestrzennych pozwala nam określić ich jakość zanim projekt architektoniczny zostanie zrealizowany w zamkniętym kształcie i będzie podlegał ocenie. Odbywa się to na podstawie rozpoznania sytuacji wyjściowej: parametrów lokalizacji, dostępnych zasobów i potrzeb użytkowników, a także monitorowania zmian w zachowaniach komunikacyjnych oraz preferencjach dotyczących działania i wyglądu ulicy lub placu podczas przekształceń tymczasowych. Dzięki temu projekt docelowy oraz plan zarządzania jego wdrożeniem są dostosowane do konkretnego miejsca.

Testowanie rozwiązań przestrzennych pozwala nam określić ich jakość zanim projekt architektoniczny zostanie zrealizowany w zamkniętym kształcie i będzie podlegał ocenie

Na fragmencie ścisłego centrum Gorzowa Wielkopolskiego wprowadziliśmy tymczasową organizację ruchu, która w trakcie dwuetapowego testu została zmodyfikowana ze względu na postulaty zgłoszone przez mieszkańców i przedsiębiorców. Dane zbieraliśmy poprzez badania parkowania, potoków i struktury rodzajowej ruchu oraz wywiady. Razem z wytycznymi płynącymi z dokumentów miejskich były one punktem wyjścia prac nad koncepcją architektoniczną przedstawioną na końcu niniejszego raportu.

Zmiany wprowadzone w sposób testowy prowokują do dyskusji, a nawet burzliwego sporu o interesy i wizję miasta, ponieważ dotyczą wspólnego korzystania z przestrzeni publicznej, której często jest zbyt mało, żeby spełnić wszystkie żądania. Proces może się nawet przeobrazić w negocjowanie proporcji pomiędzy różnymi formami zagospodarowania lub sprzecznymi pomysłami na organizację ruchu. W Gorzowie Wielkopolskim dotyczyło to problemu obsługi lokali użytkowych w zakresie dostaw i dojazdu przedsiębiorców oraz klientów przy założeniu maksymalnego ograniczenia ruchu samochodowego.

Zastosowana w projekcie Centrum Gorzowa Od-nowa metoda pracy pozwala podnieść jakość dyskusji o przestrzeni publicznej, ponieważ:

usuwa bardzo wysoki próg dostępu związany z debatami urbanistycznymi – prototypowanie opiera się na rozwiązaniach intuicyjnych i namacalnych, których interpretacja nie wymaga specjalnych kompetencji,

kieruje uwagę uczestników na konsekwencje realizacji projektu, a nie abstrakcyjny problem potrzeb, nieodróżnialnych w większości wypadków od żądań – testowanie zmian zapewnienia możliwość fizycznego korzystania z przekształconego miejsca,

zabezpiecza przed eskalacją wymyślonych problemów, a także obaw oraz lęków – projekt rozpoczyna się od doświadczania zmienionej przestrzeni, a nie od rozmowy w sztucznej sytuacji spotkania, podczas którego debatuje się o rzeczach trudnych do wyobrażenia,

wydobywa głos wielu osób, które nie pojawiają się na tradycyjnych konsultacjach i nie domagają się głośno zabezpieczenia swoich interesów,

stopniowo oswaja ludzi z przekształceniami komunikacyjnymi miasta i pokazuje, że są one w ogóle możliwe, a nie zaskakuje radykalnym rozwiązaniem, które trudno zmienić lub przebudować.

1.3.

Zakres projektu

W ramach projektu Centrum Gorzowa Od-nowa zrealizowaliśmy następujące zadania określone w umowie:

- etap I** – przygotowanie inwentaryzacji lokali użytkowych oraz obecnego stanu zagospodarowania, analiz użytkowników przestrzeni, danych o parkowaniu i danych udostępnionych przez Urząd Miasta Gorzowa Wielkopolskiego,
- etap II** – przeprowadzenie warsztatów diagnostycznych i projektowych, mobilnych punktów konsultacyjnych oraz działań informacyjnych, opracowanie czasowej zmiany organizacji ruchu i zagospodarowania, wykonanie tymczasowych mebli miejskich,
- etap III** – uruchomienie oraz nadzorowanie testowania prototypu, przygotowanie wytycznych projektowych, raportu końcowego, w tym koncepcji z wizualizacją.

Zadania realizowaliśmy zgodnie z poniższym harmonogramem:

23 września - 27 października DZIAŁANIA PRZED TESTOWANIEM:

- ▶ analizowanie danych wejściowych, udostępnionych przez Urząd Miasta Gorzowa Wielkopolskiego,
- ▶ opracowanie inwentaryzacji lokali użytkowych oraz zagospodarowania ulic w zakresie nawierzchni, umeblowania i oznakowania,
- ▶ pozyskanie i przeanalizowanie danych o ruchu i parkowaniu,
- ▶ przeprowadzenie rozmów z użytkownikami przestrzeni publicznej,
- ▶ przeprowadzenie mobilnego punktu konsultacyjnego oraz warsztatu diagnostycznego i projektowego,
- ▶ opracowanie i zgłoszenie projektu czasowej zmiany organizacji ruchu,
- ▶ opracowanie projektu zmiany zagospodarowania ulicy.

28-30 października WDROŻENIE PROTOTYPU:

- ▶ zmiana organizacji ruchu i zagospodarowania wybranych ulic.

28 października - 30 listopada TESTOWANIE PROTOTYPU W DWÓCH WARIANTACH:

- ▶ pozyskanie i przeanalizowanie danych o ruchu i parkowaniu,
- ▶ przeprowadzenie punktów konsultacyjnych i spotkań otwartych,
- ▶ przeprowadzenie badań ankietowych.

1-15 grudnia ZAMKNIĘCIE PRAC:

- ▶ opracowanie koncepcji przebudowy docelowej,
- ▶ przygotowanie i przekazanie raportu.

wrzesień - grudzień AKCJA INFORMACYJNA I ANALIZA TREŚCI W MEDIACH

CENTRUM GORZÓWA OD-NOWA

W ramach projektu Centrum Gorzowa Od-nowa opracowaliśmy koncepcję przebudowy ulic Hawelańskiej i Wełniany Rynek. Testowaniu podlegały zmiany w zakresie organizacji ruchu również na ulicach Zabytkowej i Dzieci Wrzesińskich.

Rysunek nr 2.
Zakres przestrzenny zmian i projektu

2.

CHARAKTERYSTYKA OBSZARU PROJEKTU

Pierwszym etapem projektu Centrum Gorzowa Od-nowa była analiza danych wyjściowych dotyczących planowania przestrzennego i inwestycji:

— studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Gorzowa Wielkopolskiego, przyjętego Uchwałą Nr XII/131/2003 Rady Miasta Gorzowa Wlkp. z dnia 18 czerwca 2003 r. z późn. zm.,

— *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Gorzowa Wielkopolskiego w zakresie uwarunkowań i kierunków rozwoju układu komunikacyjnego miasta. Etap 3, spójny, optymalny układ komunikacyjny miasta w horyzoncie czasowym 2030, TRAKO, Projekty Transportowe, bm. bd.,*

— obowiązującego Gminnego Programu Rewitalizacji 2025+, przyjętego Uchwałą Nr XXXVI/445/2016 Rady Miasta Gorzowa Wlkp. dnia 13 grudnia 2016 r.,

— raportu z badania jakościowego z mieszkańcami oraz przedsiębiorcami obszaru rewitalizacji.

Zgodnie z zapisami obowiązującego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Gorzowa Wielkopolskiego ulice Wełniany Rynek i Hawelańska znajdują się w Strefie nr I - strefie śródmiejskiej o funkcjach mieszkaniowo-usługowych, w której ustala się „poprawę stanu sanitarnego i warunków środowiskowych zamieszkania w wyniku przewidywanego sukcesywnego eliminowania z obszaru strefy tranzytowego i międzydzielnicowego ruchu samochodowego oraz zwiększenie przestrzeni przeznaczonych dla ruchu pieszego i rowerowego”.

Zgodnie z analizą komunikacyjną ulice Wełniany Rynek i Hawelańska znajdują się w granicach podstrefy ścisłego centrum - Centrum-Śródmieście - najbardziej restrykcyjnej pod względem transportowym, przestrzennym i wprowadzania decyzji administracyjnych. Na tym obszarze należy dążyć do:

- obniżenia klas technicznych dróg publicznych na dojazdowe lub lokalne,
- pozostawienia klas technicznych dróg głównych i zbiorczych tylko na elementach podstawowego układu komunikacyjnego miasta,
- bezwzględnego uprzywilejowania transportu publicznego, rowerzystów oraz pieszych,
- wyznaczenia odcinków ulic wyłącznie dla ruchu pieszego, rowerowego i komunikacji zbiorowej,

- wyznaczenia strefy ograniczonego ruchu w obszarze pomiędzy ulicami: Spichrzową, Nadbrzeżną, Garbary, Sikorskiego, Kosynierów Gdyńskich, Łokietka, Wybickiego, Jagiełły, Dzieci Wrzesińskich, Hejmanowskiej,
- wyznaczenia odcinków ulic jednokierunkowych, w rozplanowaniu zniechęcającym do przejazdów tranzytowych, z możliwością ruchu „pod prąd” dla rowerów i transportu publicznego,
- wyznaczenia odcinków ulic dla ruchu rowerowego po jezdni na zasadach ogólnych,
- wprowadzenia Śródmiejskiej Strefy Płatnego Parkowania,
- ograniczenia ruchu dostawczego poprzez obsługę w określonych dniach lub przedziałach czasowych, po wyznaczonych odcinkach ulic,
- wprowadzenia strefy 3,5 t oraz zakazu wjazdu pojazdów dostawczych i ciężarowych powyżej 7,5 t,
- stosowania różnych form fizycznego oraz organizacyjnego uspokajania ruchu samochodowego,
- wprowadzenia ulic typu woonerf,
- wprowadzenia parku kulturowego.

Zgodnie z ustaleniami gminnego programu rewitalizacji ulice Wełniany Rynek i Hawelańska znajdują się w zdegradowanym i przeznaczonym do rewitalizacji obszarze RI o wysokich walorach kulturowych. W jego obrębie należy prowadzić działania służące poprawie wizerunku i odbudowie tożsamości lokalnej poprzez: projektowanie oraz urządzenie przestrzeni dla mieszkańców - przyjaznej, integrującej, ciekawej i żywej, uwzględnianie w działaniach planistycznych specyfiki ruchu pieszego - odpowiednie kształtowanie przekrojów ulic, wprowadzenie mebli miejskich, oświetlenia i zieleni, animowanie działań kulturalnych w obrębie przestrzeni publicznej. Przedsiębiorcy, z którymi przeprowadzono wywiady po przygotowaniu programu, wskazywali, że najpoważniejszymi problemami tego terenu są nierówne nawierzchnie, zły stan elewacji budynków oraz ogólne zaniedbanie. Badani w większości byli zgodni co do tego, że w przyszłości w tym miejscu powinno pojawić się więcej kawiarni i punktów z ofertą kulturalną. Dzięki temu centrum zyskałoby funkcję wypoczynkowo-rozrywkową.

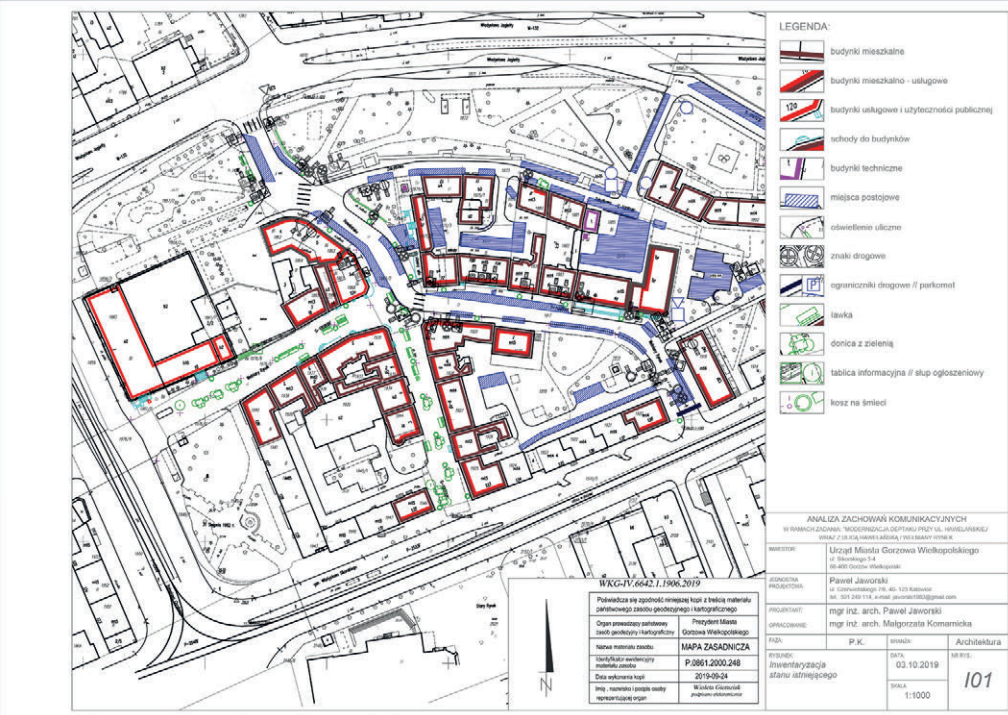
Z przywołanych dokumentów wynika, że ulice Wełniany Rynek i Hawelańska są częścią terenu zaniedbanego pod względem infrastruktury technicznej. Wymaga on ograniczenia ruchu samochodowego na rzecz ruchu pieszego oraz rowerowego w celu wykreowania atrakcyjnej przestrzeni publicznej. W tym właśnie kierunku prowadzone były prace w ramach projektu Centrum Gorzowa Od-nowa.

Badani w większości byli zgodni co do tego, że w przyszłości w tym miejscu powinno pojawić się więcej kawiarni i punktów z ofertą kulturalną. Dzięki temu centrum zyskałoby funkcję wypoczynkowo-rozrywkową

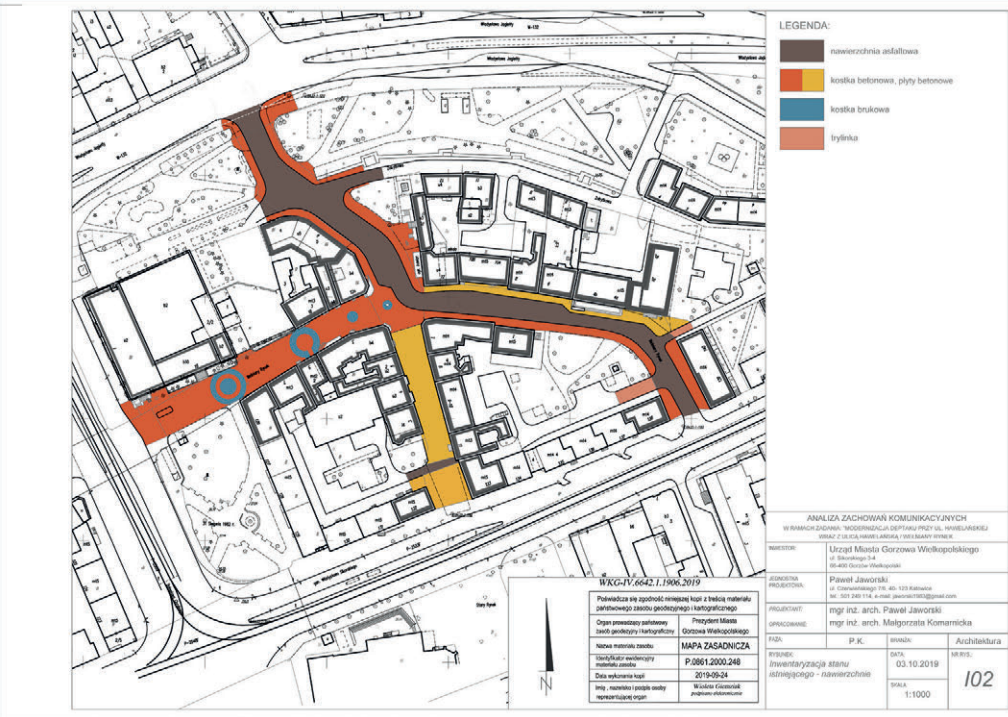
Mapa nr 1.
Inwentaryzacja obecnego zagospodarowania ulic Wełniany Rynek i Hawelańskiej wraz z terenami przyległymi, skala oryginału 1:1000

2.1.

Inwentaryzacja lokali użytkowych oraz zagospodarowania ulic

Mapa nr 2.
Inwentaryzacja nawierzchni ulic Hawelańskiej i Wełniany Rynek wraz z terenami przyległymi, skala oryginału 1:1000

Zagospodarowanie ulic Wełniany Rynek i Hawelańskiej przeanalizowaliśmy na podstawie inwentaryzacji, która obejmowała przeznaczenie budynków, wyposażenie przestrzeni publicznej, nawierzchnie, znaki drogowe, a także miejsca parkowania samochodów. Dostrzegliśmy, że nawierzchnie oraz elementy małej architektury nosiły ślady zużycia lub były w złym stanie technicznym. Istniejące znaki drogowe były ustawione niezgodnie z przepisami (wysokość montażu była zbyt niska) i nie spełniały swojego zadania – parkowano pomimo zakazu. Kierowcy zostawiali auta w każdym wolnym miejscu, w tym na przejściach dla pieszych i w obrębie skrzyżowań. Utrudniało to ruch pieszy i znacząco obniżało poziom bezpieczeństwa.

Szczegółowe informacje o każdej z ulic umieściliśmy poniżej.

Ulica Wełniany Rynek

Ul. Wełniany Rynek na odcinku pomiędzy skrzyżowaniami z ulicami Sikorskiego i Hawelańską jest drogą dojazdową, gminną, o przekroju 1x1. Jezdnia i obustronne chodniki mają zmienną szerokość.

Wlot od strony ul. Sikorskiego jest zaślepiiony w związku z jej remontem, o czym informują znaki pionowe D-4a „droga bez przejazdu” oraz D-4b „wjazd na drogę bez przejazdu”. Z tego powodu na ul. Wełniany Rynek obowiązuje ruch:

- ▶ na odcinku od skrzyżowania z ul. Sikorskiego do skrzyżowania z drogą wewnętrzną prowadzącą do ul. Dzieci Wrzesińskich - dwukierunkowy,
- ▶ na odcinku od skrzyżowania ze wspomnianą już drogą wewnętrzną do skrzyżowania z ul. Hawelańską - jednokierunkowy w kierunku zachodnim (znak pionowy D-3 „droga jednokierunkowa”).

Pas ruchu jest dostosowany do historycznego układu otaczającej zabudowy. W sąsiedztwie skrzyżowania z ul. Hawelańską przed rozpoczęciem testów wyznaczone było przejście dla pieszych - za pomocą oznakowania pionowego D-6 i poziomego P-10 „przejście dla pieszych” (oba).

Na chodniku na odcinku południowo-wschodnim drogi wyznaczone są miejsca postojowe w układzie równoległym (przed testami brakowało znaku pionowego, istniał znak poziomy P-18 „stanowisko postojowe”). Na fragmencie północno-wschodnim, częściowo na jezdni i częściowo na chodniku wyznaczone jest 1 miejsce postojowe zastrzeżone w układzie równoległym (znak pionowy D-18a „parking - miejsce zastrzeżone” z tabliczką T-29 informującą o miejscach dla pojazdów przewożących lub kierowanych przez osoby z niepełnosprawnościami mające trudności w poruszaniu się, znak poziomy P-20 „koperta”). W części północno-zachodniej wyznaczonych było 15 miejsc postojowych w układzie skośnym (znaki pionowe D-44 „strefa płatnego parkowania”, znak poziomy P-18 „stanowisko postojowe”) oraz 2 miejsca postojowe zastrzeżone (znaki pionowe D-18a z tabliczkami T-29, znak poziomy P-20 o treści jw.)

Na chodniku w północnej części drogi wyznaczony był pas z zakazem zatrzymywania się (znaki pionowe B-36 „zakaz zatrzymywania się” z tabliczkami T-25a wskazującą początek zakazu i T-25c wskazującą jego koniec). Na chodniku w południowej części obowiązywał również taki zakaz z wyłączeniem dostaw (znak pionowy B-36 oraz tabliczka o treści „Nie dot. zaopatrzenia w czasie za- i wyładunku na chodniku” i tabliczka T-24 wskazująca, że pozostawiony pojazd zostanie usunięty na koszt właściciela), natomiast przy skrzyżowaniu z ul. Hawelańską - zakaz postoju z wyłączeniem dostaw (znak pionowy B-35 „zakaz postoju” z tabliczką o treści „Nie dotyczy za- i wyładunków”).

Na drodze odbywa się ruch samochodów osobowych, ciężarowych dostawczych, rowerów i pieszych.

Ul. Wełniany Rynek na odcinku od skrzyżowania z ul. Sikorskiego do skrzyżowania z ul. Hawelańską jest drogą dojazdową, gminną. Nie posiada wydzielonej jezdni i chodników.

Na tym odcinku przed rozpoczęciem testów obowiązywał zakaz ruchu z wyłączeniem dotyczącym dostaw (znak B-1 „zakaz ruchu w obu kierunkach” i tabliczka o treści „Nie dotyczy zaopatrzenia w czasie za- i wyładunku w godz. 6:00-10:00”).

Ulica Hawelańska

Ul. Hawelańska na odcinku od skrzyżowania z ul. Sikorskiego do skrzyżowania z ul. Wełniany Rynek jest drogą dojazdową, gminną. Nie posiada wydzielonej jezdni i chodników.

Na tym fragmencie przed rozpoczęciem testów obowiązywał zakaz ruchu z wyłączeniem dotyczącym dostaw i mieszkańców (znak pionowy B-1 „zakaz ruchu w obu kierunkach” i tabliczki o treści „Nie dotyczy poj. zaopatrzenia w czasie za- i wyładunku w godz. 6.00-10.00 oraz 17.00-19.00” oraz „Nie dotyczy mieszkańców ul. Sikorskiego 126-132 i Wełniany Rynek 3, 5, 7”). Dodatkowo na wskazanym fragmencie wprowadzona jest strefa zamieszkania (znak pionowy D-40 „strefa zamieszkania”).

Ul. Hawelańska na kolejnym odcinku - od skrzyżowania z ul. Wełniany Rynek do skrzyżowania z ul. Jagiełły - jest drogą dojazdową, gminną, o przekroju 1x1. Jezdnia i obustronne chodniki mają zmienną szerokość.

Na odcinku obowiązuje ruch jednokierunkowy w kierunku północnym (znak pionowy B-2 „zakaz wjazdu”). Pas ruchu jest dostosowany do układu otaczającej zabudowy. W sąsiedztwie skrzyżowań z ulicami Zabytkową i Strzelecką oraz Jagiełły przed testem wyznaczone były przejścia dla pieszych za pomocą znaków pionowych D-6 i znaków poziomych P-10 „przejście dla pieszych” (oba). Po stronie zachodniej na jezdni na odcinku od skrzyżowania z ul. Wełniany Rynek do skrzyżowania z ulicami Zabytkową i Strzelecką ustanowionych było 13 miejsc postojowych w układzie skośnym (znak pionowy D-44 „strefa płatnego parkowania” z tabliczką T-30g wskazującą postój całego pojazdu na jezdni

skośnie do krawężnika, znaki poziome P-18 „stanowisko postojowe”) oraz 1 miejsce postojowe zastrzeżone (znak pionowy D-18a „parking - miejsce zastrzeżone” z tabliczką T-29 informującą o miejscach dla pojazdów przewożących lub kierowanych przez osoby niepełnosprawne mające trudności w poruszaniu się, znak poziomy P-20 „koperta”). Po tej samej stronie na jezdni na odcinku od skrzyżowania z ulicami Zabytkową i Strzelecką do skrzyżowania z ul. Jagiełły wyznaczonych jest 6 miejsc postojowych w układzie skośnym (znak pionowy D-44 „strefa płatnego parkowania” z tabliczką T-30g wskazującą postój całego pojazdu na jezdni skośnie do krawężnika i tabliczką o treści „bilety w parkomacie”, znaki poziome P-18 „stanowisko postojowe”) oraz 1 miejsce postojowe zastrzeżone (znak pionowy D-18a z tabliczką T-29, znak poziomy P-20 - o treści jw.). Po stronie wschodniej wyznaczony jest postój taksówek (znaki pionowe D-19 „postój taksówek” i D-20 „koniec postoju taksówek”), a także pasy z zakazem zatrzymywania się (znaki pionowe B-36 „zakaz zatrzymywania się”). Na drodze odbywa się ruch samochodów osobowych, ciężarowych dostawczych, rowerów i pieszych.

Ulica Zabytkowa

Ul. Zabytkowa jest drogą dojazdową, gminną, o przekroju 1x1. Jezdnia ma zmienną szerokość, podobnie jak jednostronny chodnik przy murach miejskich.

Na odcinku obowiązuje ruch jednokierunkowy w kierunku zachodnim, o czym informują znaki pionowe D-3 „droga jednokierunkowa” i B-2 „zakaz wjazdu”. Pas ruchu jest dostosowany do historycznego układu otaczającej zabudowy i przebiegu murów miejskich.

Po stronie północnej obowiązuje zakaz zatrzymywania się (znaki pionowe B-36 „zakaz zatrzymywania się”). Przed rozpoczęciem testów znaki B-36 po stronie południowej były ustawione nieprawidłowo, tzn. tyłem do kierunku ruchu.

Na drodze odbywa się ruch samochodów osobowych, ciężarowych dostawczych, rowerów i pieszych.

Lokale użytkowe

Drugim elementem inwentaryzacji był spis podmiotów usługowych działających w lokalach użytkowych przy ulicach Wełniany Rynek i Hawelańskiej oraz ich najbliższym otoczeniu. Odpowiednią tabelę, stanowiącą podsumowanie naszej pracy, umieściliśmy w rozdziale 5.

2.2.

Analizy ruchu i parkowania przed testowaniem

Na opisanym obszarze przeprowadziliśmy dwuaspektowe analizy transportowe. W dzień powszedni (czwartek 26 września) oraz w dzień wolny od pracy (sobota 28 września) zrealizowaliśmy:

badania ruchu - poprzez zliczanie pojazdów w godzinach 7:00-8:00, 12:00-13:00 i 17:00-18:00 na skrzyżowaniu ul. Wełniany Rynek z drogą wewnętrzną prowadzącą do ul. Dzieci Wrzesińskich oraz na skrzyżowaniu ulic: Hawelańskiej, Zabytkowej i Strzeleckiej,

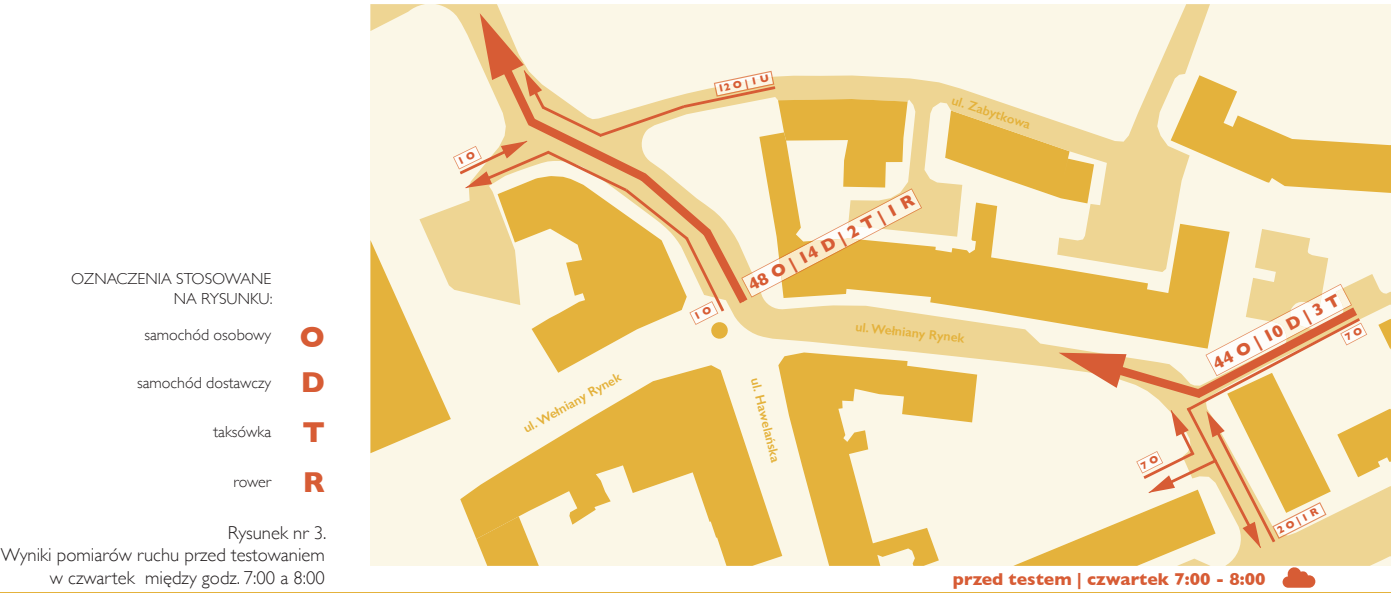
badania parkowania - poprzez rejestrowanie lokalizacji pojazdów postawionych na fragmentach ulic: Wełniany Rynek, Hawelańskiej, Zabytkowej i Strzeleckiej o godzinach: 8:00, 10:00, 11:00, 13:00, 15:00, 16:00, 18:00.

Ze zgromadzonych przez nas danych wynika niezbicie, że każde porządkowanie przestrzeni ulic Wełnianego Rynku i Hawelańskiej wymaga istotnych zmian komunikacyjnych.

Badania ruchu

Zauważyliśmy, że najwięcej pojazdów pojawia się na badanym obszarze w okolicy południa. W ciągu godziny na ten teren wjechało 127 aut osobowych, 19 dostawczych i 9 taksówek, z czego większość skręciła w ul. Wełniany Rynek. Oznacza to, że średnio co pół minuty przejechał tędy jeden samochód. Niezależnie od pory dnia większość pojazdów tylko przejeżdżała przez obszar, którym się zajmowaliśmy - niektóre nawet 2- i 3-krotnie, co obrazuje jego przepełnienie w zakresie parkowania. Poza tym na ul. Wełniany Rynek wielokrotnie pojawił się ruch rowerowy pod prąd - ludzie poruszali się po jezdni i po chodniku.

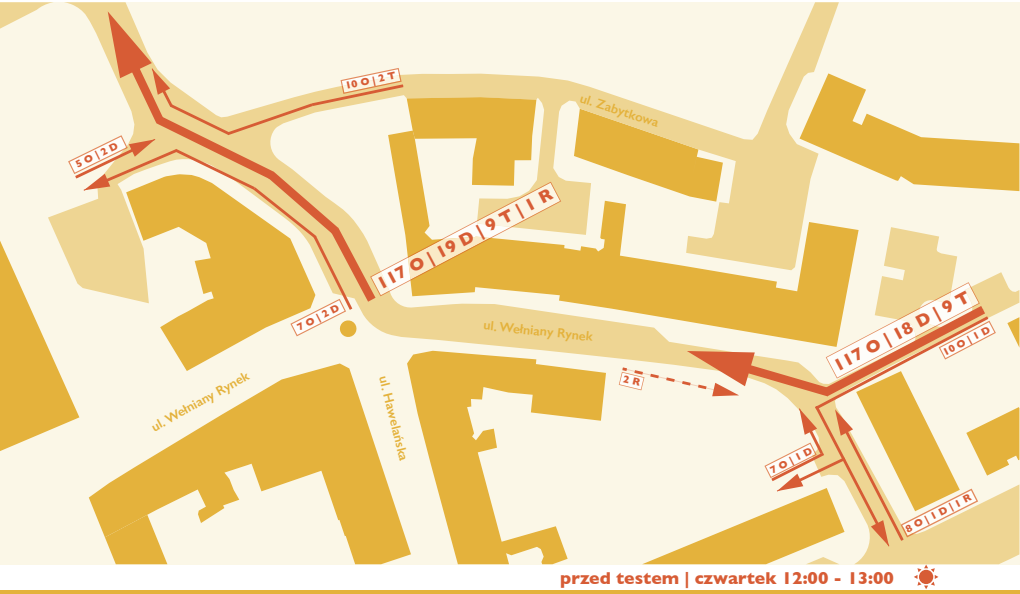
Szczegółowe informacje w zakresie wyników badań potoków ruchu można znaleźć na poniższych schematach.

OZNACZENIA STOSOWANE
NA RYSUNKU:

samochód osobowy **O**
samochód dostawczy **D**
taksówka **T**
rower **R**

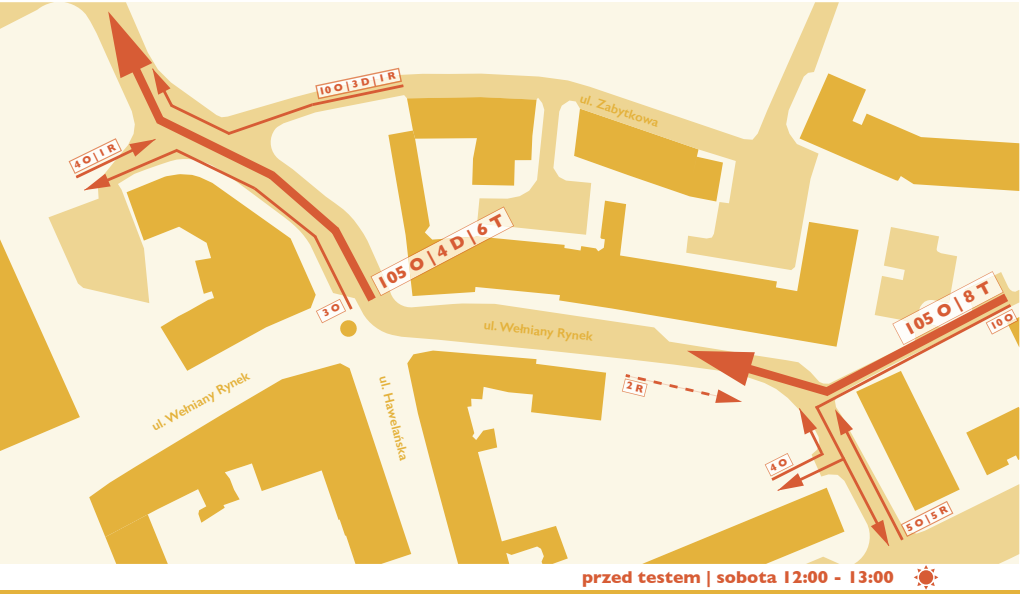
Rysunek nr 4.
Wyniki pomiarów ruchu przed testowaniem
w czwartek między godz. 12:00 a 13:00

OZNACZENIA STOSOWANE
NA RYSUNKU:

samochód osobowy **O**
samochód dostawczy **D**
taksówka **T**
rower **R**

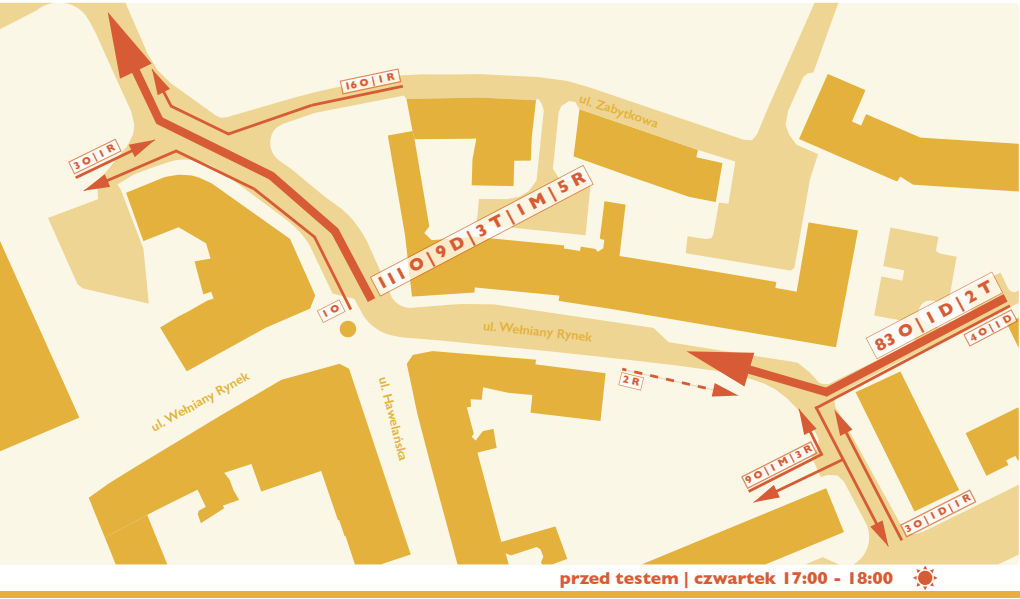
Rysunek nr 7.
Wyniki pomiarów ruchu przed testowaniem
w sobotę między godz. 12:00 a 13:00

OZNACZENIA STOSOWANE
NA RYSUNKU:

samochód osobowy **O**
samochód dostawczy **D**
taksówka **T**
rower **R**

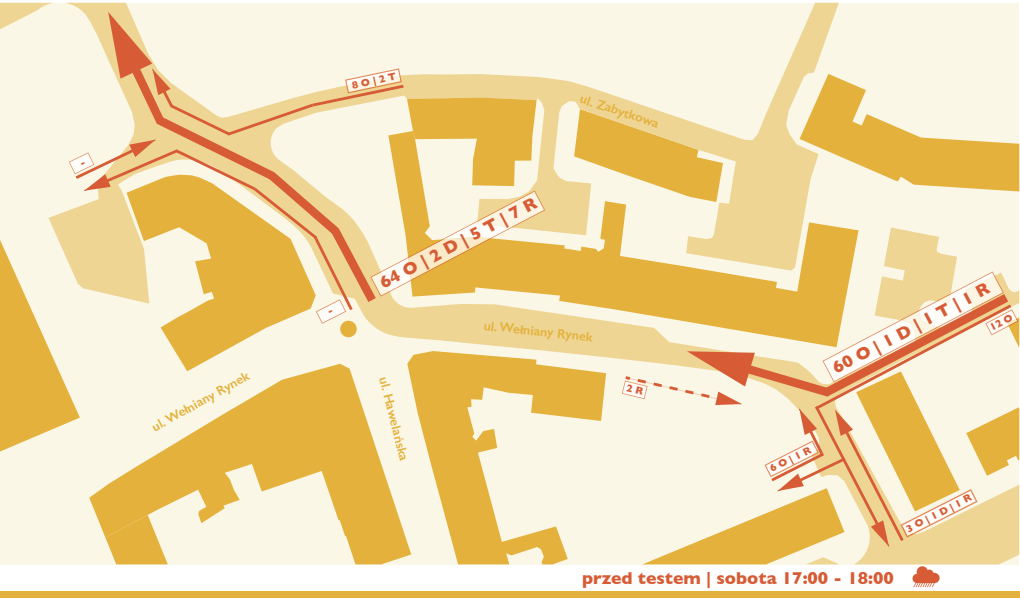
Rysunek nr 5.
Wyniki pomiarów ruchu przed testowaniem
w czwartek między godz. 17:00 a 18:00

OZNACZENIA STOSOWANE
NA RYSUNKU:

samochód osobowy **O**
samochód dostawczy **D**
taksówka **T**
rower **R**

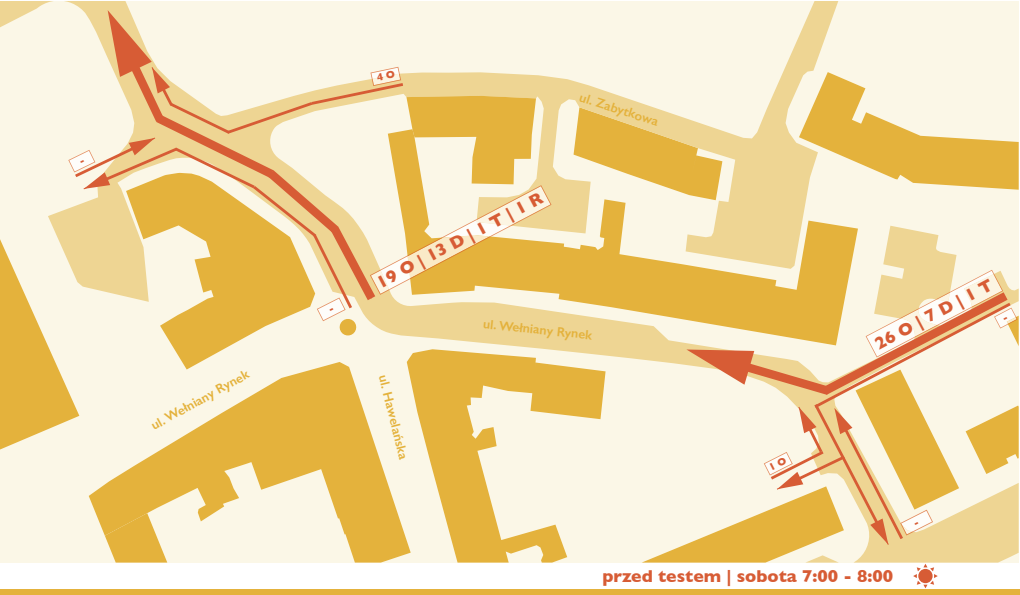
Rysunek nr 8.
Wyniki pomiarów ruchu przed testowaniem
w sobotę między godz. 17:00 a 18:00

OZNACZENIA STOSOWANE
NA RYSUNKU:

samochód osobowy **O**
samochód dostawczy **D**
taksówka **T**
rower **R**

Rysunek nr 6.
Wyniki pomiarów ruchu przed testowaniem
w sobotę między godz. 7:00 a 8:00

Badania parkowania

Również w okolicy południa w dzień powszedni na omawianym terenie było zaparkowanych najwięcej samochodów - 83 pojazdy, z czego 38 nieprawidłowo (46%) w bardzo różnych lokalizacjach, tzn. w miejscach, w których obowiązuje zakaz zatrzymywania się lub postoju, za blisko skrzyżowań i przejść dla pieszych lub na chodnikach bez pozostawienia wymaganej prawem szerokości.

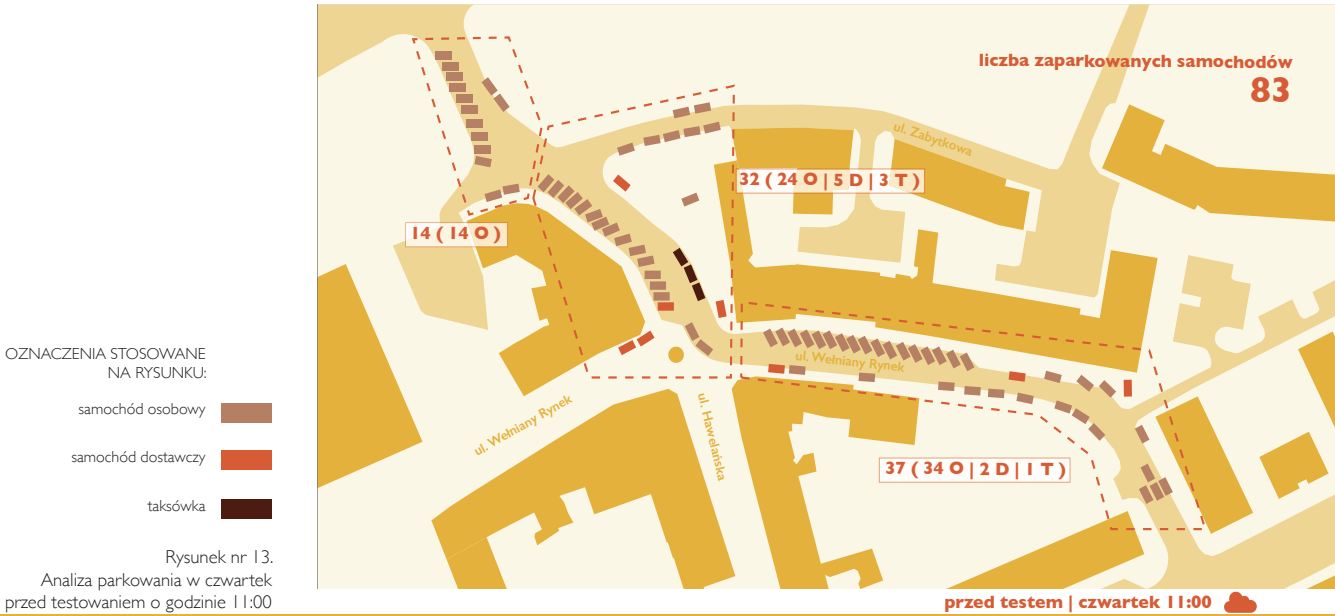
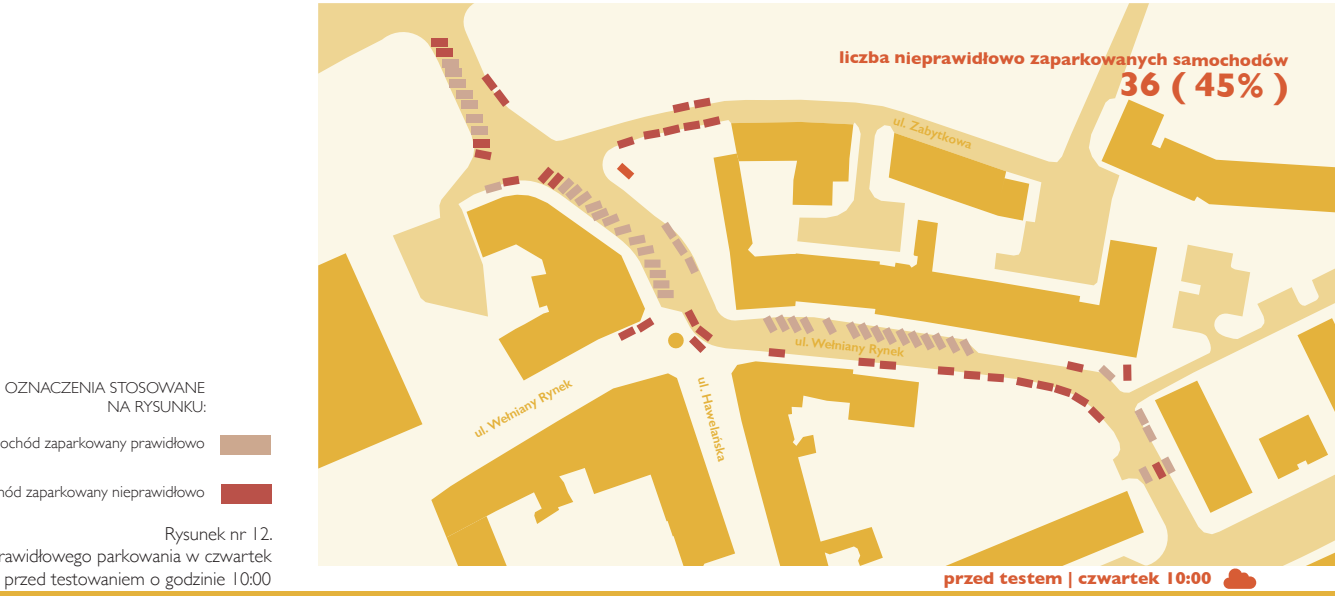
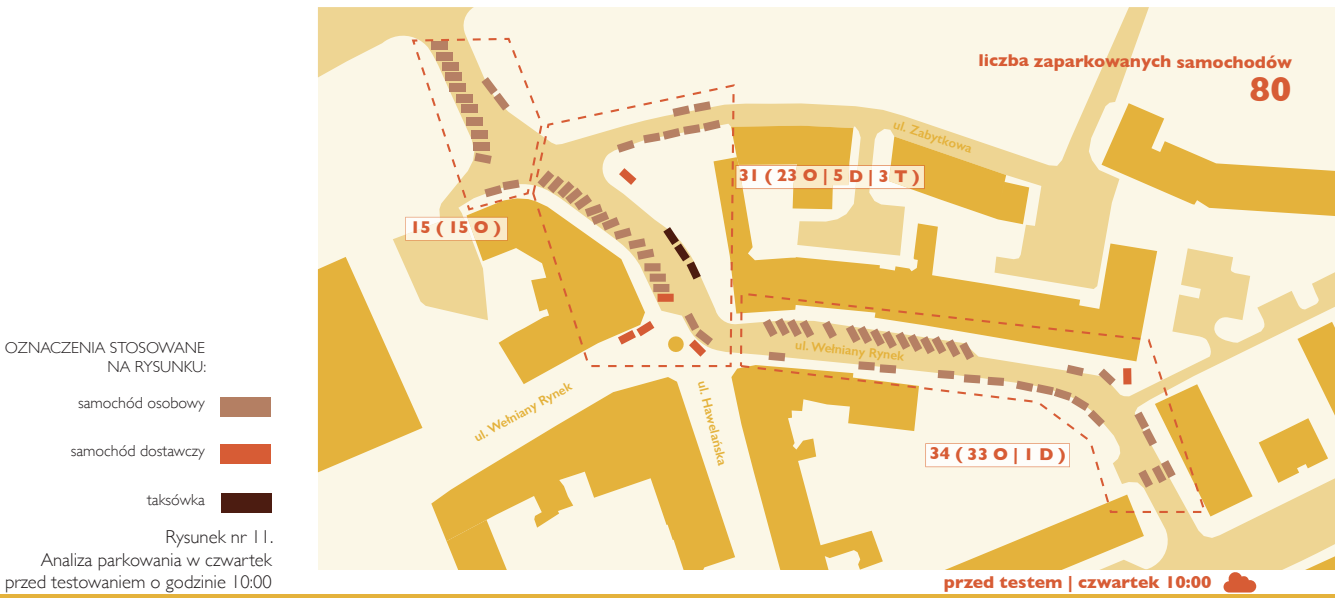
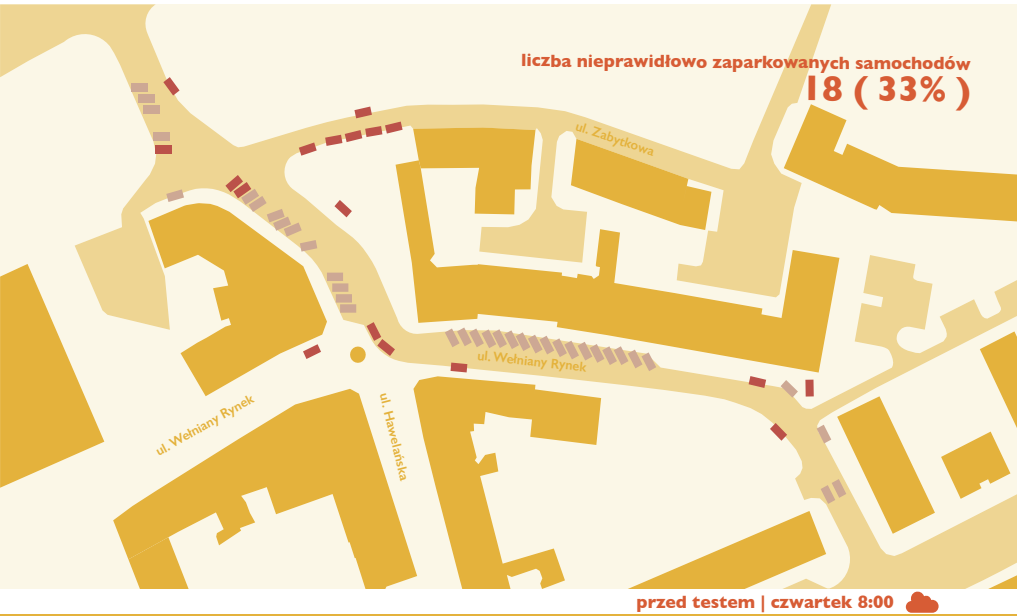
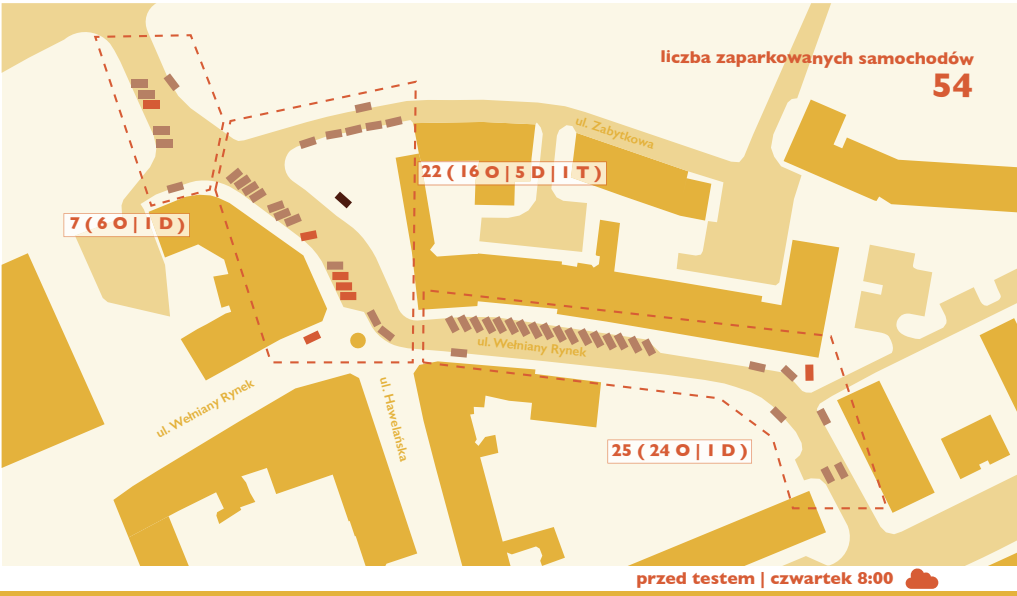
godzina pomiaru	dzień pomiaru	liczba samochodów zaparkowanych ogółem	liczba samochodów zaparkowanych nieprawidłowo
8:00	czwartek	54	18 (33%)
	sobota	46	7 (15%)
10:00	czwartek	80	36 (45%)
	sobota	57	15 (26%)
11:00	czwartek	83	38 (46%)
	sobota	57	20 (35%)
13:00	czwartek	80	34 (43%)
	sobota	56	17 (30%)
15:00	czwartek	67	28 (42%)
	sobota	42	42 (8%)
16:00	czwartek	55	20 (36%)
	sobota	46	16 (35%)
18:00	czwartek	47	14 (30%)
	sobota	52	12 (23%)

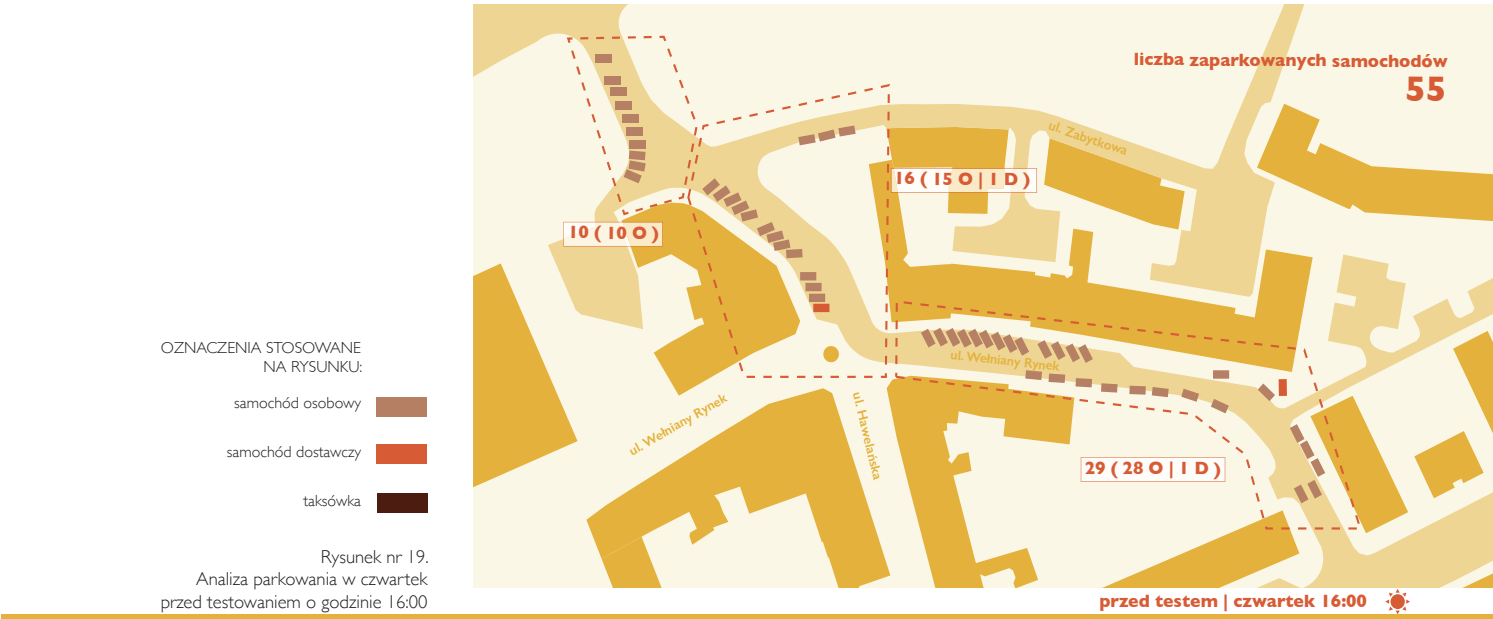
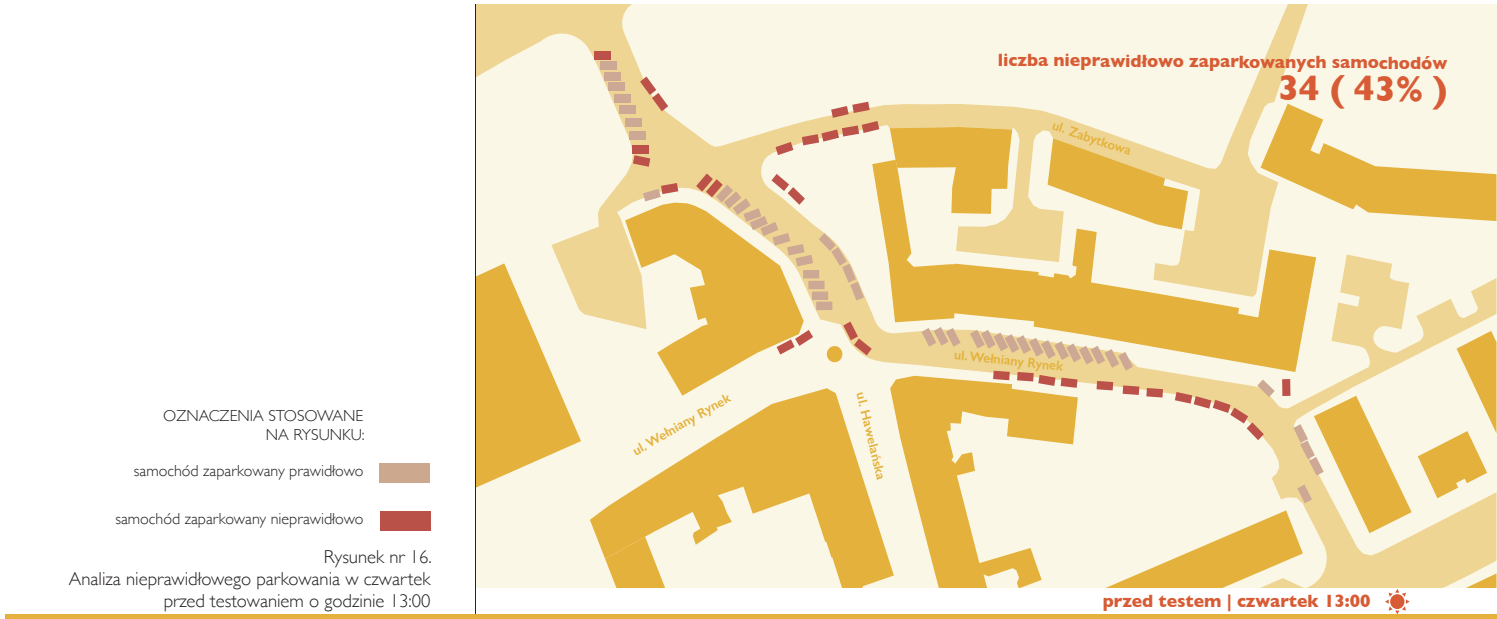
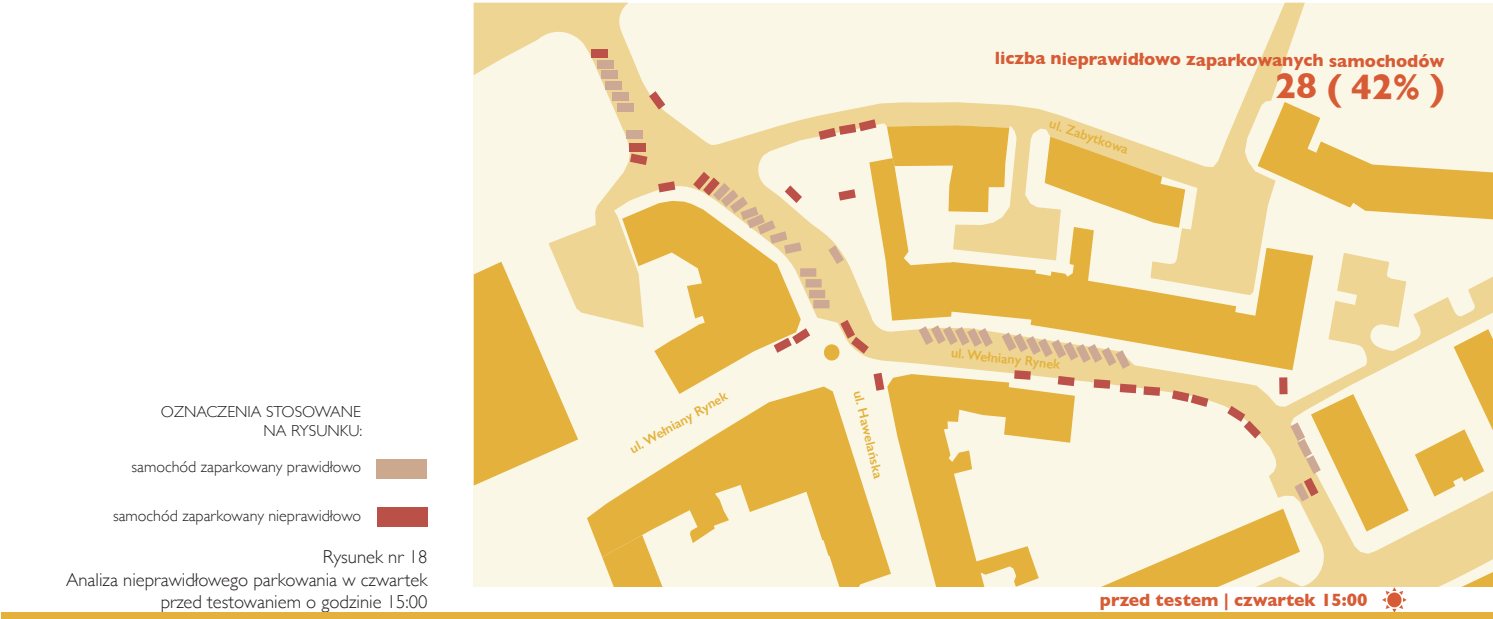
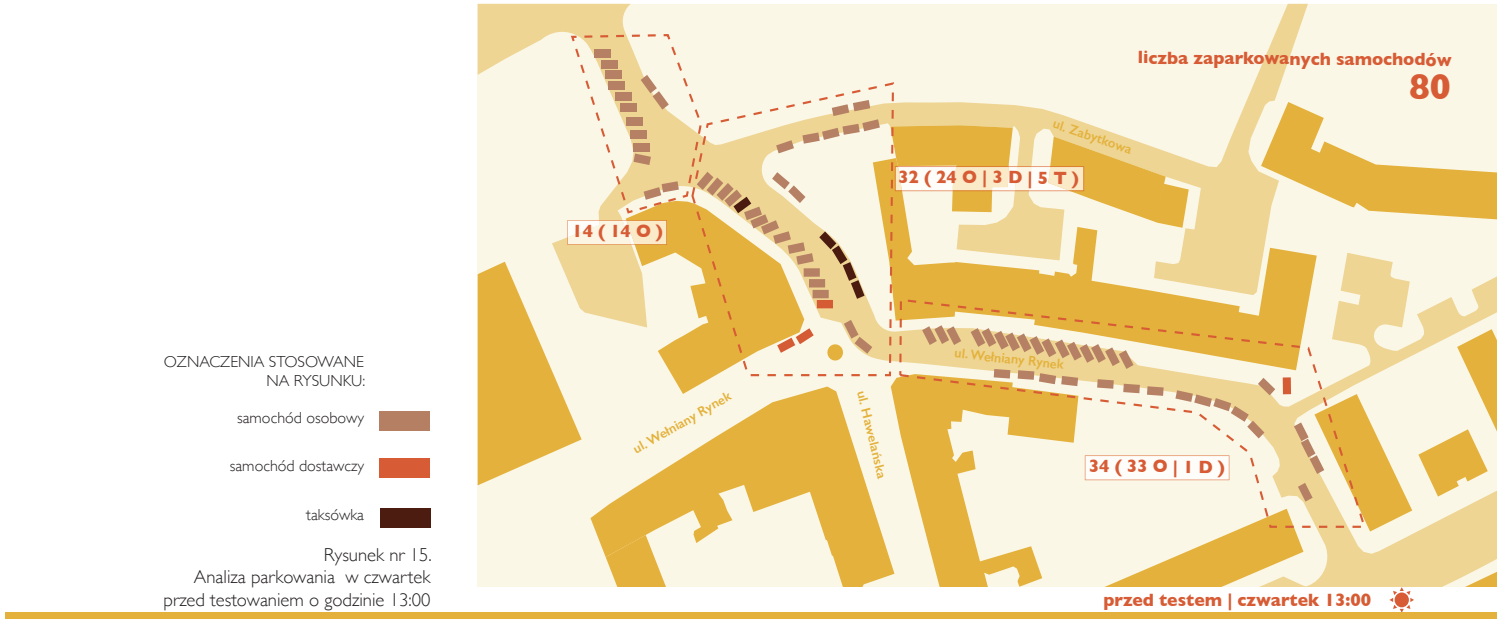
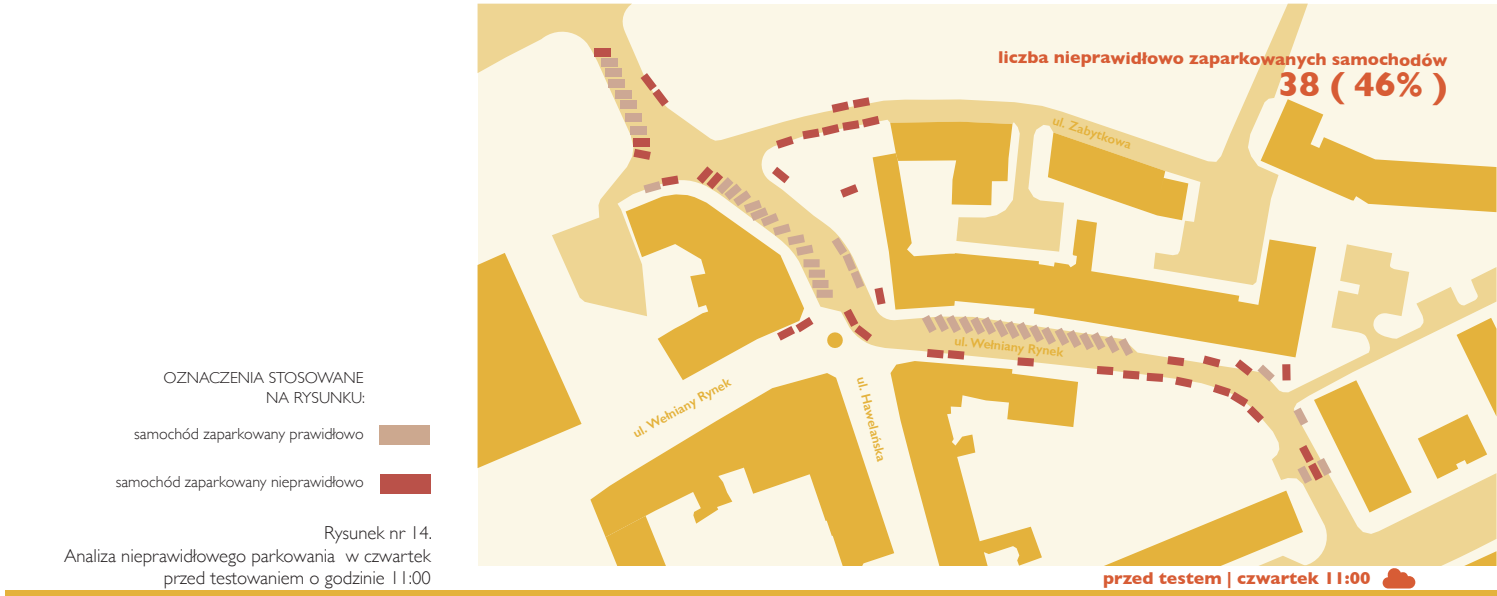
Tabela nr 1.
Liczba samochodów zaparkowanych na obszarze
(w tym zaparkowanych nieprawidłowo)

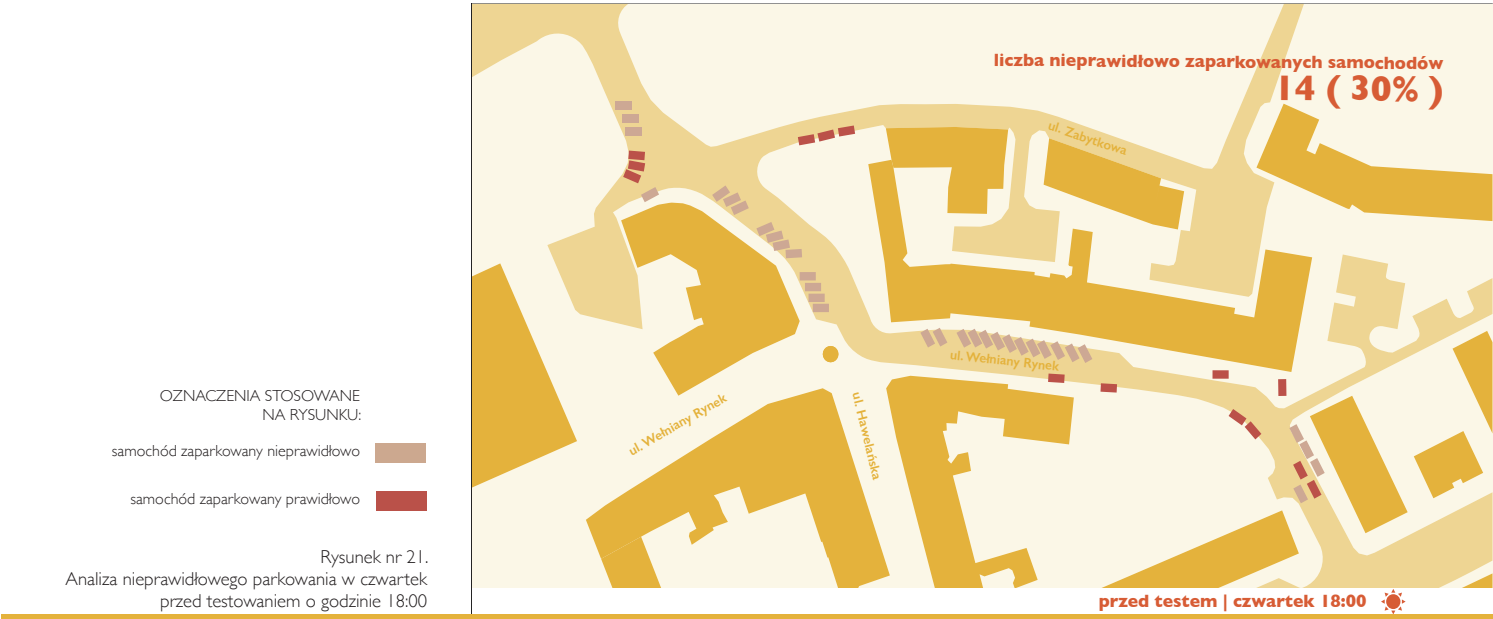
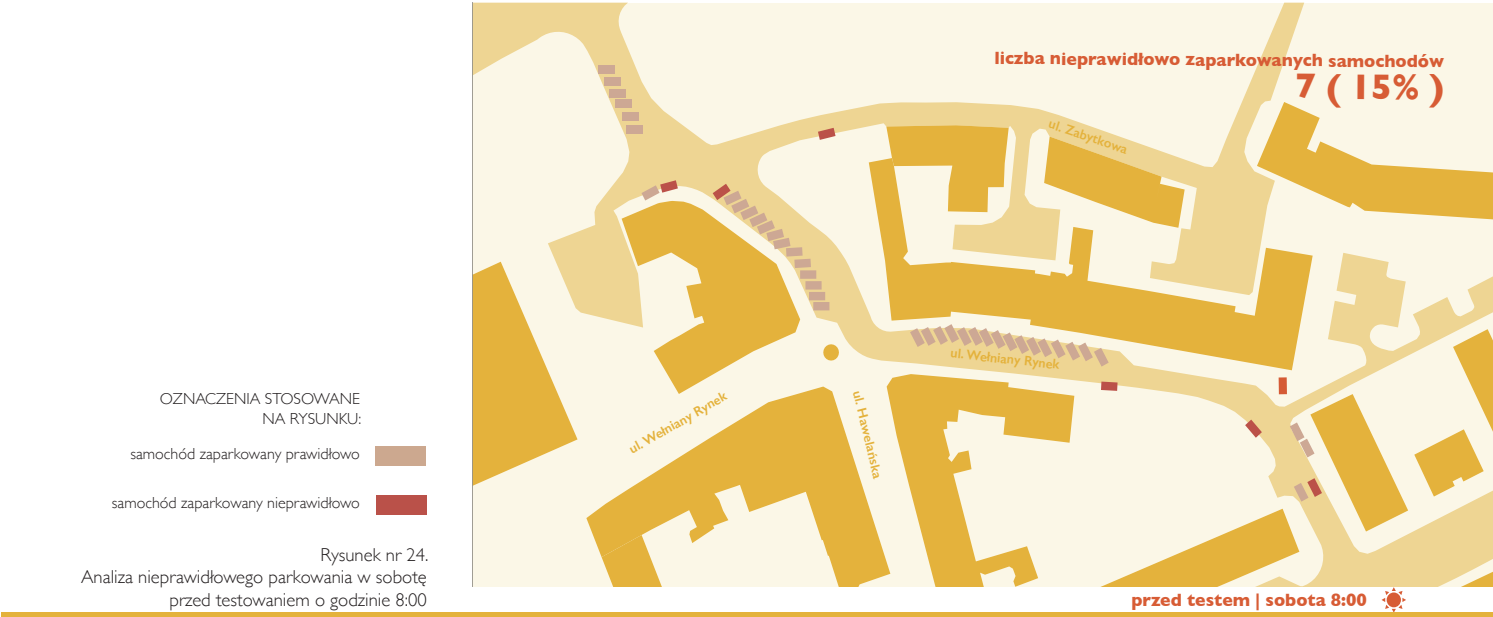
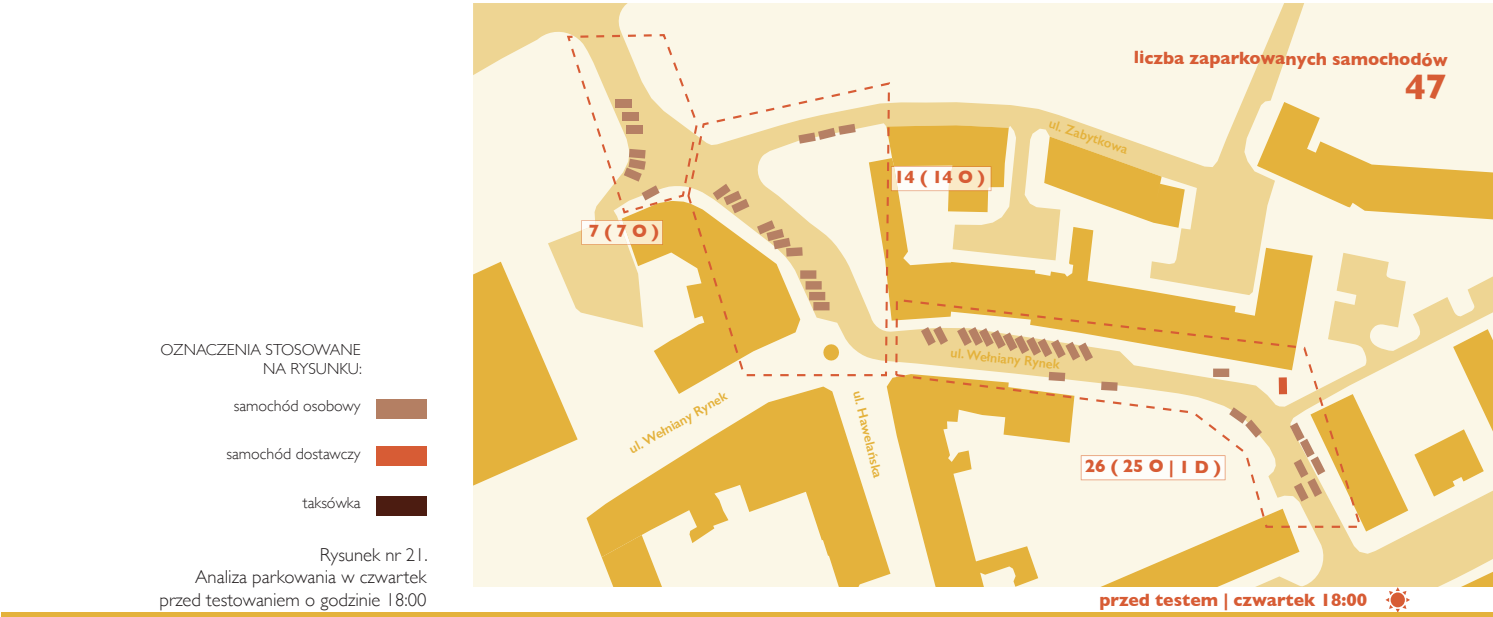
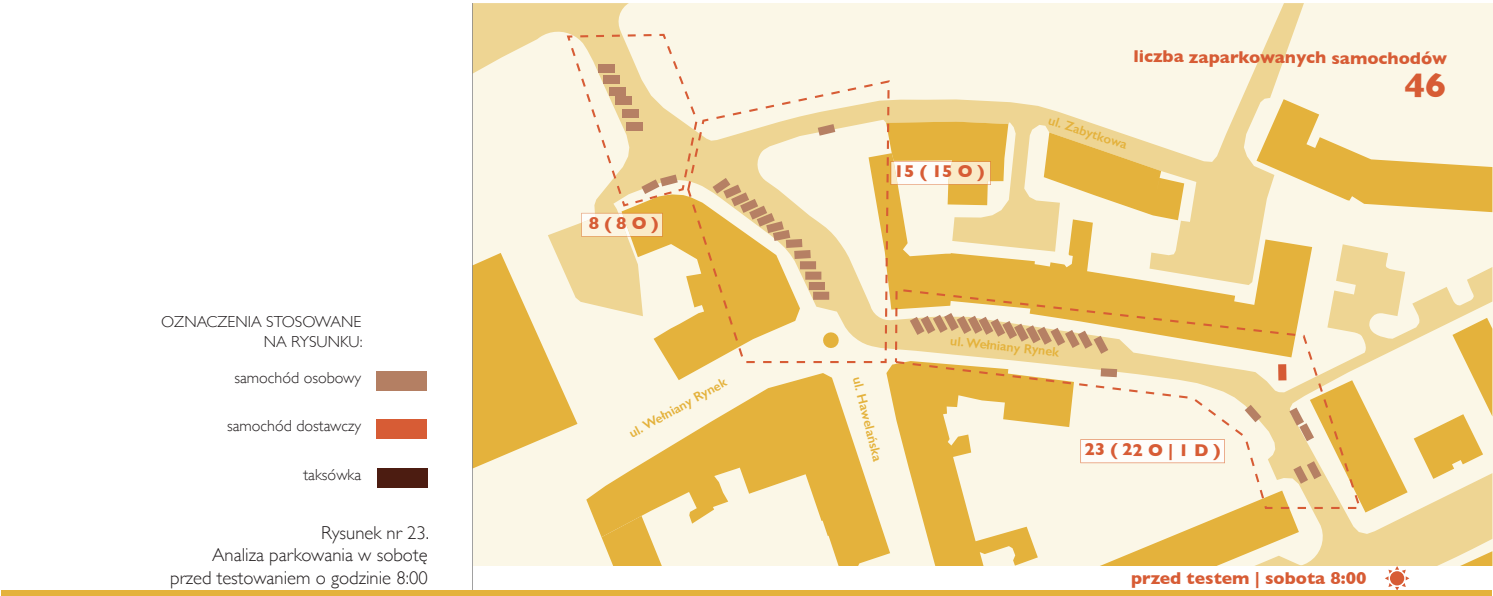
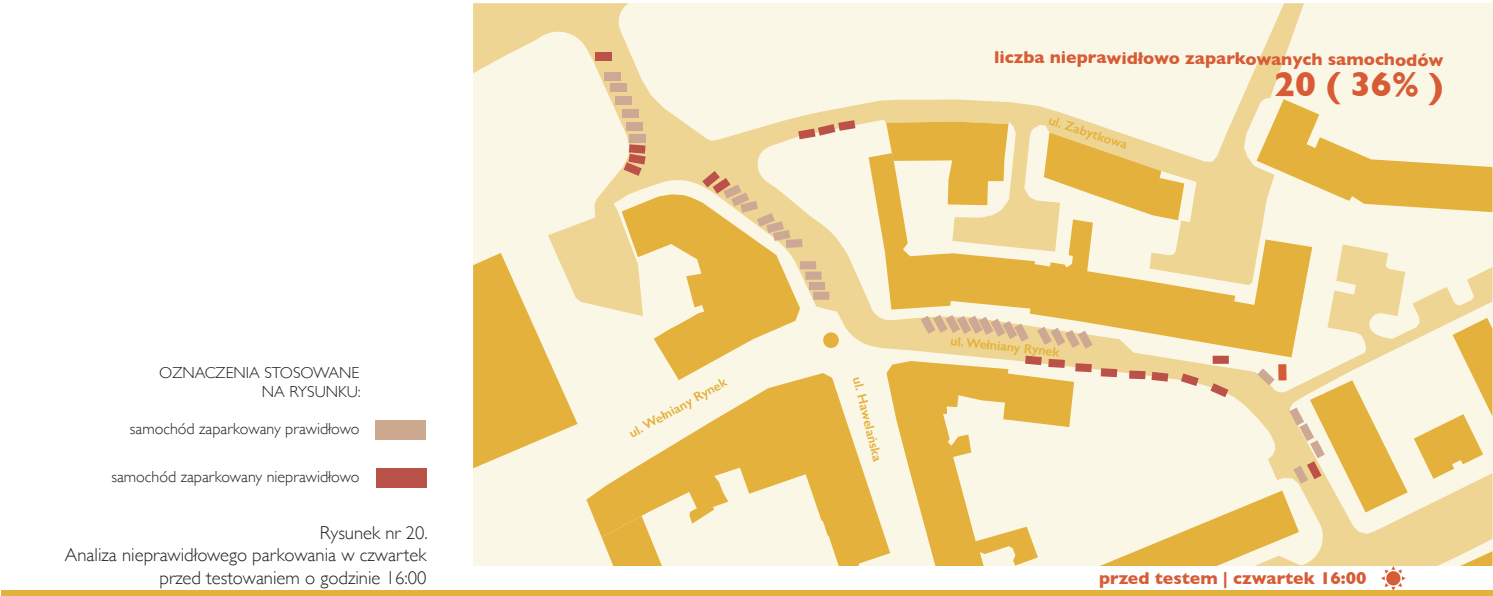
W godzinach porannych i późnopołudniowych, zarówno w dzień powszedni, jak i w weekend, zajętych było około 50 miejsc, co wskazuje na parkowanie stałych użytkowników, przede wszystkim mieszkańców.

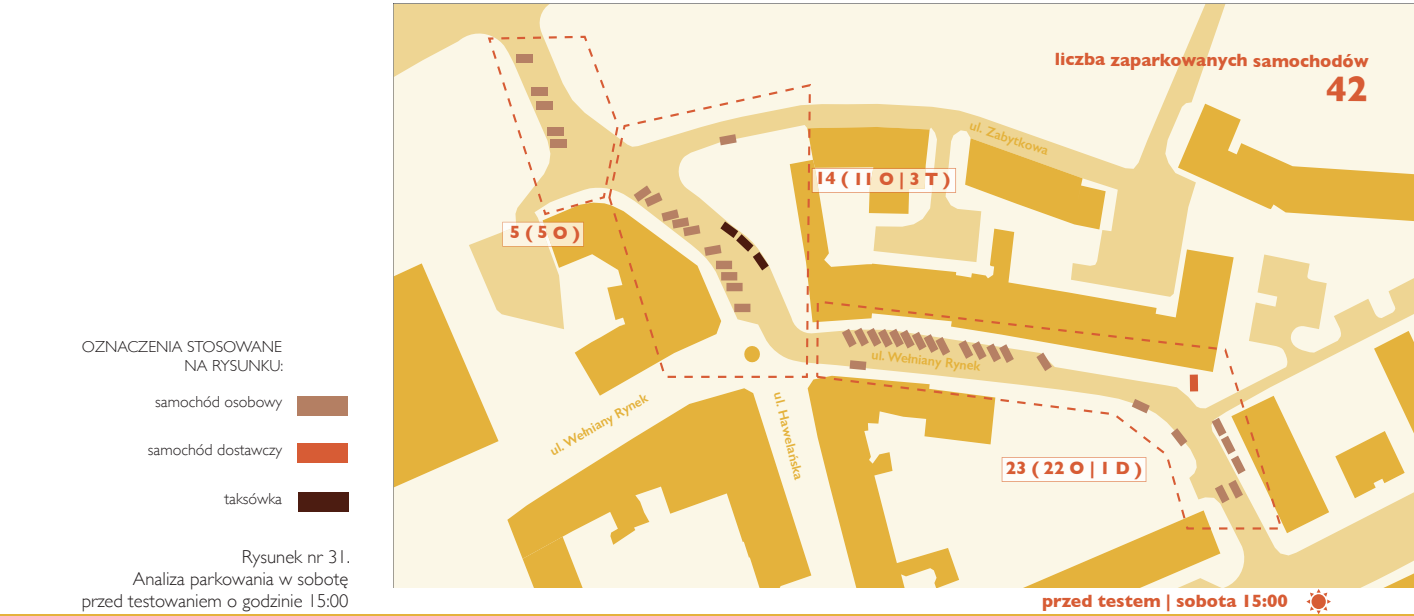
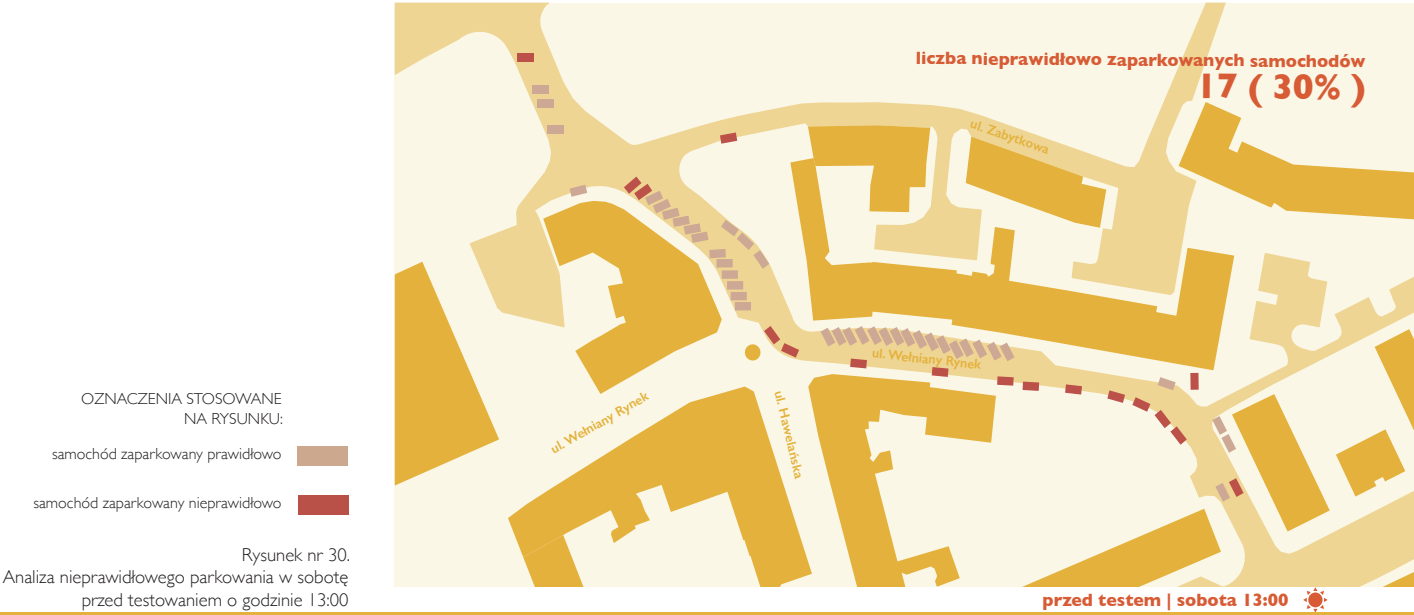
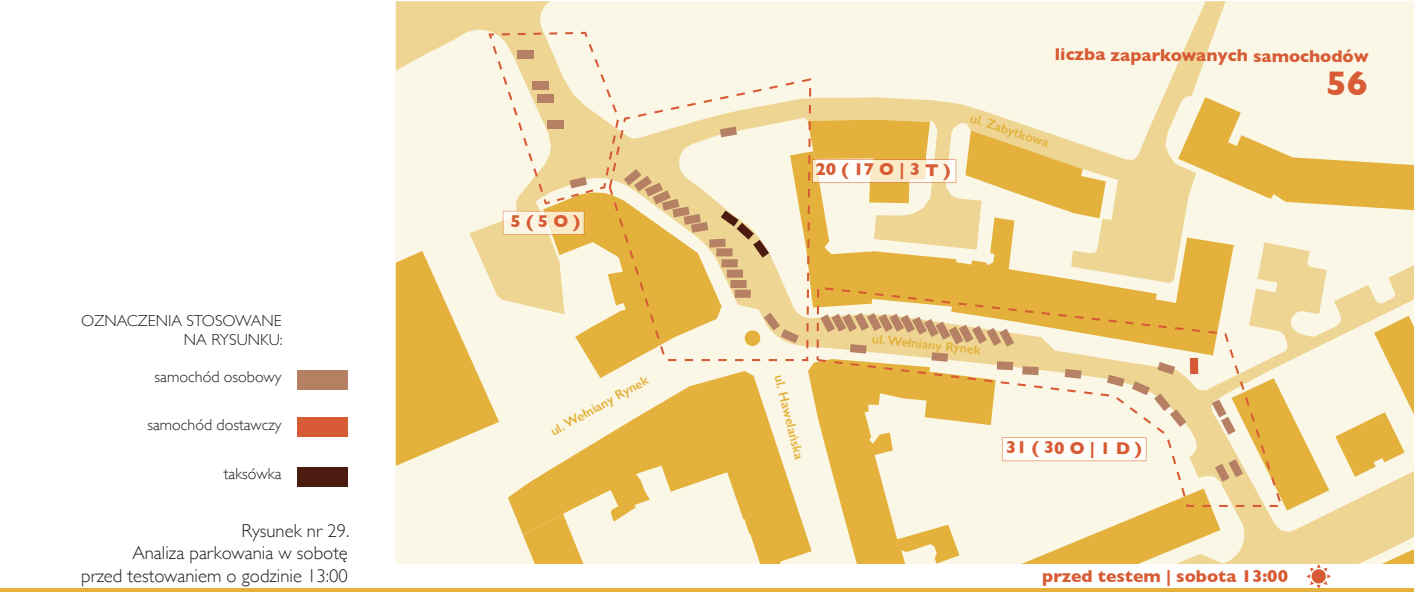
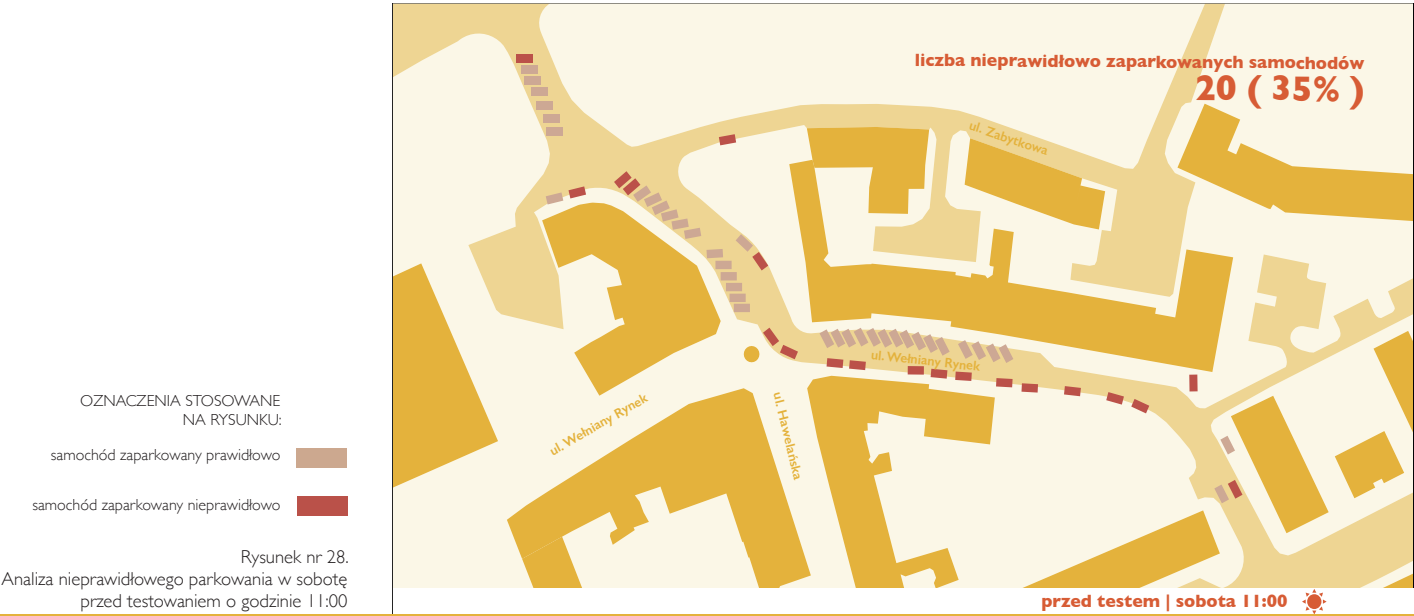
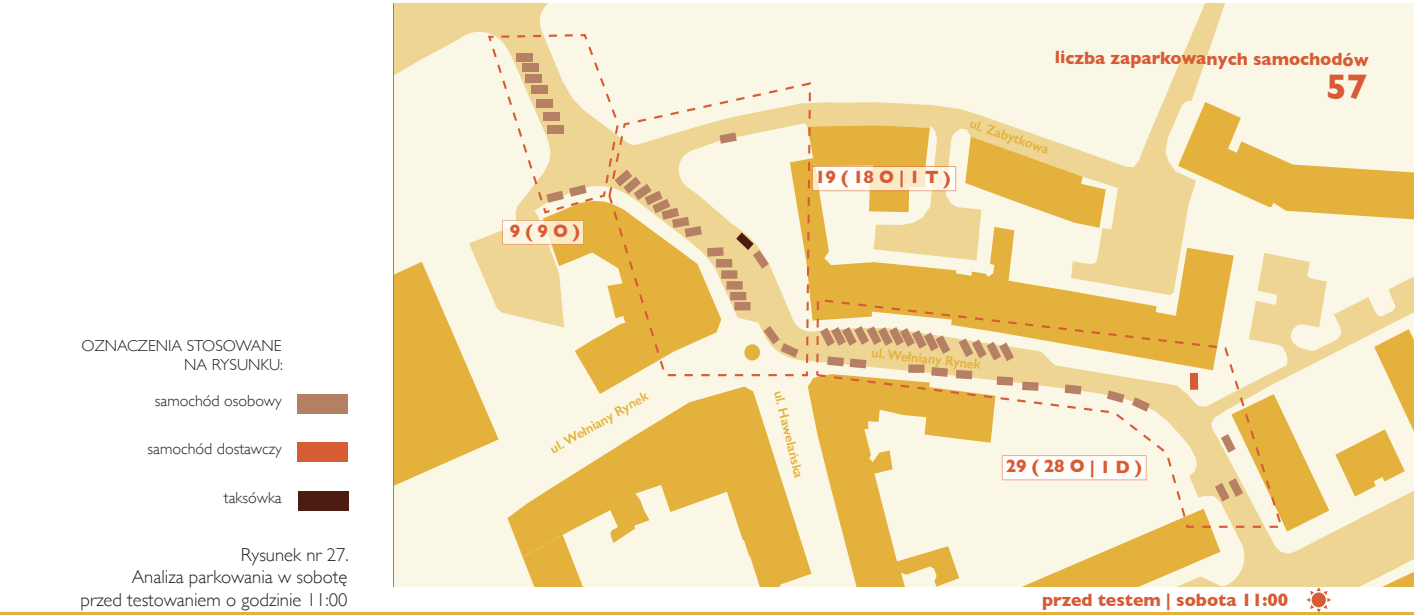
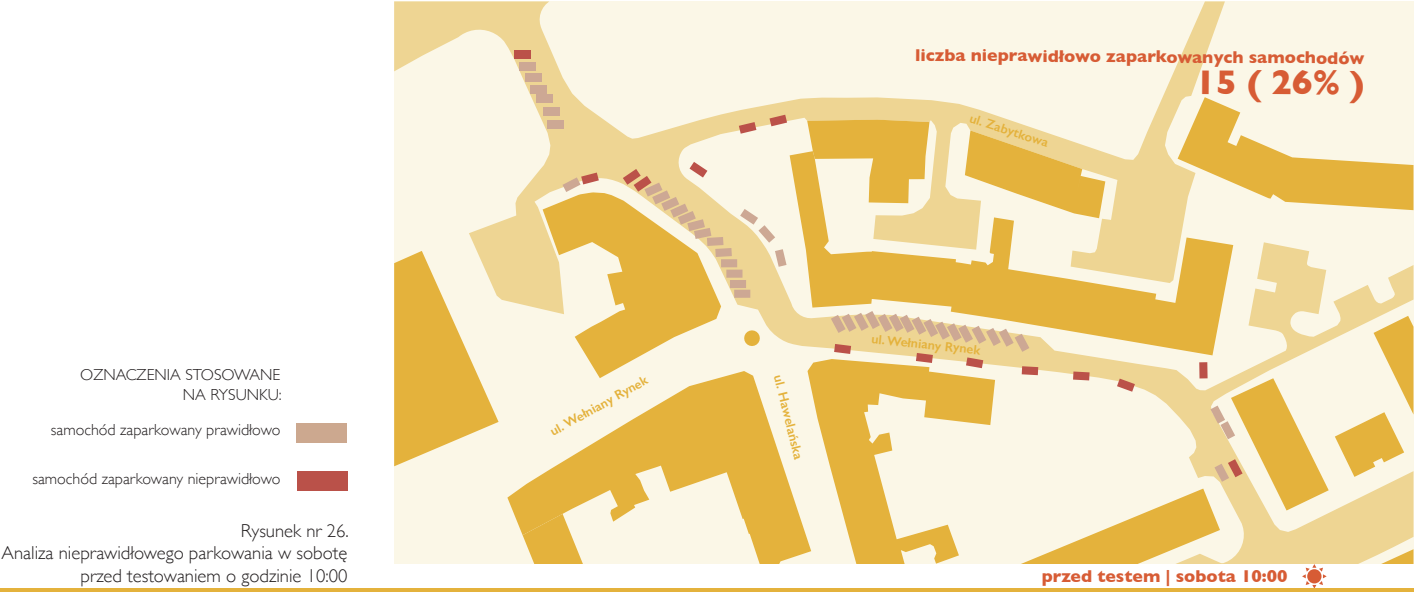
Zauważyliśmy ponadto, że teren przed restauracją Dream Burger funkcjonował jako miejsce typu „Całuj i Jedź”: w dzień powszedni z samochodów zatrzymujących się na chwilę wysiadali pracownicy, a w weekend - dzieci i młodzież.

Wyniki analiz dla poszczególnych godzin pomiarowych prezentujemy poniżej.

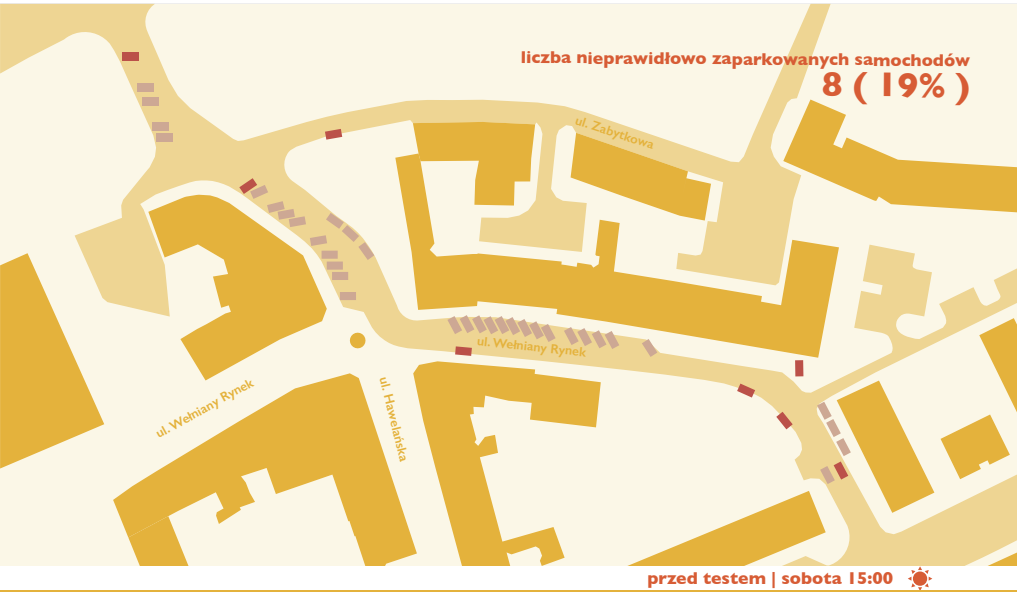

OZNACZENIA STOSOWANE
NA RYSUNKU:

samochód zaparkowany prawidłowo

samochód zaparkowany nieprawidłowo

Rysunek nr 32.
Analiza nieprawidłowego parkowania w sobotę
przed testowaniem o godzinie 15:00

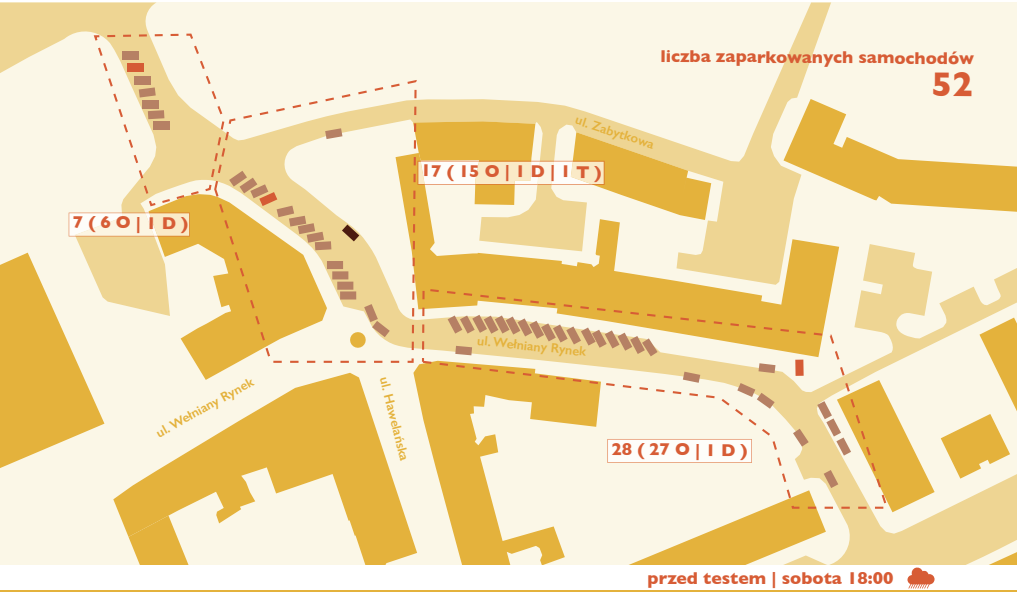
OZNACZENIA STOSOWANE
NA RYSUNKU:

samochód osobowy

samochód dostawczy

taksówka

Rysunek nr 35.
Analiza parkowania w sobotę
przed testowaniem o godzinie 18:00

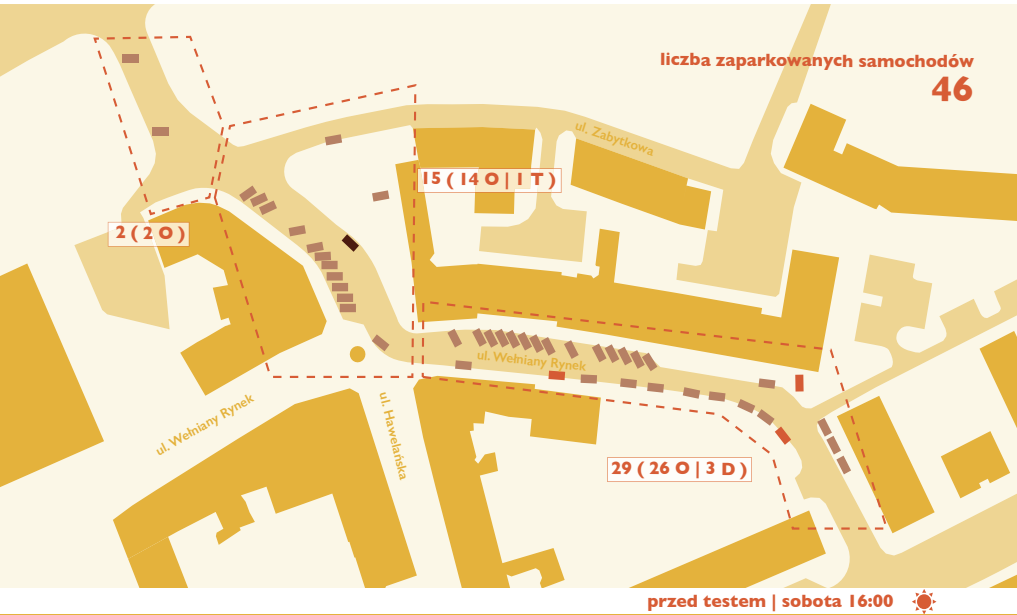
OZNACZENIA STOSOWANE
NA RYSUNKU:

samochód osobowy

samochód dostawczy

taksówka

Rysunek nr 33.
Analiza parkowania w sobotę
przed testowaniem o godzinie 16:00

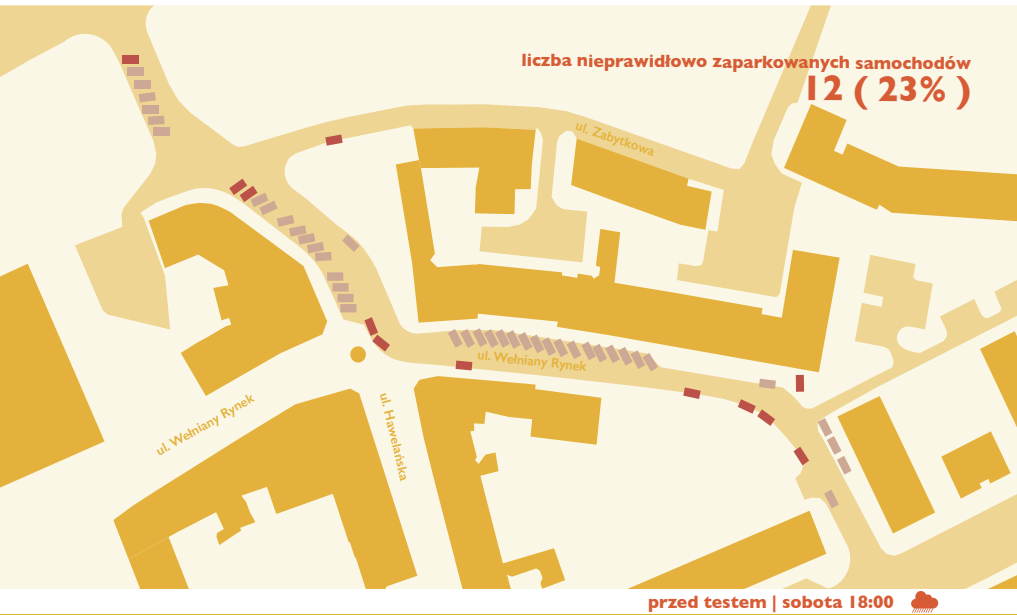

OZNACZENIA STOSOWANE
NA RYSUNKU:

samochód zaparkowany prawidłowo

samochód zaparkowany nieprawidłowo

Rysunek nr 36.
Analiza nieprawidłowego parkowania w sobotę
przed testowaniem o godzinie 18:00

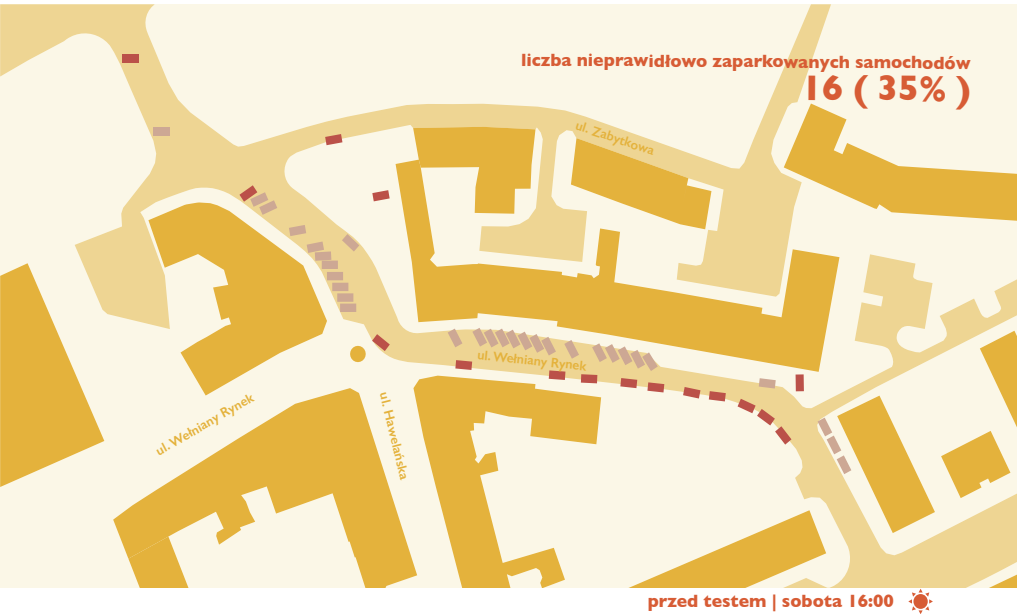

OZNACZENIA STOSOWANE
NA RYSUNKU:

samochód zaparkowany prawidłowo

samochód zaparkowany nieprawidłowo

Rysunek nr 34.
Analiza nieprawidłowego parkowania w sobotę
przed testowaniem o godzinie 16:00

2.3.

Wywiady z użytkownikami przed testowaniem

Od 18 września do 1 października zrealizowaliśmy łącznie 144 wywiady (67 z mieszkańcami, 18 z osobami, które prowadzą przy ulicach Wełniany Rynek i Hawelańskiej działalność gospodarczą, 24 z osobami, które przy nich przy pracują i 35 z przechodniami). Poruszaliśmy w nich tematy związane z obecnym funkcjonowaniem tego miejsca oraz wprowadzeniem potencjalnych zmian.

Rozmowy z użytkownikami przestrzeni publicznej prowadziliśmy metodą pukania od drzwi do drzwi oraz na plenerowym punkcie konsultacyjnym (20 września).

Ponadto zorganizowaliśmy 3 spotkania konsultacyjne (jedno 27 września oraz dwa 3 października), w których łącznie wzięły udział 32 osoby.

Zdjęcie nr 9.
Mobilny punkt konsultacyjny w dniu 20 września 2019 r.
fot. Paweł Jaworski

Zdjęcie nr 10.
Spotkanie konsultacyjne w dniu 3 października 2019 r.
fot. Iga Kalbarczyk

Zdjęcie nr 11.
Spotkanie konsultacyjne w dniu 27 września 2019 r.
fot. Paweł Jaworski

Zdjęcie nr 12.
Spotkanie konsultacyjne w dniu 28 października 2019 r.
fot. Iga Kalbarczyk

Walory i wady obszaru

Głównym tematem rozmów było uporządkowanie parkowania. Niektórzy chcieli zwiększenia liczby miejsc postojowych, inni – całkowitego zakazu parkowania. Jednak przedstawiciele wszystkich grup widzieli potrzebę uspokojenia ruchu samochodowego.

Jako walory obszaru wskazywano jego centralne położenie oraz klimatyczny, zabytkowy charakter

Do najczęściej wymienianych problemów przestrzennych należały również: niewystarczająca ilość zieleni, zły stan nawierzchni, brud, niezagospodarowane lokale oraz zbyt duża liczba aptek i banków. Jako walory obszaru wskazywano jego centralne położenie oraz klimatyczny, zabytkowy charakter.

Na liście problemów znalazły się również:

- ▶ zajmowanie podwórek oraz terenów zielonych (szczególnie skweru pomiędzy ulicami Chrobrego, Sikorskiego i Wełniany Rynek oraz skweru pomiędzy ulicami Hawelańską i Zabytkową) przez osoby bezdomne oraz spożywające alkohol, które w tych miejscach śpią i załatwiają się,
- ▶ brak patroli oraz interwencji Straży Miejskiej i policji,
- ▶ dokarmianie gołębi, skutkiem czego są zanieczyszczone chodniki, ławki oraz samochody,
- ▶ wydłużający się remont ul. Sikorskiego.

Dodatkowo prosiliśmy rozmówców o wskazanie miejsc ważnych i lubianych oraz tych, których unikają. Pełne zestawienie odpowiedzi znajduje się w rozdziale 5.

Pomysły na ożywienie obszaru

Podczas rozmów prosiliśmy badanych o wskazanie, co ich zdaniem pozytywnie wpłynęłoby na ożywienie ulic Wełniany Rynek oraz Hawelańskiej. W ich ocenie przyczyniłoby się do tego:

- ▶ większa liczba restauracji i kawiarni z letnimi ogródkami,
- ▶ organizacja wydarzeń kulturalnych (sztuka uliczna, artyści, muzycanci, koncerty muzyki alternatywnej, ogólnodostępna mównica),
- ▶ utrzymanie historycznej estetyki obszaru,
- ▶ oświetlenie murów miejskich,
- ▶ ustawienie tablicy informacyjnej lub makiety miasta w 3D przy Studni Czarownic,
- ▶ wprowadzenie rowerów lub hulajnóg miejskich,
- ▶ wykorzystanie pustych lokali (przywrócenie przestrzeni z funkcją czytelniczko-kawiarnianą).

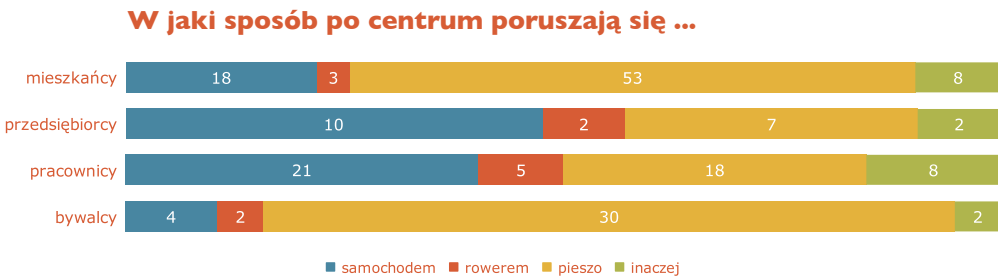
Część osób zastanawiała się jednak, czy w Gorzowie Wielkopolskim ma szansę powstać tętniące życiem centrum miasta. Wątpili w to, ponieważ ich zdaniem mieszkańcy nie mają zwyczaju spędzać wolnego czasu w przestrzeni miejskiej. Mówili, że inaczej byłoby, gdyby Gorzów Wielkopolski był miastem akademickim, przyciągającym młodzież z innych miejscowości.

Poruszanie się ulicami Wełniany Rynek i Hawelańską

Spośród ludzi, z którymi rozmawialiśmy, 108 osób zadeklarowało, że najczęściej przemieszcza się po tym obszarze pieszo, 53 - samochodem, 12 - rowerem, a 20 - inaczej (najczęściej komunikacją publiczną)*. Pieszo poruszała się większość mieszkańców i bywalców. Grupami, które najczęściej korzystały z samochodów byli pracownicy oraz osoby prowadzące tu działalność. Część pracowników sklepów i usług powiedziała nam, że przez remont ul. Sikorskiego zmienili swoje dotychczasowe przyzwyczajenia i zrezygnowali z wjazdu autem do centrum. Obecnie do miejsca pracy docierają komunikacją publiczną.

Pieszo porusza się większość mieszkańców oraz zdecydowana większość osób, które raz na jakiś czas bywają na tym terenie

Wykres nr 1.
Sposób poruszania się ulicami Wełniany Rynek i Hawelańską deklarowany przez badanych jako najczęstsze

Perspektywa pieszych i kierowców

Problemem komunikacyjnym wskazywanym przez mieszkańców i przechodniów był zbyt duży ruch samochodów. Utrudniał on swobodne poruszanie się pieszych i rowerzystów, którzy musieli uważać na liczne i szybko jeżdżące tu auta. Przemieszczanie się ul. Hawelańską nie było komfortowe także dla zmotoryzowanych mieszkańców bloków przy ul. Sikorskiego 130 - 132 oraz przy ul. Chrobrego 126 - 129, którzy z powodu remontu ul. Sikorskiego docierali na swoje podwórko właśnie przez ul. Hawelańską. Mówili, że przejazd tamtędy był szczególnie trudny w czasie dostaw - kiedy na ulicy parkowały równolegle do siebie dwa auta dostawcze, to była ona nieprzejezdna nawet przez pół godziny. Wiele osób z mieszkających na tym obszarze podnosiło, że najlepszym rozwiązaniem byłby powrót do wjeżdżania na ul. Hawelańską od strony ul. Sikorskiego

Problemem komunikacyjnym wskazywanym przez mieszkańców i przechodniów był zbyt duży ruch samochodów

* Podane liczby nie sumują się do 144, ponieważ pytanie o sposób poruszania się było pytaniem wielokrotnego wyboru - respondenci mogli zaznaczyć kilka odpowiedzi.

Parkowanie

W ocenie naszych rozmówców miejsc postojowych nie starczało dla wszystkich, którzy chcieli zostawić swój samochód bardzo blisko miejsca zamieszkania, pracy czy sklepów. Największym problemem było zaparkowanie aut przez pracowników pobliskich punktów handlowo usługowych. Stojące przez kilka godzin w jednym miejscu pojazdy budziły sprzeciw mieszkańców, którym nie podobało się zastawianie podwórek przez obce samochody oraz sprzeciw przedsiębiorców, którym zależało na rotacyjności stanowisk i ich dostępie dla klientów. Uczestnicy spotkania dla przedsiębiorców deklarowali, że sami mogą docierać do miejsca pracy pieszo, ale istotna jest dla nich wygoda klientów. Inne zdanie wyraziła jedna z osób prowadzących działalność gastronomiczną, która podkreślała, że dla tego typu punktów ważne jest, żeby mieć samochód pod ręką - na wypadek, gdyby okazało się, że jakiegoś produktu zabrakło i trzeba szybko podjechać do sklepu. Ta opinia była jednak odosobniona.

Parkowanie w miejscach niedozwolonych

Ci, którzy nie znajdowali miejsca na podwórkach, zostawiali auta na chodnikach, często w miejscach do tego nieprzeznaczonych. W ten sposób zajmowali przestrzeń dedykowaną pieszym, a często także ograniczali widoczność. Źle zaparkowane samochody uniemożliwiały dojazd służbom ratunkowym - taka sytuacja powtarzała się na podwórku przy ul. Wełniany Rynek, gdzie kierowca karetki regularnie przyjeżdżającej do jednej z mieszkańek nie mógł zaparkować blisko bloku, ponieważ jej sąsiad zastawiał autem drzwi wejściowe. Łamanie przepisów ruchu drogowego na tym obszarze było tak częste, że kilka osób zaproponowało wprowadzenie obowiązujących już na podstawie prawa krajowego zakazów blokowania wjazdów oraz parkowania przy skrzyżowaniach.

Stan nawierzchni

Oddzielną kwestią była wskazywana przez ludzi potrzeba naprawy nawierzchni - szczególnie na odcinku ul. Hawelańskiej między Studnią Czarownic a ul. Sikorskiego oraz na fragmencie ul. Wełniany Rynek między Studnią Czarownic a ul. Sikorskiego. Kilka osób mówiło także o niedostosowaniu obszaru do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Pomysły na zmiany

Nasi rozmówcy pytani o to, co poprawiłoby ich komfort poruszania się po tym terenie, wskazywali różne rozwiązania. Część osób mówiła o zwiększeniu liczby miejsc postojowych oraz o uspokojeniu ruchu samochodowego. Na tym ostatnim zależało szczególnie mieszkańcom oraz przechodniom, niektórzy z nich postulowali wyłączenie ulic Wełniany Rynek i Hawelańskiej z ruchu aut. Ten pomysł budził sprzeciw większości przedsiębiorców i osób pracujących przy tych ulicach, które zgłaszały, że taka decyzja źle wpłynie na ich działalność.

3. TESTOWANIE ZMIAN

Na podstawie obowiązujących przepisów prawnych, założeń polityki miejskiej, inwentaryzacji w terenie, wyników wywiadów z użytkownikami, badań ruchu i parkowania oraz dokumentacji fotograficznej i filmowej powstała pierwsza wersja tymczasowych zmian w funkcjonowaniu ulic Wełniany Rynek i Hawelańskiej. Podczas spotkań w dniach 30 października i 8 listopada, zgłoszono szereg problemów, na podstawie których projekt zmodyfikowaliśmy. W trakcie testowania zmian przeprowadziliśmy badania, których wyniki pomogły nam w stworzeniu wytycznych do przyszłego zagospodarowania tego miejsca.

3.1.

Zmiana organizacji ruchu i zagospodarowania ulic

Ostatecznie projekt czasowej zmiany organizacji ruchu zakładał:

- utrzymanie kierunków ruchu,
- wprowadzenie strefy zamieszkania na całych ulicach Wełniany Rynek i Hawelańskiej,
- na fragmencie ul. Wełniany Rynek:
 - ▶ zawężenie pasa ruchu pojazdów do szerokości 3,5 m,
 - ▶ ustawienie przeszkód zapobiegających rozwijaniu większej prędkości przez samochody (donice z zielenią, słupki),
 - ▶ w wariantie 1, wdrażanym w okresie 28 października do 14 listopada: ograniczenie przestrzeni do parkowania i zmianę układu miejsc postojowych na równoległy,
 - ▶ w wariantie 2, wdrażanym w okresie od 15 do 30 listopada: całkowite usunięcie miejsc postojowych poza 2 stanowiskami postojowymi zastrzeżonym dla dostaw, 1 stanowiskiem postojowym dla osób z niepełnosprawnościami o obniżonej sprawności ruchowej oraz pasem postojowym na chodniku w sąsiedztwie ul. Sikorskiego,

dodatkowo w wariancie 2:

- ▶ na ul. Hawelańskiej - wprowadzenie 1 stanowiska postojowego zastrzeżonego dla dostaw na północ od Studni Czarownic,
- ▶ na ul. Zabytkowej - dodanie pod wszystkimi znakami zakazu zatrzymywania się tabliczek wskazujących, że pozostawiony pojazd zostanie usunięty na koszt właściciela,
- ▶ przy każdym stanowisku postojowym dla dostaw na ulicach Wełniany Rynek i Hawelańskiej - dodanie oznaczenia zakazującego zatrzymywania się i informującego o usuwaniu pozostawionych pojazdów na koszt właściciela,
- ▶ całkowitą eliminację ruchu pojazdów ciężarowych dostawczych z ul. Wełniany Rynek na odcinku od Studni Czarownic do skrzyżowania z ul. Chrobrego oraz z ul. Hawelańskiej na odcinku od skrzyżowania z ul. Sikorskiego do Studni, przy dopuszczeniu obsługi przez służby miejskie,

uporządkowanie i ograniczenie podmiotowe parkowania na podwórkach poprzez wprowadzenie kart wjazdu,

uporządkowanie oznakowania na ul. Zabytkowej.

W związku z powyższym usunęliśmy następujące znaki:

symbol	treść znaku	liczba
ul. Wełniany Rynek		
B-35 z tabliczką	zakaz postoju z tabliczką „NIE DOTYCZY ZA I WYŁADUNKÓW	1+1
B-36	zakaz zatrzymywania się	1
B-36 i T-24a	zakaz zatrzymywania się z tabliczką wskazującą, że pozostawiony pojazd zostanie usunięty na koszt właściciela oraz tabliczką „Nie dot. zaopatrzenia na czas za i wyładunku na chodniku”	1+1+1
B-36 i T-25a	zakaz zatrzymywania się z tabliczką wskazującą początek zakazu	1
B-36 i T-25c	zakaz zatrzymywania się z tabliczką wskazującą koniec zakazu	1
D-6	przejście dla pieszych	2
D-18a i T-29	parking - miejsce zastrzeżone z oznaczeniem miejsca przeznaczonego dla pojazdu samochodowego uprawnionej osoby niepełnosprawnej o obniżonej sprawności ruchowej	2 x (1+1)
D-44	strefa parkowania	2
P-10	przejście dla pieszych	1
P-18	stanowisko postojowe	15
P-20	koperta	2
-	tabliczka „Nie dotyczy zaopatrzenia w czasie za i wyładunku w godz. 6:00 - 10:00”	2
ul. Hawelańska		
A-7	ustąp pierwszeństwa	1
B-36	zakaz zatrzymywania się	2
D-6	przejście dla pieszych	1
D-40	strefa zamieszkania	1
D-41	koniec strefy zamieszkania	1
P-10	przejście dla pieszych	1
-	tabliczka „Nie dotyczy poj. zaopatrzenia w czasie za i wyładunku w godz. 6-10 oraz 17-19”	1
-	tabliczka „Nie dotyczy mieszkańców ul. Sikorskiego 126-132 i Wełniany Rynek 3, 5, 7”	1
ul. Zabytkowa		
A-7	ustąp pierwszeństwa	1
B-36	zakaz zatrzymywania się	3
D-3	droga jednokierunkowa	1

Tabela nr 2.
Znaki usunięte w ramach testowania zmian

Tabela nr 3.
Znaki poziome wprowadzone
w ramach testowania zmian, wariant 1

3. TESTOWANIE ZMIAN

W wariancie 1, wdrażanym w okresie od 28 października do 14 listopada, wprowadziliśmy następujące oznakowanie poziome:

symbol	treść znaku	liczba
P-19	linia wyznaczająca pas postojowy	2 linie (około 50 m i 22 m)
P-20	koperta	2
P-21	powierzchnia wyłączona	1

Poza tym w przestrzeni ustawiliśmy następujące znaki pionowe:

symbol	treść znaku	liczba
B-1	zakaz ruchu w obu kierunkach	1
B-36	zakaz zatrzymywania się	2
D-18	parking	3
D-18a	parking - miejsce zastrzeżone	2
D-40	strefa zamieszkania	4
D-41	koniec strefy zamieszkania	3
T-3a	tabliczka wskazująca koniec miejsca przeznaczonego do postoju	1
T-24	tabliczka wskazująca, że pozostawiony pojazd zostanie usunięty na koszt właściciela	1
T-30a	tabliczka wskazująca postój całego pojazdu na chodniku równolegle do krawężnika	1
T-30i	tabliczka wskazująca postój całego pojazdu na jezdni równolegle do krawężnika	1
-	tabliczka „Nie dotyczy posiadaczy karty parkingowej wydanej przez Urząd Miasta Gorzowa Wielkopolskiego”	2
-	tabliczka „miejsce postojowe wyłącznie dla pojazdów zaopatrzenia na czas za i wyładunku do 15 minut”	2

Tabela nr 4.
Znaki pionowe wprowadzone
w ramach testowania zmian, wariant 1

W wariancie 2, wdrażanym w okresie od 15 do 30 listopada, usunęliśmy:

na ul. Wełniany Rynek - oznakowanie P-19 o długości około 50 m, a także dwa znaki D-18, tabliczki T-3a i T-30i,

na ul. Hawelańskiej - oznakowanie P-18 dla trzech miejsc postojowych, tabliczkę „Nie dotyczy posiadaczy karty parkingowej wydanej przez Urząd Miasta Gorzowa Wielkopolskiego”, towarzyszącą znakowi B-1,

przy wjeździe na podwórko od strony ul. Wełniany Rynek - tabliczkę „Nie dotyczy posiadaczy karty parkingowej wydanej przez Urząd Miasta Gorzowa Wielkopolskiego”, towarzyszącą znakowi B-1.

Równocześnie wprowadziliśmy następujące znaki poziome:

symbol	treść znaku	liczba
P-18	stanowisko postojowe	2
P-20	koperta	1

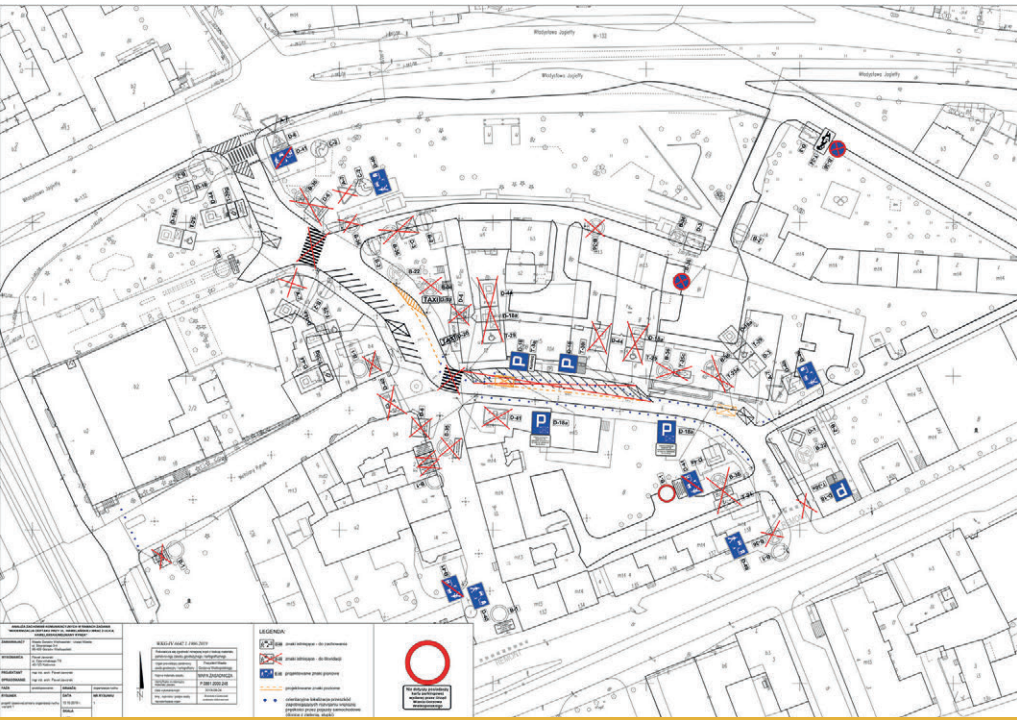
Tabela nr 5.
Znaki poziome wprowadzone
w ramach testowania zmian, wariant 2

W przestrzeni pojawiły się też następujące znaki pionowe:

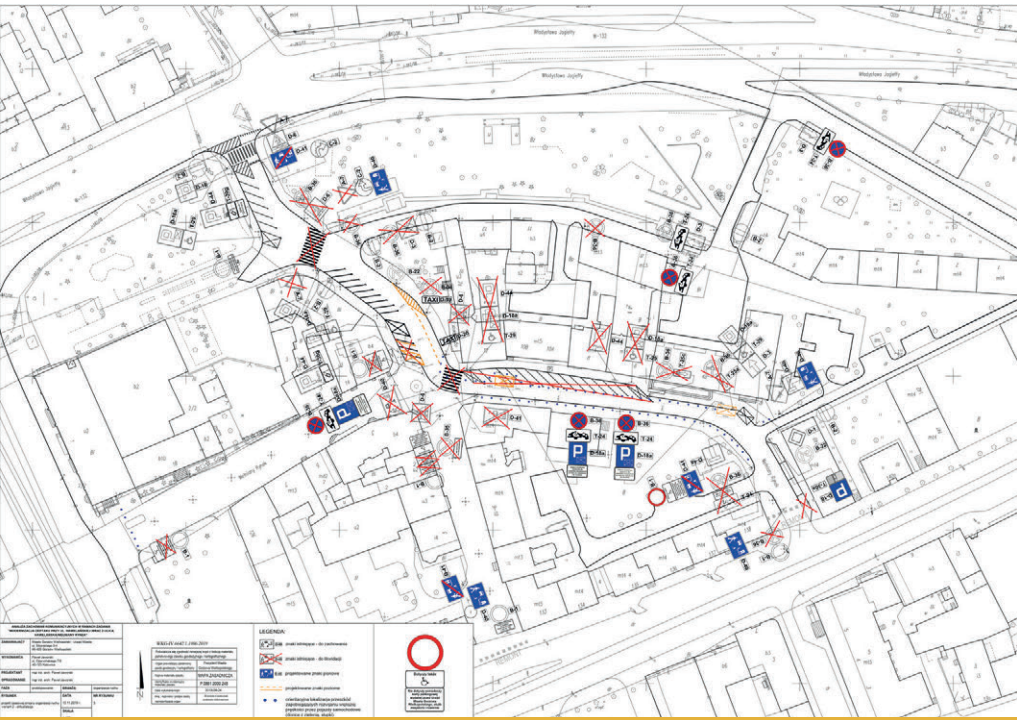
symbol	treść znaku	liczba
B-36	zakaz zatrzymywania się	3
D-18a	parking - miejsce zastrzeżone	1
T-24	tabliczka wskazująca, że pozostawiony pojazd zostanie usunięty na koszt właściciela	5
-	tabliczka „miejsce postojowe wyłącznie dla pojazdów zaopatrzenia na czas za i wyładunku do 15 minut”	1
-	tabliczka „Dotyczy także” i symbol osoby niepełnosprawnej	4
-	tabliczka „Nie dotyczy posiadaczy karty parkingowej wydanej przez Urząd Miasta Gorzowa Wielkopolskiego, służb miejskich i rowerów”	2

Tabela nr 6.
Znaki pionowe wprowadzone
w ramach testowania zmian, wariant 2

Lokalizację opisanych zmian uwidaczniają poniższe rysunki, załączone pierwotnie do projektu tymczasowej zmiany organizacji ruchu.

Rysunek nr 37.
Projekt czasowej zmiany organizacji ruchu.
Wariant 1, skala oryginału 1:400

Rysunek nr 38.
Projekt czasowej zmiany organizacji ruchu.
Wariant 2, skala oryginału 1:400

Zgodnie z założeniami projektu zmiany organizacji ruchu na ulicach Wełniany Rynek i Hawelańskiej umieściliśmy 50 słupków betonowych, 4 donice drewniane większe i 16 donic mniejszych. W donicach zasadziliśmy: świerki białe odmiana Conica *Picea glauca* 'Conica', golterie rozestlane *Gaultheria procumbens*, wrzoście delikatne *Erica gracilis*, astry krzaczaste *Symphotrichum dumosum*, wrzozy zwyczajne *Calluna vulgaris*, żywotniki Szmaragd *Thuja occidentalis* 'Smaragd'.

Zdjęcie nr 13.
Zmienione zagospodarowanie ulicy
fot. Paweł Jaworski

Zdjęcie nr 14.
Zmienione zagospodarowanie ulicy
fot. Urząd Miasta Gorzowa Wielkopolskiego

3.2.

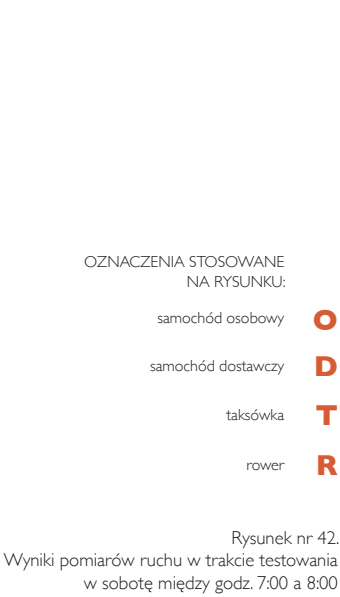
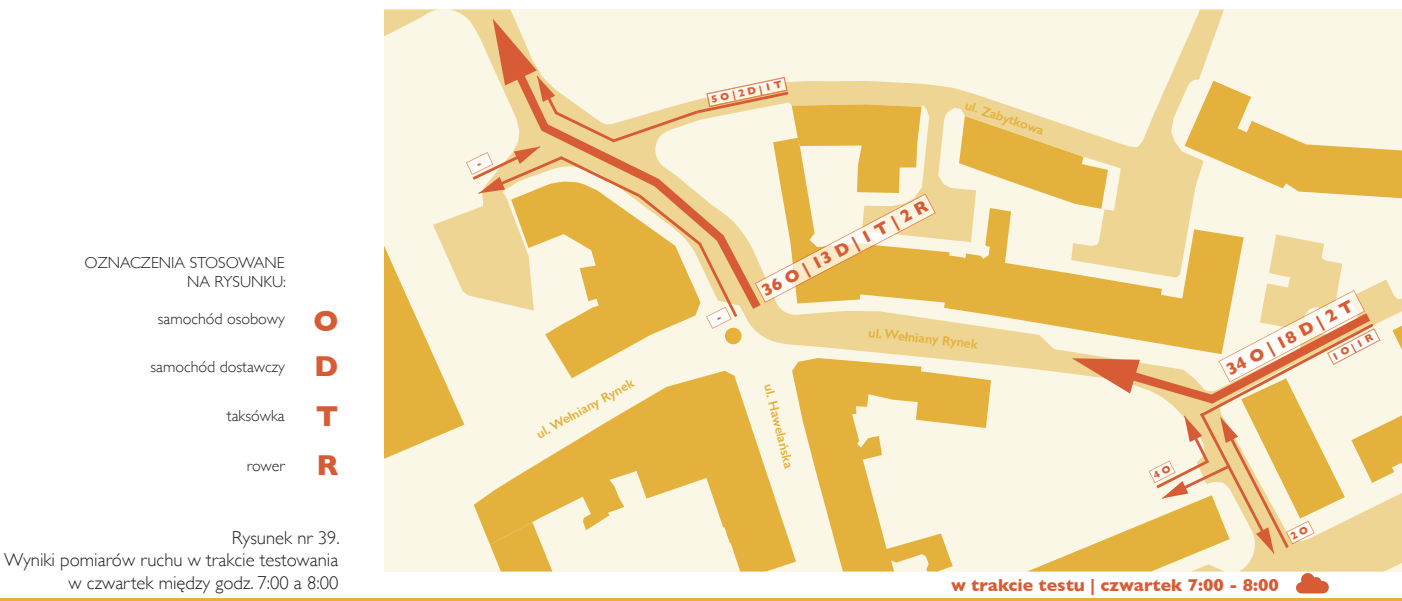
Analizy ruchu i parkowania w trakcie testowania

Testowanie zmiany organizacji ruchu i zagospodarowania było monitorowane za pomocą badań transportowych - ruchu i parkowania. Dla porównania sytuacji sprzed i w trakcie testu badania zrealizowaliśmy z użyciem tej samej metody w dzień powszedni (czwartek 21 października) oraz w dzień wolny od pracy (sobota 23 października).

Badania ruchu

W ciągu dnia powszedniego odnotowaliśmy mniejsze potoki ruchu na całym badanym odcinku, natomiast wieczorem zmiany były różne na obu ulicach. Ta obserwacja potwierdza uwagi, które usłyszeliśmy w trakcie rozmów z mieszkańcami: wprowadzenie ograniczeń w dostępie do podwórek uporządkowało sytuację parkingową. Z tego powodu zniknął ruch pojazdów pracowników usług, wyjeżdżających wcześniej z podwórka pomiędzy ulicami Sikorskiego, Hawelańską i Chrobrego, które zastawiali w ciągu dnia, wzrósł natomiast ruch mieszkańców docierających po pracy do tego miejsca przez ul. Wełniany Rynek i świądomych, że znajdują miejsce.

Szczegółowe informacje o potokach ruchu można znaleźć na poniższych schematach.

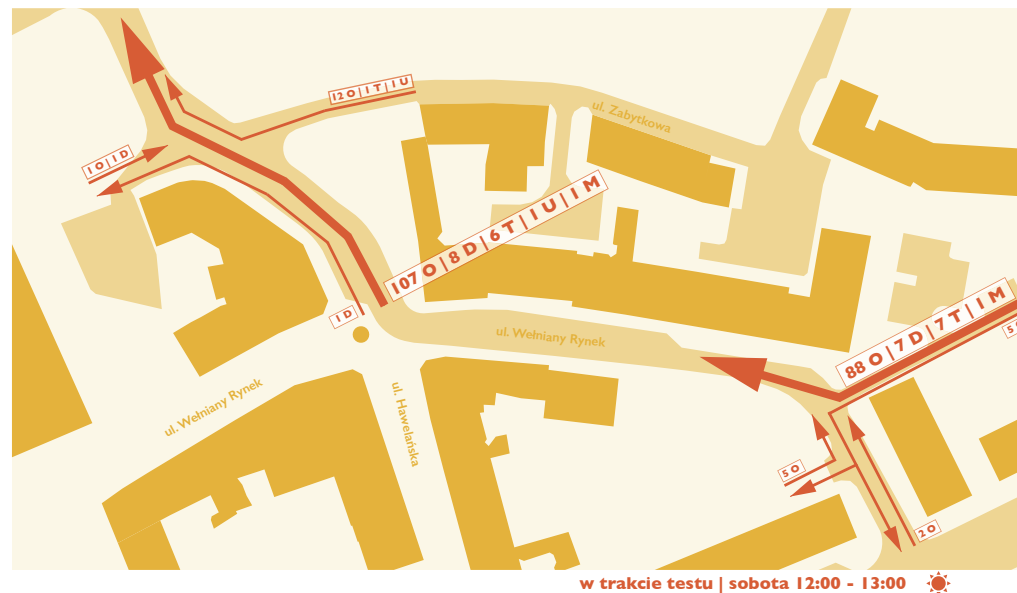

CENTRUM GORZOWA OD-NOWA

OZNACZENIA STOSOWANE
NA RYSUNKU:

samochód osobowy	O
samochód dostawczy	D
taksówka	T
rower	R

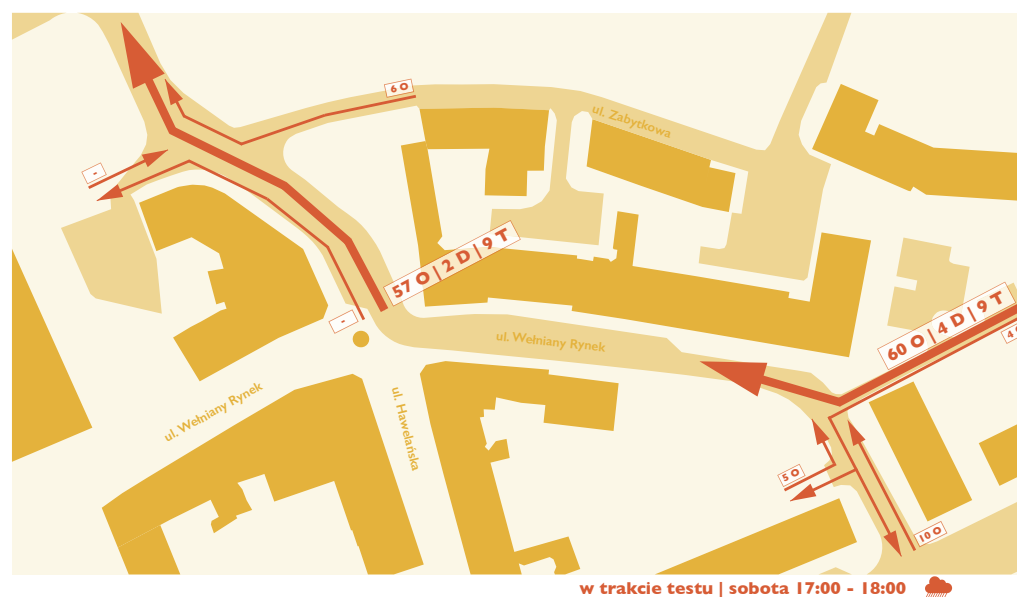
Rysunek nr 43.
Wyniki pomiarów ruchu w trakcie testowania
w sobotę między godz. 12:00 a 13:00

OZNACZENIA STOSOWANE
NA RYSUNKU:

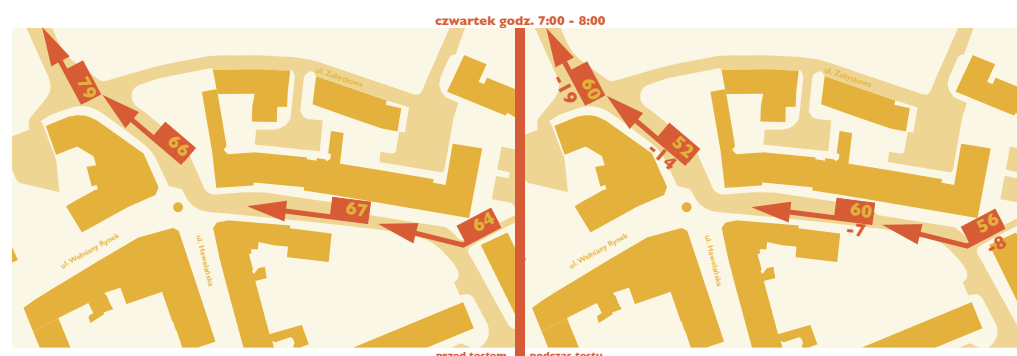
samochód osobowy	O
samochód dostawczy	D
taksówka	T
rower	R

Rysunek nr 44.
Wyniki pomiarów ruchu w trakcie testowania
w sobotę między godz. 17:00 a 18:00

Opisane wcześniej zmiany są widoczne na poniższych porównaniach.

Rysunek nr 45.
Wyniki badań transportowych,
czwartek godz. 7:00-8:00, porównanie

3. TESTOWANIE ZMIAN

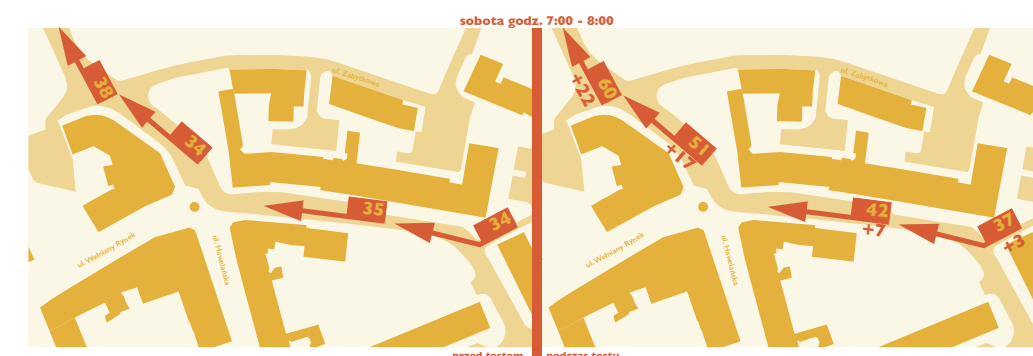
Rysunek nr 46.
Wyniki badań transportowych,
czwartek godz. 12:00-13:00, porównanie

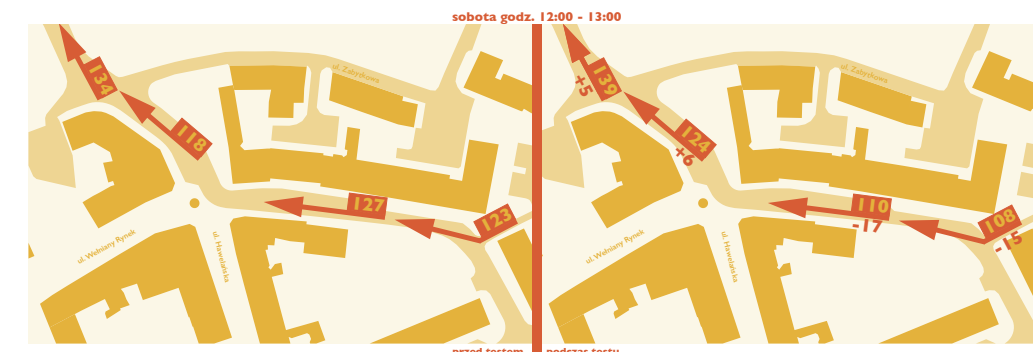
Rysunek nr 47.
Wyniki badań transportowych,
czwartek godz. 17:00-18:00, porównanie

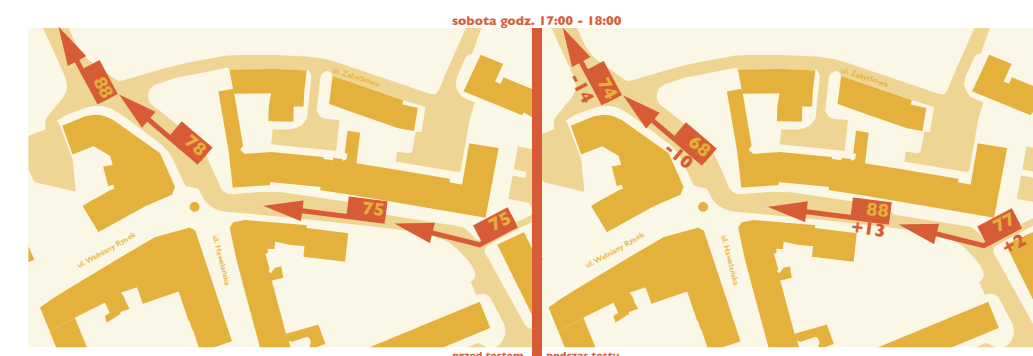
Rysunek nr 48.
Wyniki badań transportowych,
sobota godz. 7:00-8:00, porównanie

Rysunek nr 49.
Wyniki badań transportowych,
sobota godz. 12:00-13:00, porównanie

Rysunek nr 50.
Wyniki badań transportowych,
sobota godz. 17:00-18:00, porównanie

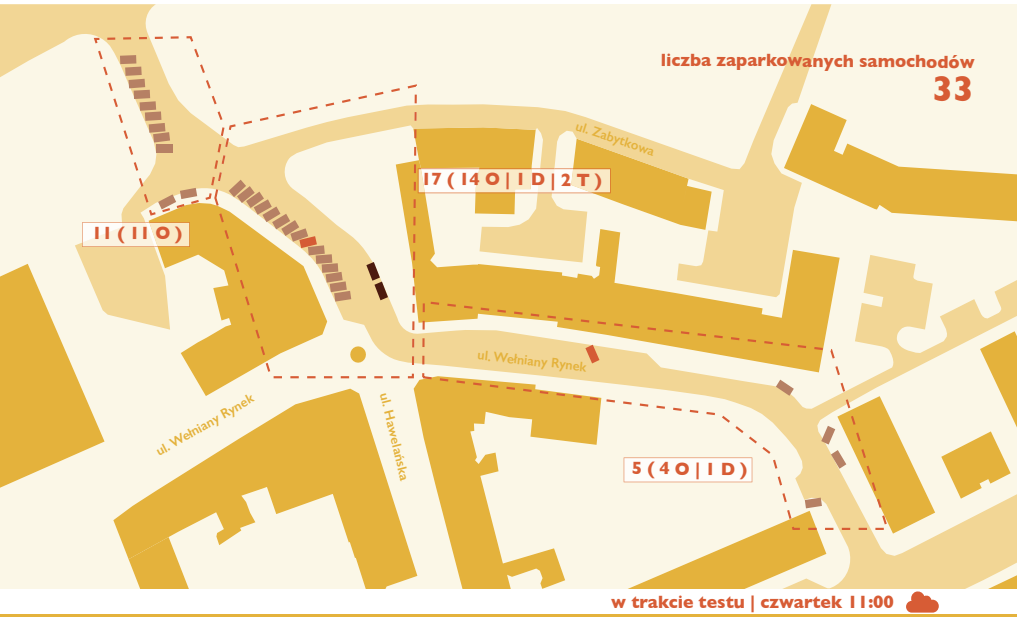
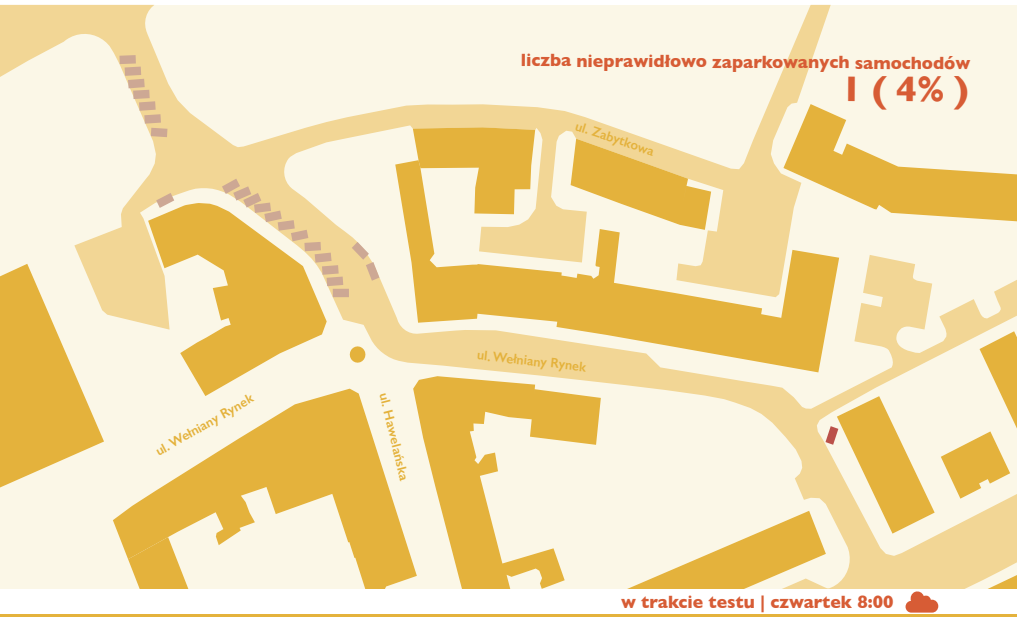
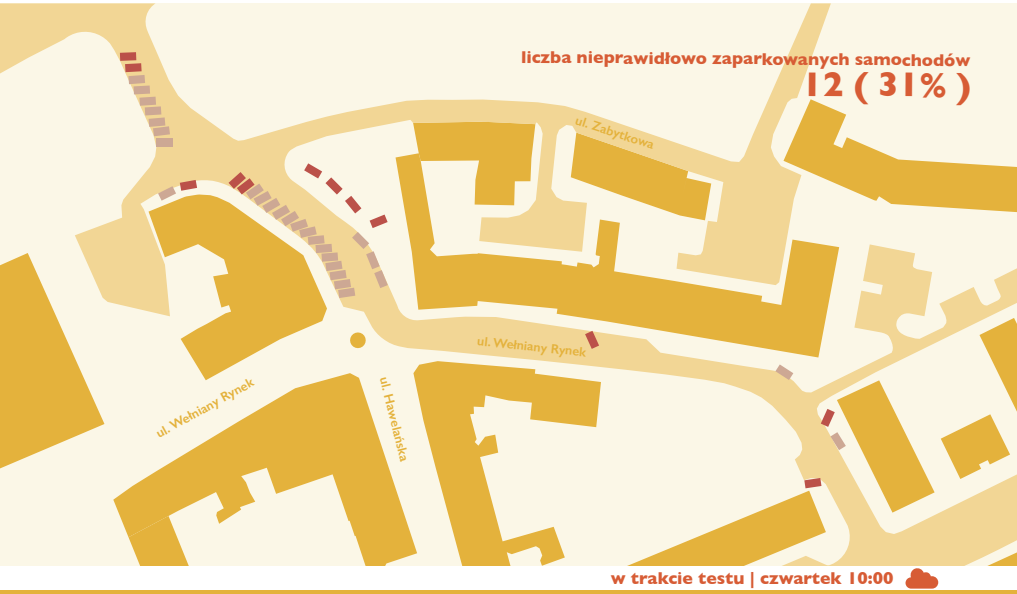
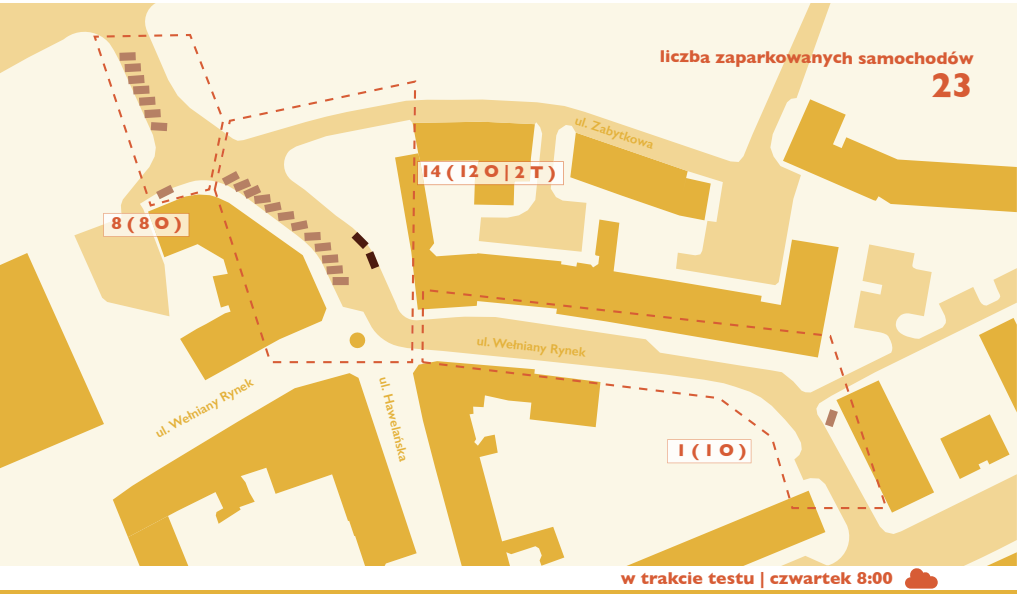
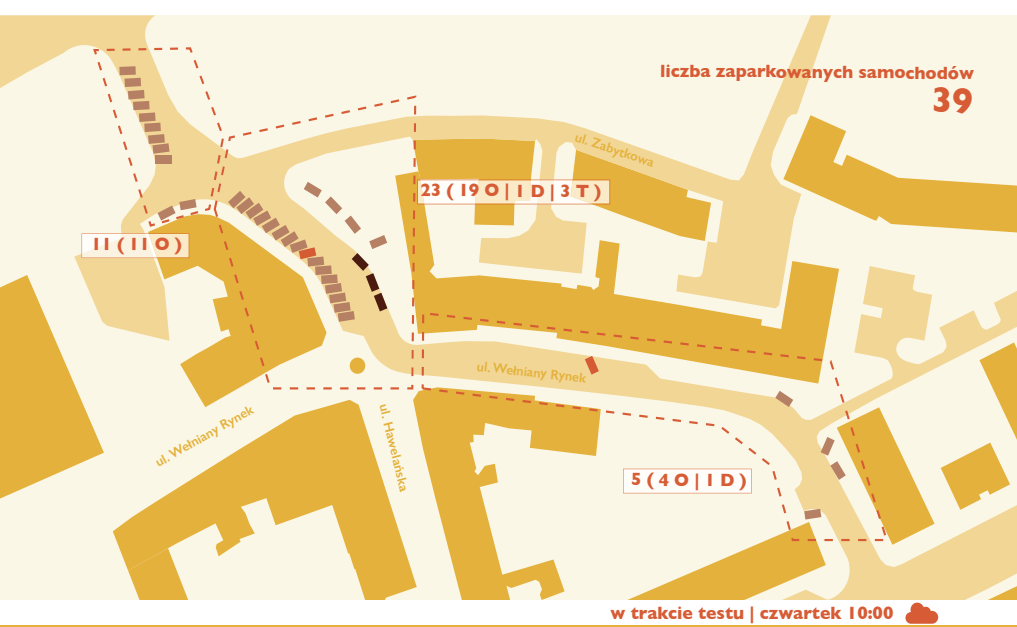

Badania parkowania

Obserwacje parkowania wskazują na to, że elementy małej architektury - poza pojedynczymi przypadkami - skutecznie zabezpieczały poszerzoną przestrzeń pieszą na ul. Wełniany Rynek. W tym czasie nieprawidłowo zaparkowane samochody koncentrowały się w rejonie skrzyżowania ulic Wełniany Rynek i Sikorskiego oraz skrzyżowania ulic Hawelańskiej, Zabytkowej i Strzeleckiej. Działo się tak ze względu na brak barier fizycznych - słupków lub donic.

Pierwsza z wymienionych powyżej sytuacji, utrudniająca dojście do ul. Sikorskiego, ulegnie zmianie po otwarciu tej ulicy dla ruchu po zakończeniu remontu. Druga jest jednak niebezpieczna, gdyż bez dodatkowych środków zaradczych może ulec utrwaleniu. Samochody tarasujące skrzyżowanie będą barierą dla pieszych idących od strony ul. Chrobrego, a także dla kierowców próbujących dostać się na teren Przemysłówki.

Wyniki analiz dla poszczególnych godzin pomiarowych prezentujemy poniżej.

OZNACZENIA STOSOWANE
NA RYSUNKU:

samochód zaparkowany prawidłowo

samochód zaparkowany nieprawidłowo

Rysunek nr 56.
Analiza nieprawidłowego parkowania w czwartek
w trakcie testu o godzinie 11:00

w trakcie testu | czwartek 11:00

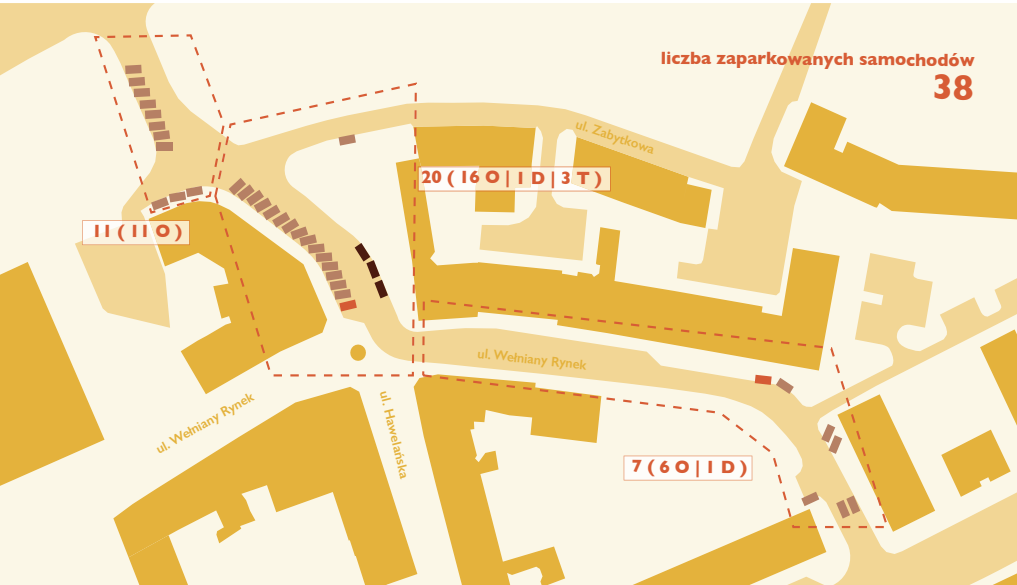
OZNACZENIA STOSOWANE
NA RYSUNKU:

samochód osobowy

samochód dostawczy

taksówka

Rysunek nr 59.
Analiza parkowania w czwartek
w trakcie testu o godzinie 15:00

w trakcie testu | czwartek 15:00

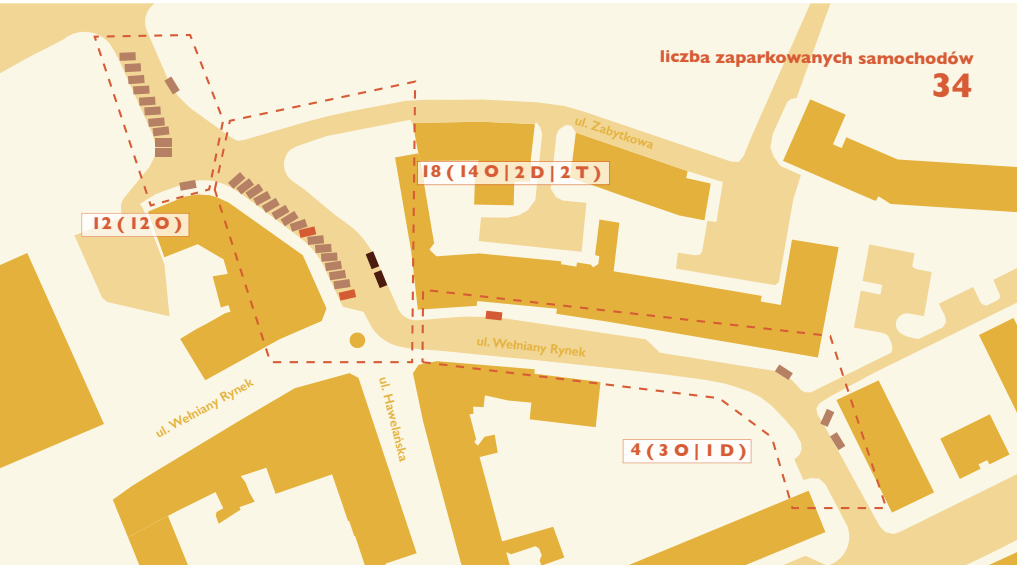
OZNACZENIA STOSOWANE
NA RYSUNKU:

samochód osobowy

samochód dostawczy

taksówka

Rysunek nr 57.
Analiza parkowania w czwartek
w trakcie testu o godzinie 13:00

w trakcie testu | czwartek 13:00

OZNACZENIA STOSOWANE
NA RYSUNKU:

samochód zaparkowany prawidłowo

samochód zaparkowany nieprawidłowo

Rysunek nr 60.
Analiza nieprawidłowego parkowania w czwartek
w trakcie testu o godzinie 15:00

w trakcie testu | czwartek 15:00

OZNACZENIA STOSOWANE
NA RYSUNKU:

samochód zaparkowany prawidłowo

samochód zaparkowany nieprawidłowo

Rysunek nr 57.
Analiza nieprawidłowego parkowania w czwartek
w trakcie testu o godzinie 13:00

w trakcie testu | czwartek 13:00

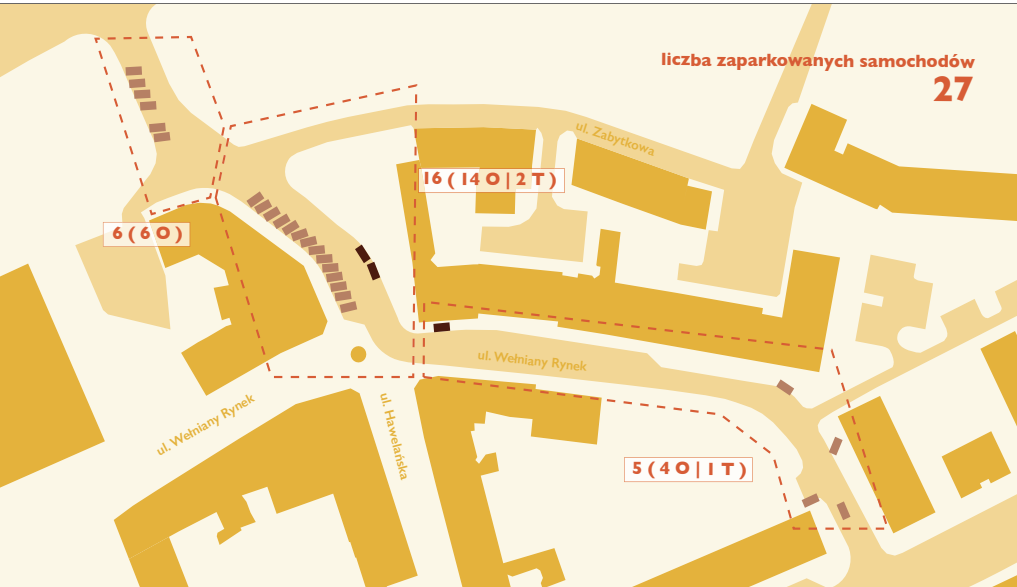
OZNACZENIA STOSOWANE
NA RYSUNKU:

samochód osobowy

samochód dostawczy

taksówka

Rysunek nr 61.
Analiza parkowania w czwartek
w trakcie testu o godzinie 16:00

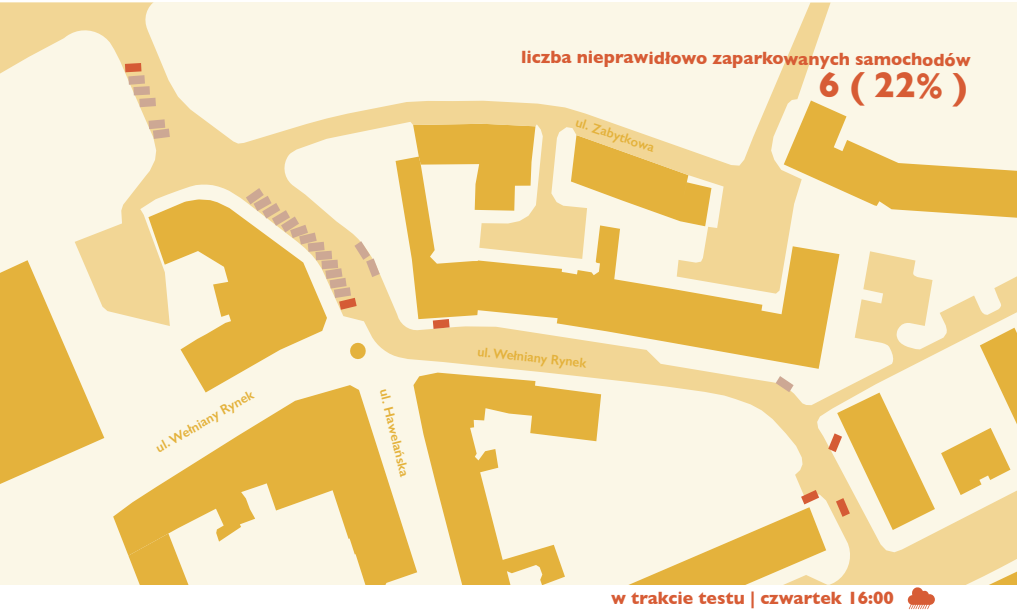
w trakcie testu | czwartek 16:00

OZNACZENIA STOSOWANE
NA RYSUNKU:

samochód zaparkowany prawidłowo

samochód zaparkowany nieprawidłowo

Rysunek nr 62.
Analiza nieprawidłowego parkowania w czwartek
w trakcie testu o godzinie 16:00

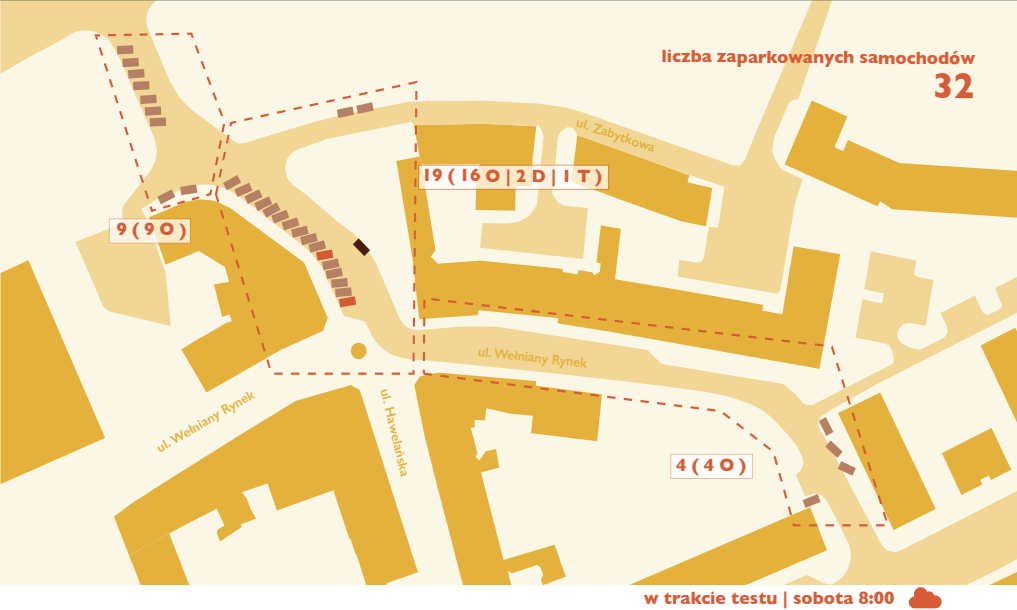
OZNACZENIA STOSOWANE
NA RYSUNKU:

samochód osobowy

samochód dostawczy

taksówka

Rysunek nr 65.
Analiza parkowania w sobotę
w trakcie testu o godzinie 8:00

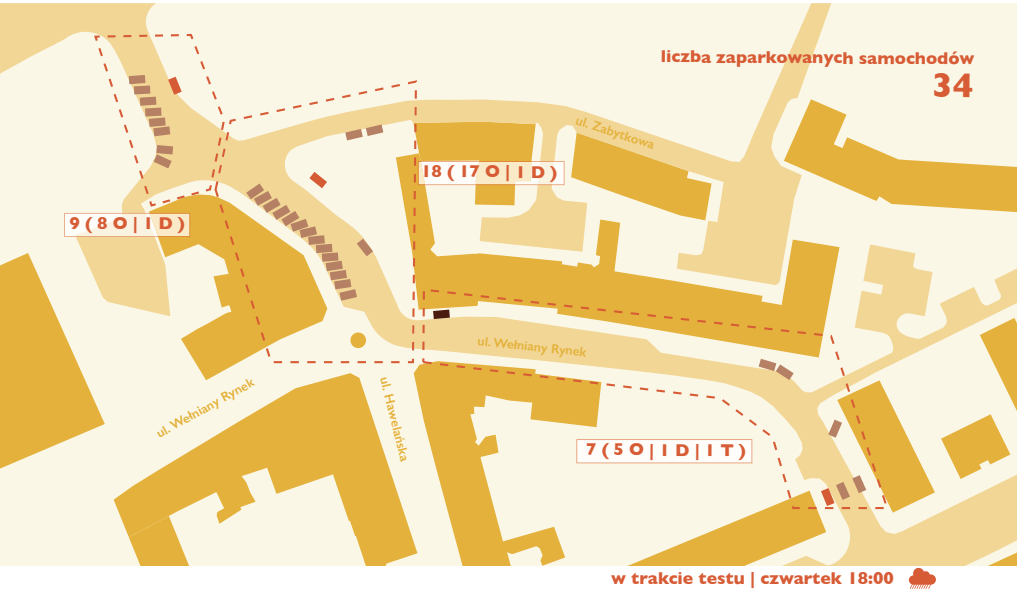
OZNACZENIA STOSOWANE
NA RYSUNKU:

samochód osobowy

samochód dostawczy

taksówka

Rysunek nr 63.
Analiza parkowania w czwartek
w trakcie testu o godzinie 18:00

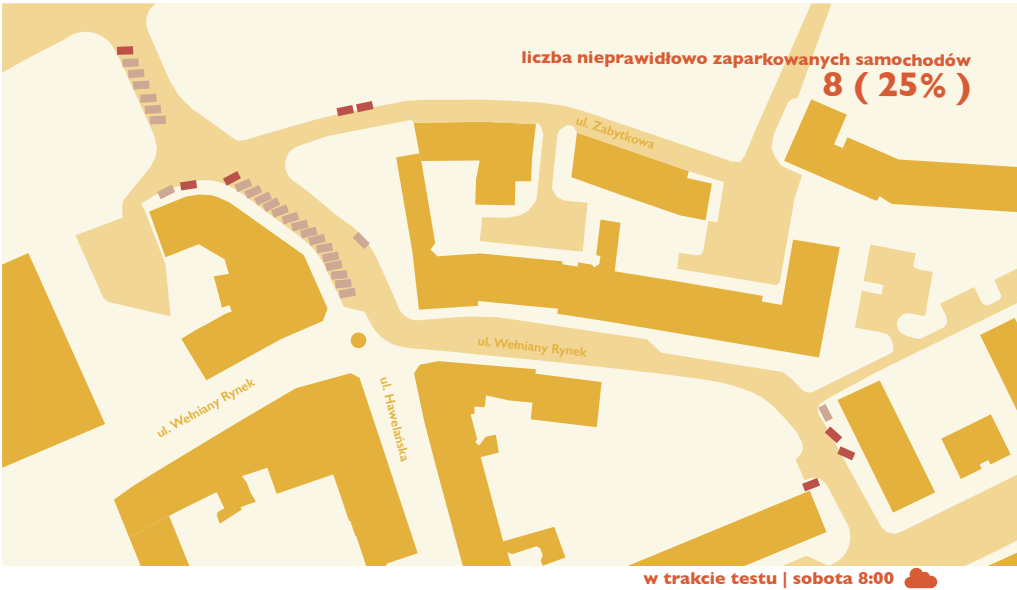

OZNACZENIA STOSOWANE
NA RYSUNKU:

samochód zaparkowany prawidłowo

samochód zaparkowany nieprawidłowo

Rysunek nr 66.
Analiza nieprawidłowego parkowania w sobotę
w trakcie testu o godzinie 8:00

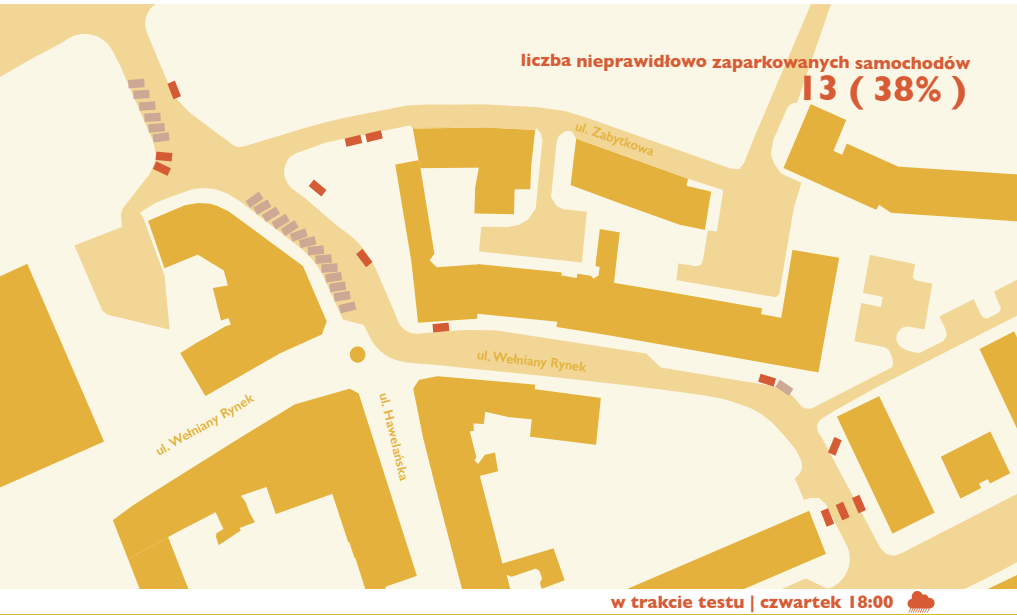

OZNACZENIA STOSOWANE
NA RYSUNKU:

samochód zaparkowany prawidłowo

samochód zaparkowany nieprawidłowo

Rysunek nr 64.
Analiza nieprawidłowego parkowania w czwartek
w trakcie testu o godzinie 18:00

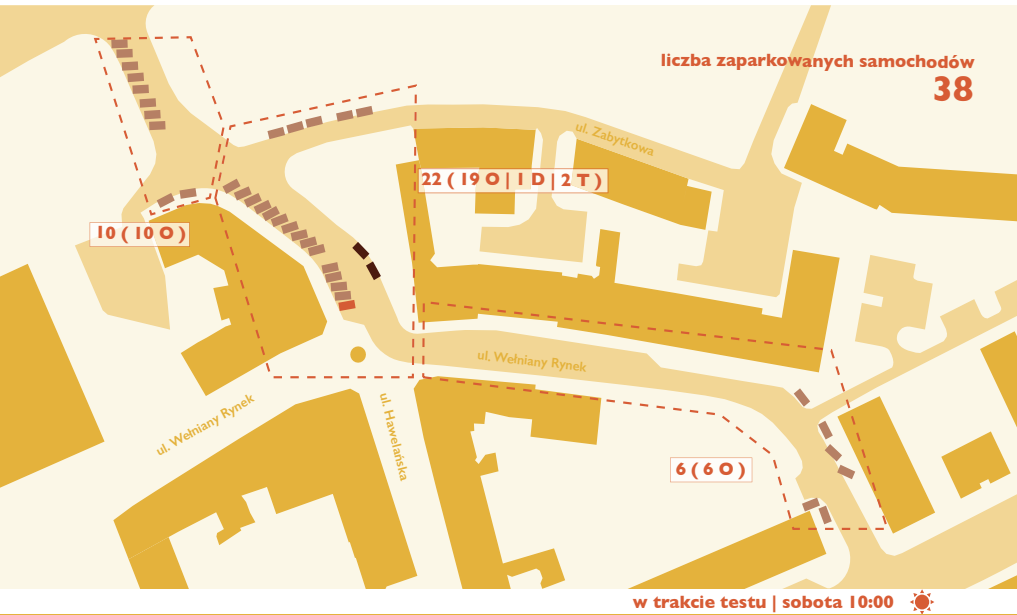
OZNACZENIA STOSOWANE
NA RYSUNKU:

samochód osobowy

samochód dostawczy

taksówka

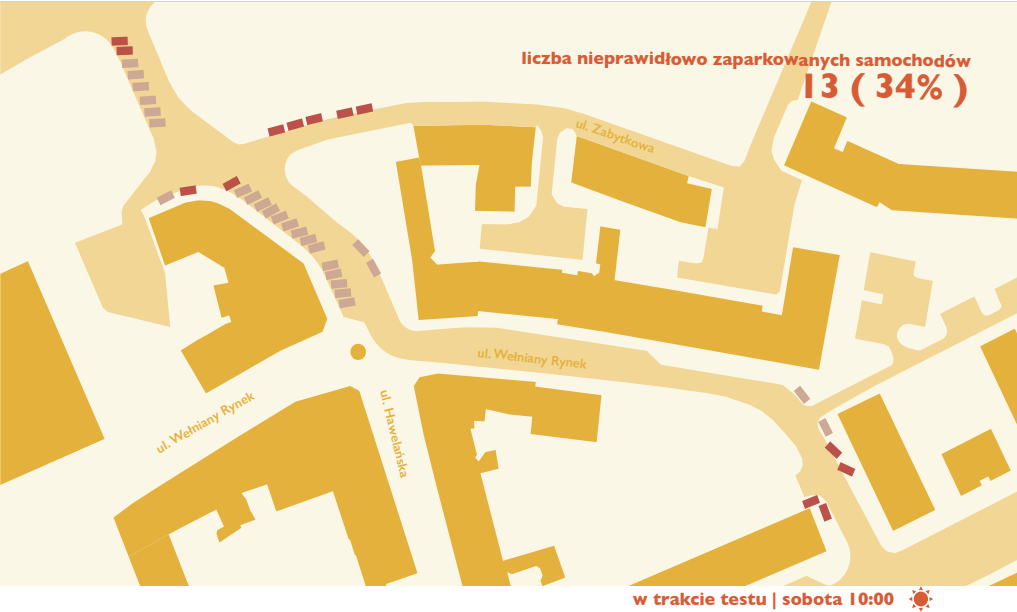
Rysunek nr 67.
Analiza parkowania w sobotę
w trakcie testu o godzinie 10:00

OZNACZENIA STOSOWANE
NA RYSUNKU:

- samochód zaparkowany prawidłowo
- samochód zaparkowany nieprawidłowo

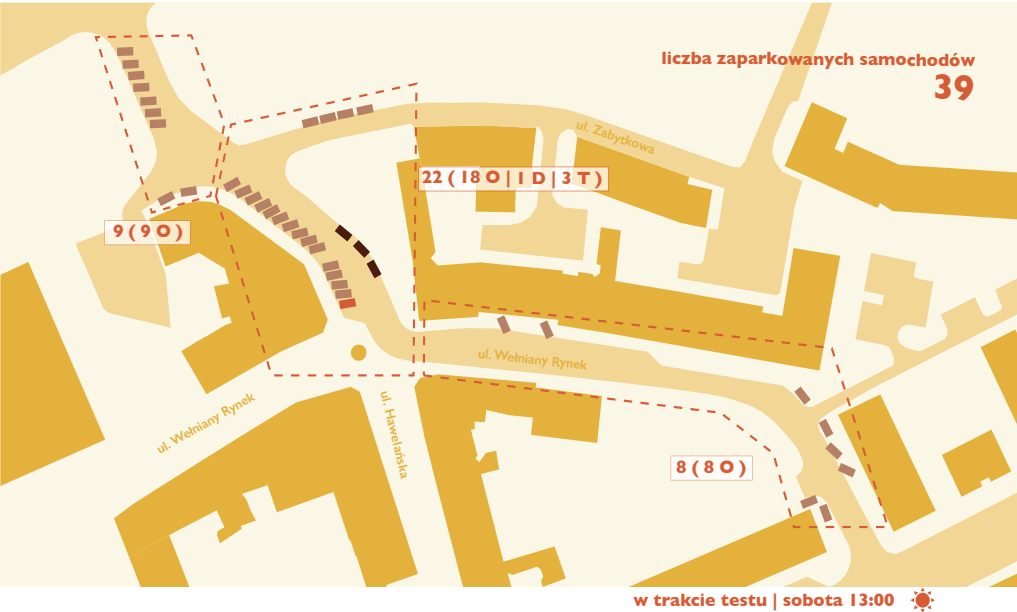
Rysunek nr 68.
Analiza nieprawidłowego parkowania w sobotę
w trakcie testu o godzinie 10:00

OZNACZENIA STOSOWANE
NA RYSUNKU:

- samochód osobowy
- samochód dostawczy
- taksówka

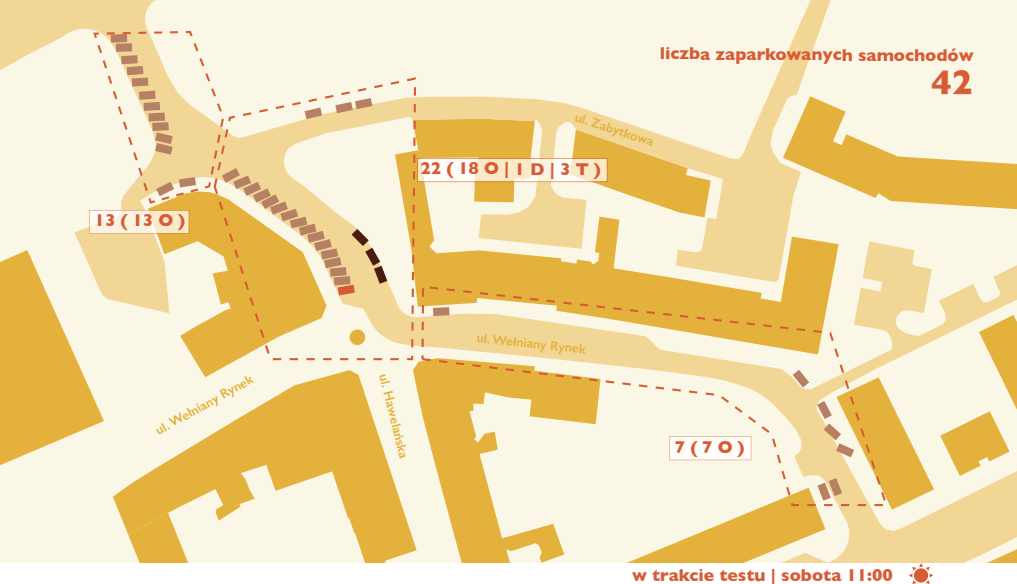
Rysunek nr 71.
Analiza parkowania w sobotę
w trakcie testu o godzinie 13:00

OZNACZENIA STOSOWANE
NA RYSUNKU:

- samochód osobowy
- samochód dostawczy
- taksówka

Rysunek nr 69.
Analiza parkowania w sobotę
w trakcie testu o godzinie 11:00

OZNACZENIA STOSOWANE
NA RYSUNKU:

- samochód zaparkowany prawidłowo
- samochód zaparkowany nieprawidłowo

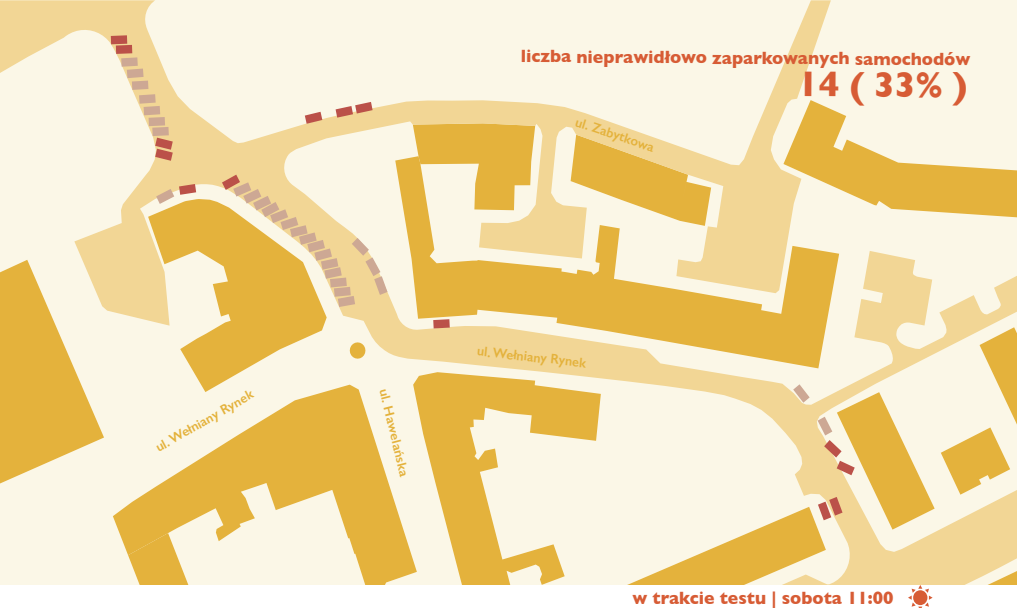
Rysunek nr 72.
Analiza nieprawidłowego parkowania w sobotę
w trakcie testu o godzinie 13:00

OZNACZENIA STOSOWANE
NA RYSUNKU:

- samochód zaparkowany prawidłowo
- samochód zaparkowany nieprawidłowo

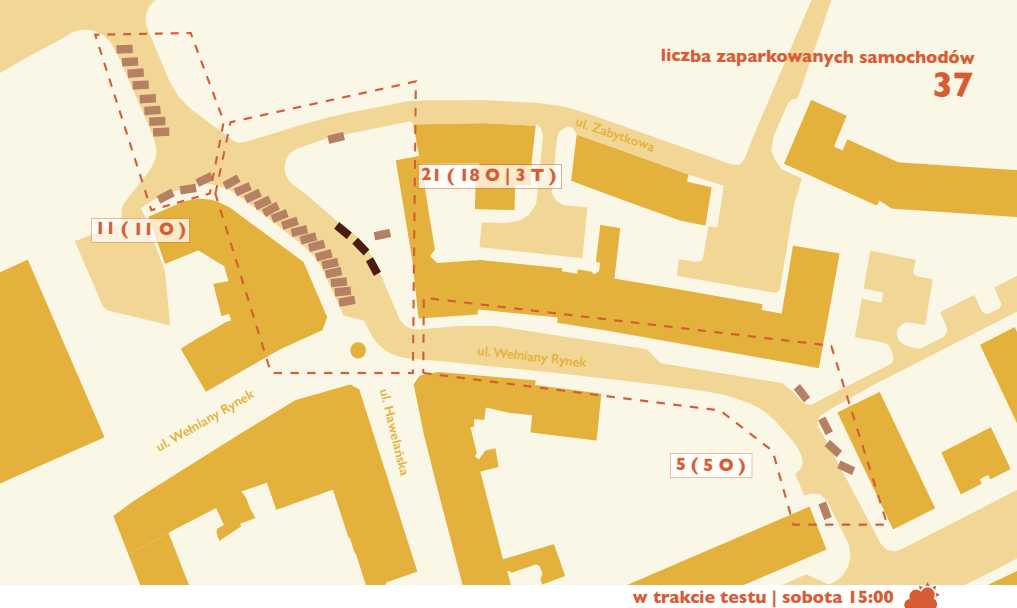
Rysunek nr 70.
Analiza nieprawidłowego parkowania w sobotę
w trakcie testu o godzinie 11:00

OZNACZENIA STOSOWANE
NA RYSUNKU:

- samochód osobowy
- samochód dostawczy
- taksówka

Rysunek nr 73.
Analiza parkowania w sobotę
w trakcie testu o godzinie 15:00

OZNACZENIA STOSOWANE
NA RYSUNKU:

- samochód zaparkowany prawidłowo
- samochód zaparkowany nieprawidłowo

Rysunek nr 74.
Analiza nieprawidłowego parkowania w sobotę
w trakcie testu o godzinie 15:00

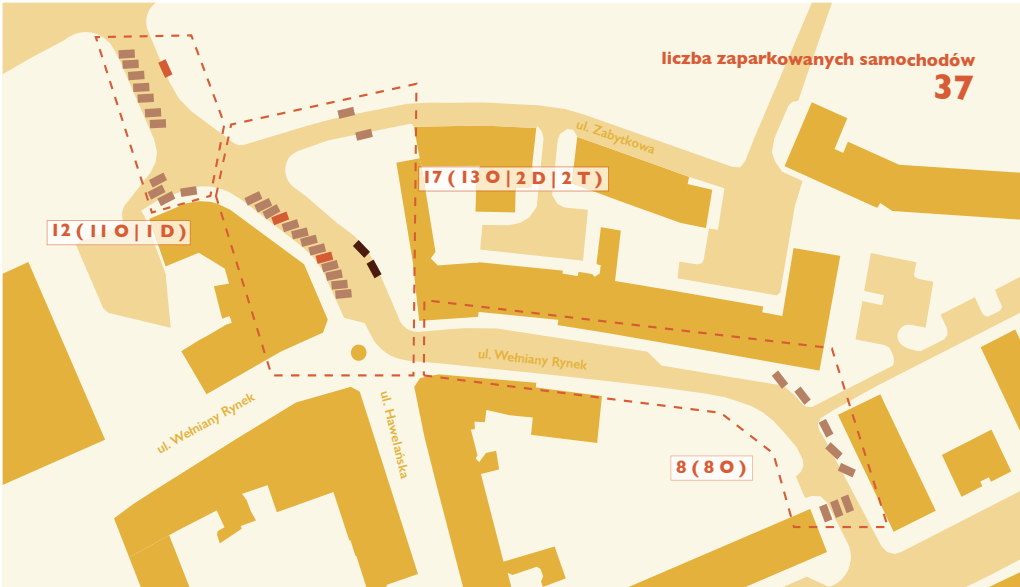

w trakcie testu | sobota 15:00

OZNACZENIA STOSOWANE
NA RYSUNKU:

- samochód osobowy
- samochód dostawczy
- taksówka

Rysunek nr 77.
Analiza parkowania w sobotę
w trakcie testu o godzinie 18:00

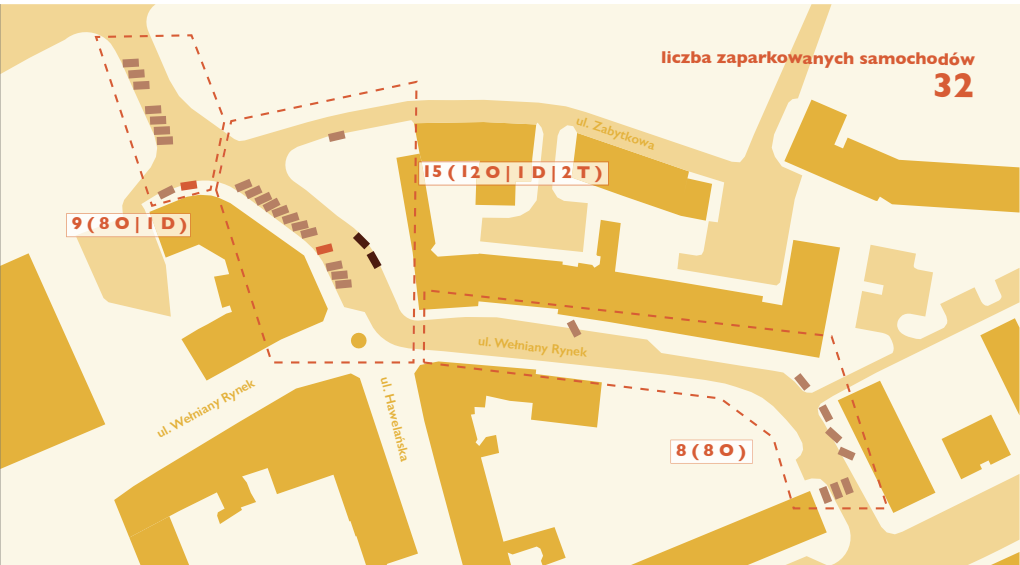

w trakcie testu | sobota 18:00

OZNACZENIA STOSOWANE
NA RYSUNKU:

- samochód osobowy
- samochód dostawczy
- taksówka

Rysunek nr 75.
Analiza parkowania w sobotę
w trakcie testu o godzinie 16:00

w trakcie testu | sobota 16:00

OZNACZENIA STOSOWANE
NA RYSUNKU:

- samochód zaparkowany prawidłowo
- samochód zaparkowany nieprawidłowo

Rysunek nr 78.
Analiza nieprawidłowego parkowania w sobotę
w trakcie testu o godzinie 18:00

w trakcie testu | sobota 18:00

OZNACZENIA STOSOWANE
NA RYSUNKU:

- samochód zaparkowany prawidłowo
- samochód zaparkowany nieprawidłowo

Rysunek nr 76.
Analiza nieprawidłowego parkowania w sobotę
w trakcie testu o godzinie 16:00

w trakcie testu | sobota 16:00

3.3.

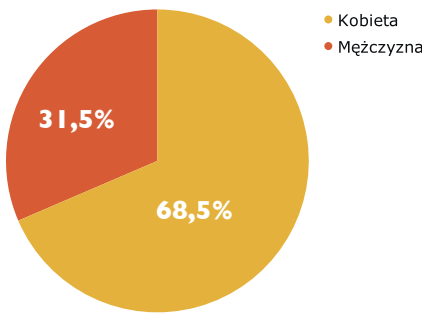
Wywiady z użytkownikami w trakcie testowania

Badania społeczne podczas testowania zmian tymczasowych składały się z wywiadów na punktach konsultacyjnych, spotkań oraz dwóch typów badań ankietowych - pierwsze dotyczyło tego, jak użytkownicy obszaru oceniają wprowadzone zmiany, drugie było poświęcone korzystaniu z tutejszych usług, punktów handlowych oraz gastronomicznych.

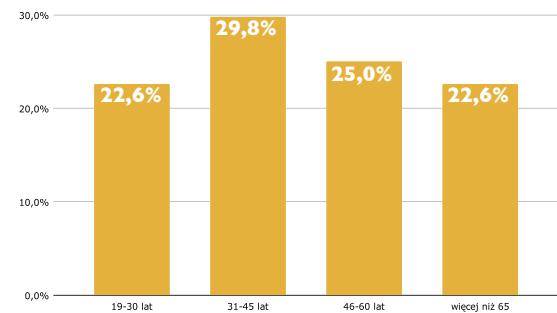
W trakcie prototypowania odbyły się:

- 4 punkty konsultacyjne, które odwiedziło ok. 260 osób (28, 29 oraz 30 października i 15 listopada),
- 3 spotkania, w których za każdym razem uczestniczyło ok. 50 osób (30 października oraz 8 i 28 listopada),
- badanie ankietowe, w którym wzięły udział 124 osoby (20-23 listopada),
- badanie klientów usług, w którym wzięło udział 85 osób (15 oraz 20-23 listopada).

pleć:

wiek:

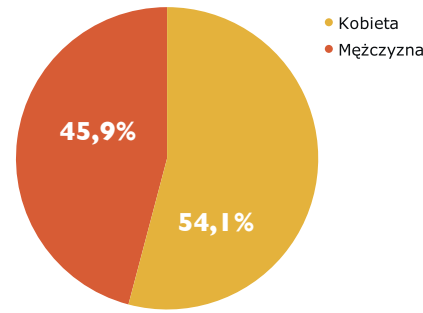
Wykresy nr 2 i 3.
Charakterystyka osób uczestniczących
w badaniu ankietowym dotyczącym akceptacji zmian

Badanie ankietowe dotyczyło stopnia akceptacji dla poszczególnych rozwiązań oraz uwag i propozycji ich modyfikacji. Wzięło w nim udział 83 mieszkańców, 12 przedsiębiorców oraz 29 pracowników.

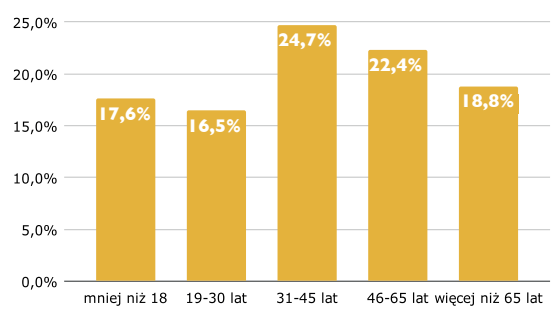
Przedmiotem badania klientów były ich zachowania komunikacyjne w zakresie dotarcia do tutejszych sklepów, punktów usługowych oraz gastronomicznych i trudności w tym zakresie. Ponadto pytaliśmy o ocenę szansy na ponowne odwiedzenie tego obszaru w ciągu najbliższych 2 tygodni. W badaniu wzięło udział 29 mieszkańców ulic Węlniany Rynek i Hawelańskiej oraz 56 osób spoza tego obszaru.

3. TESTOWANIE ZMIAN

pleć:

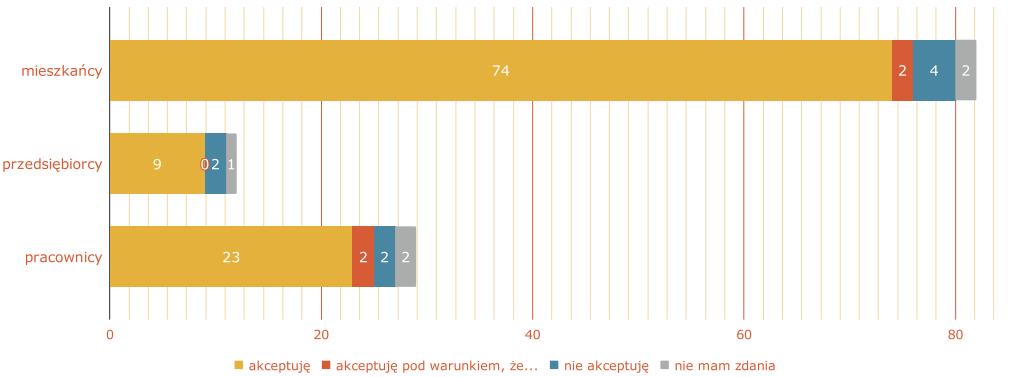
wiek:

Wykresy nr 4 i 5.
Charakterystyka osób uczestniczących
w badaniu klientów

W trakcie realizacji projektu Centrum Gorzowa Od-nowa na adres mailowy centrumgorzowaodnowa@gmail.com oraz na dziennik podawczy Urzędu Miasta wpływały wiadomości i pisma, spośród których większość dotyczyła problemów z dostawami towarów na fragmenty deptakowe.

Ocena wprowadzenia strefy zamieszkania

Wykres nr 6.
Stopień poparcia dla wprowadzenia strefy zamieszkania

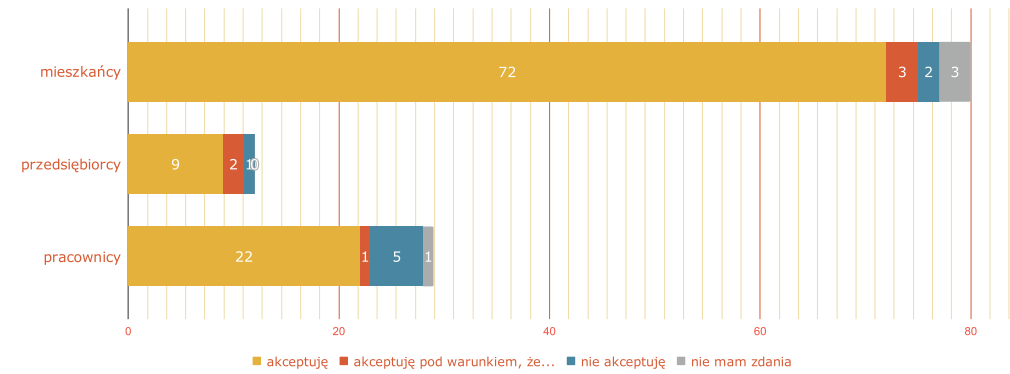
Część badanych mówiła, że to rozwiązanie wpłynęło pozytywnie na sytuację na ulicy - ruch samochodowy się uspokoił, dzięki czemu w okolicy zrobiło się ciszej. Kierowcy nie tylko jeździli wolniej, lecz także zatrzymywali się w dowolnym miejscu, w którym pieszy chce przejść na drugą stronę ulicy. Co więcej, mieszkańcy ul. Dzieci Wrzesińskich wskazali, że w ich otoczeniu również powinna zostać wprowadzona strefa zamieszkania. Osoby nastawione krytycznie sygnalizowały natomiast, że nic się nie zmieniło, a strefa zamieszkania jest dużym utrudnieniem dla kierowców.

Zarówno piesi jak i kierowcy obawiali się, że umożliwienie pieszym poruszania się po całej szerokości ulicy jest niebezpieczne.

Wybrane opinie:

- Dobre dla człowieka, a przede wszystkim dobre dla dzieci.*
- Oczom nie wierzyłam - ładnie to wygląda, a kierowcy zaczęli kulturalniej jeździć.*
- Czyli teraz można tu jeździć na deskorolce? Wow, super!*
- Lepiej, żeby piesi byli na chodniku, a samochody na jezdni.*
- Jeden kierowca będzie uważał, a pięciu nie. Obawiam się, że nikt nie będzie tego przestrzegać.*

Ocena zabezpieczenia chodnika po stronie południowej przed nielegalnym postojem

Wykres nr 7.
Stopień poparcia dla zabezpieczenia chodnika po południowej stronie ul. Wełniany Rynek przed nielegalnym parkowaniem

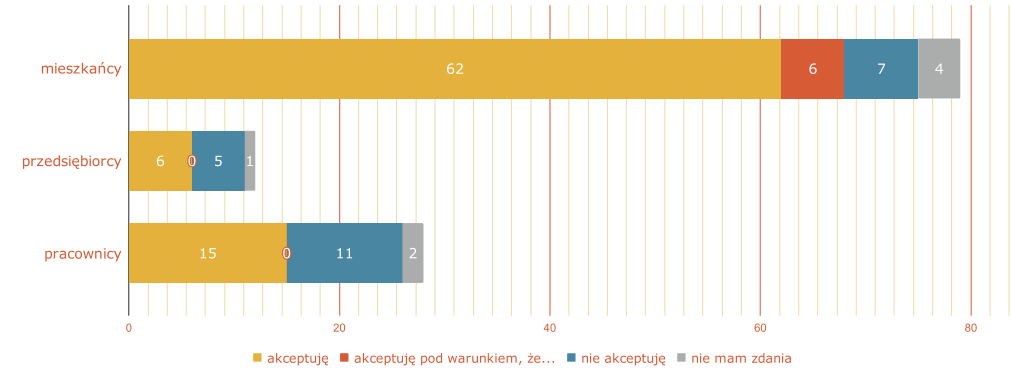
Wiele osób podkreślało, że wskazana zmiana jest dobra, ponieważ ogranicza łamanie przepisów - choć niektórzy wskazywali, że przyczyną takiego zachowania kierowców była niewystarczająca liczba miejsc postojowych w mieście. Tę zmianę docenili przede wszystkim piesi, którzy cieszyli się, że teraz o wiele łatwiej przejść ul. Wełniany Rynek. O zwiększonym komforcie poruszania się mówiły zwłaszcza osoby spacerujące z dziećcami wózkami i osoby z ograniczoną sprawnością ruchową.

Wśród osób niezadowolonych z omawianej zmiany były pracownice jednego ze sklepów, które powiedziały, że dawniej na terenie ograniczeń parkowali ich klienci, a teraz mają problem ze znalezieniem innego miejsca postojowego.

Wybrane opinie:

- Nareszcie widać, jak matki z wózkami mogą swobodnie przejść chodnikiem.*
- Dzisiaj szłam tędy jak po Broadwayu - tak szeroko!*

Ocena zawężenia pasa jezdni i poszerzenia chodnika po stronie północnej

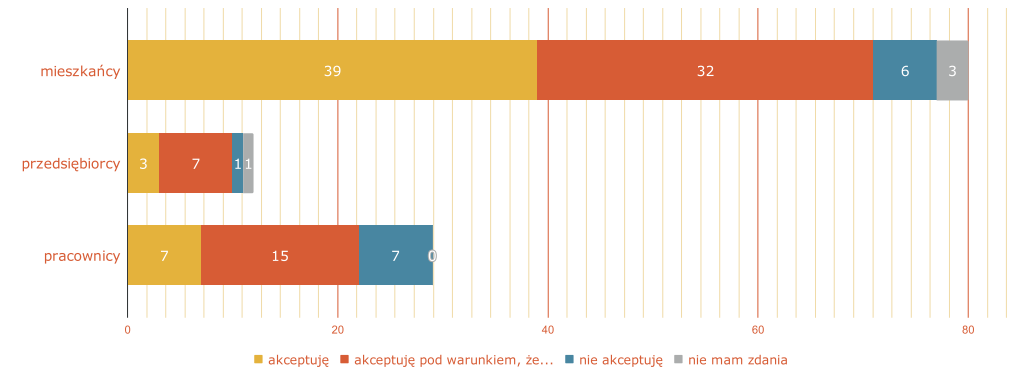
Wykres nr 8.
Stopień poparcia dla zawężenia pasa jezdni i poszerzenia chodnika po stronie północnej ul. Wełniany Rynek

W omawianym temacie opinie były bardziej podzielone. Oponenci pomysłu wskazywali, że obszar dla pieszych powiększył się kosztem miejsc postojowych, co utrudnia życie kierowcom i w ogóle nie wspiera nikłego ruchu pieszego. Zmotoryzowani mieszkańcy podwórka za pasażem handlowym podnosili, że jedna z donic utrudnia im wyjazd z ul. Hawelańskiej, a pas jezdni przy zakrętach powinien być szerszy. Kilka osób zwróciło uwagę na to, że mimo wprowadzonej zmiany, kierowcy nadal ze zbyt dużą prędkością wjeżdżali z ul. Wełniany Rynek na deptak. Osoby wspierające zmianę cieszyły się natomiast z powiększenia przestrzeni przy chodniku na ul. Wełniany Rynek jako miejsca dla potencjalnych ogródków restauracyjnych, zwiększenia widoczności i komfortu pieszych.

Wybrane opinie:

- Tu nie ma tłumów, kto będzie z tego korzystał?*
- Piesi i tak tędy nie chodzą, nie korzystają ze swoich przywilejów.*
- Chodzę o kulach i czuję teraz kolosalną różnicę.*
- Jest wygodniej, bo chodzimy teraz tam, gdzie auta stały.*

Ocena utrzymania zakazu ruchu na fragmentach deptakowych (dotyczy także dostaw)

Wykres nr 9.
Stopień poparcia dla utrzymania zakazu ruchu na fragmentach deptakowych

Przywołana kwestia podzieliła naszych rozmówców. Przeciwnicy tego rozwiązania mówili, że dostęp do deptaków powinni mieć wszyscy kierowcy. Osoby, które uznały to rozwiązanie za słuszne warunkowo - przedsiębiorcy, pracownicy usług i mieszkańcy - swoją akceptację uzależniały od dopuszczenia dostaw obsługujących punkty handlowe przez cały dzień lub tylko w godzinach porannych (np. do 9.00 lub 10.00). Mieszkańcy podwórka za pasażem nie byli zadowoleni z objęcia zakazem osób z niepełnosprawnościami oraz proponowali powrót do wjazdu od strony ul. Sikorskiego. Skarżyli się na ograniczenie godzinowe interwencji Straży Miejskiej i powstający wieczorami chaos parkingowy. Część osób mówiła również, że obecne fragmenty objęte zakazem wjazdu powinny zostać deptakami, ale odcinek ul. Wełniany Rynek od ul. Sikorskiego do Studni Czarownic powinien być nadal przejezdny. Inni z kolei byli zwolennikami wyłączenia z ruchu całego tego obszaru.

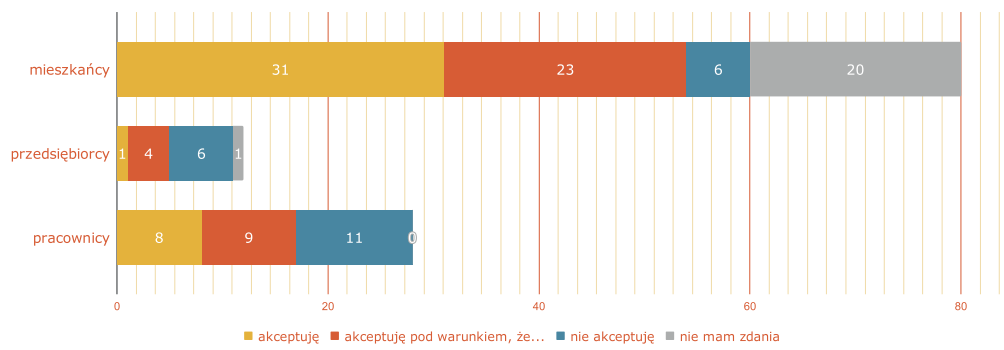
Wybrane opinie:

Dostawcy powinni móc wjechać.

Nie wyobrażam sobie targania towaru na wózkach (500-700 kg). Co będzie zimą, gdy spadnie śnieg?

Trzecia koperta dla dostaw rozładowała sytuację, jest lepiej.

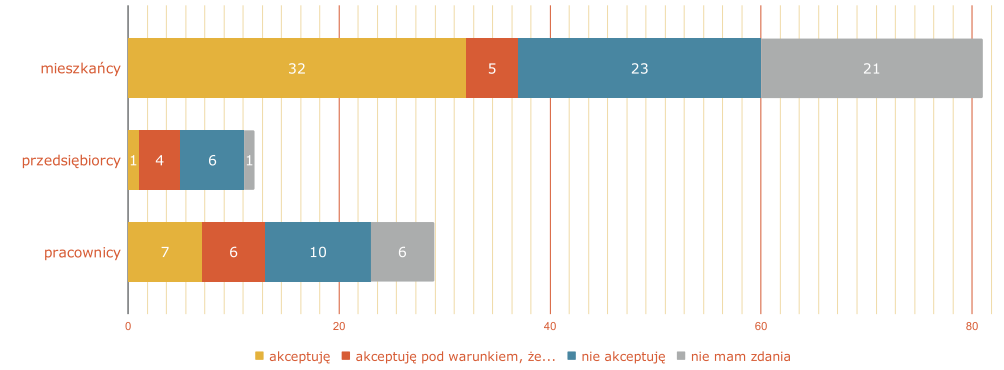
Ocena wyznaczenia miejsc dla dostaw przed Dream Burgerem, piekarnią i Studnią Czarownic

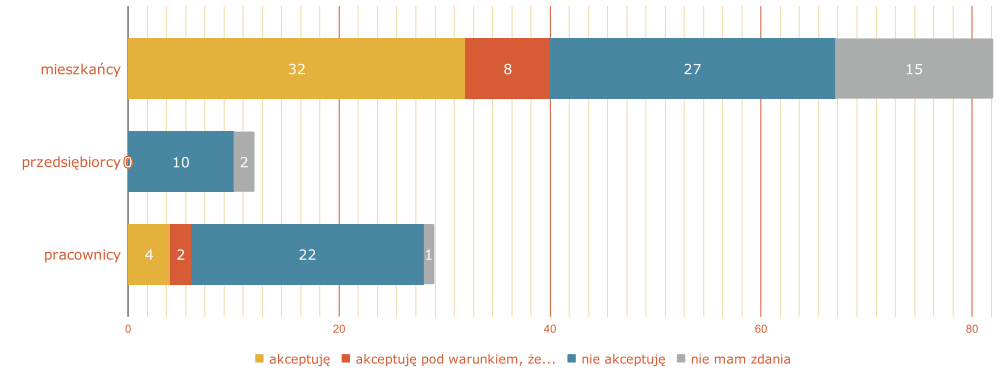
Mieszkańcy popierający tę zmianę wskazywali na wprowadzenie porządku i ułatwień dla wszystkich uczestników ruchu. Osoby pracujące w usługach przy deptakach przeciwne zmianie wnioskowały o umożliwienie dostawcom wjazdu na te fragmenty, ale też o pilne wprowadzenie dodatkowych kopert - osoby pracujące w pasażu chciały umiejscowić stanowisko jak najbliżej drzwi do hali (od strony podwórka bądź ul. Wełniany Rynek), natomiast pozostali - przed swoimi lokalami. Część osób mówiła także, że jeśli dostawcy mieliby możliwość wjazdu swoimi autami na fragmenty deptakowe, to na ul. Wełniany Rynek wystarczyłyby dwie koperty - przed Dream Burgerem oraz przy Studni Czarownic. Pojawił się ponadto pomysł likwidacji miejsca dla dostaw przed piekarnią ze względu na ograniczenia w sytuowaniu ogródka restauracyjnego. Poza tym zwrócono uwagę na zbyt małą wielkość kopert i częste zajmowanie ich przez samochody osobowe.

Ocena ograniczenia parkowania

variant 1

variant 2

Wykresy nr 11 i 12.
Stopień poparcia dla ograniczenia parkowanie według wariantów 1 i 2

Osobami, które odczuły negatywne skutki ograniczenia parkowania na ul. Wełniany Rynek, byli mieszkańcy sąsiedniej ul. Dzieci Wrzesińskich oraz podwórka przy ul. Zabytkowej. Te dwa miejsca zaczęły służyć jako zaplecza parkingowe, co sprawiło, że ich mieszkańcy mieli trudność w znalezieniu miejsca dla swoich samochodów - mimo wykupionego abonamentu. Głosy protestu dotyczyły również mieszkańców kamienic przy ul. Wełniany Rynek 6 i 8, które nie mają podwórek, jednak z czasem okazało się, że w tych budynkach właściciele aut jest niewielu (3). Jeden z nich powiedział, że od godz. 16.00 ogólnodostępne miejsca postojowe zaczynają się zwalniać, a o godz. 19.00 nie ma problemu z zaparkowaniem samochodu w pobliżu domu.

Ograniczeniu liczby stanowisk postojowych w największym stopniu sprzeciwiali się jednak przedsiębiorcy i pracownicy, którzy wnioskowali o powrót do sytuacji sprzed testu

Ograniczeniu liczby stanowisk postojowych w największym stopniu sprzeciwiali się jednak przedsiębiorcy i pracownicy, którzy wnioskowali o powrót do sytuacji sprzed testu - wnioskowali o utrzymanie zakazu parkowania na chodniku po stronie południowej lub zapewnienie rotacyjności miejsc postojowych. Mówili również, że jeśli powrót do stanu poprzedniego nie jest możliwy, to wariant nr 1 byłby do przyjęcia pod warunkiem, że miejsc byłoby więcej niż 6, byłyby wyznaczone w układzie skośnym i działałyby w sposób rotacyjny. Jeden z przedsiębiorców proponował również wytyczenie rotacyjnych miejsc postojowych na łuku ul. Wełniany Rynek od strony ul. Sikorskiego.

Podczas prowadzonych rozmów zauważalna była skłonność do przywłaszczania miejsc postojowych w układzie z wariantu nr 1 - przedsiębiorcy chcieli, żeby były dedykowane wyłącznie ich klientom, natomiast mieszkańcy mówili, że powinny być przeznaczone tylko dla nich. Również pracownicy sklepów i usług skarżyli się

na brak możliwości zaparkowania blisko miejsca pracy, a na propozycję zostawienia auta na bezpłatnym parkingu pod filharmonią reagowali nieprzychylnie, uznając, że to za daleko.

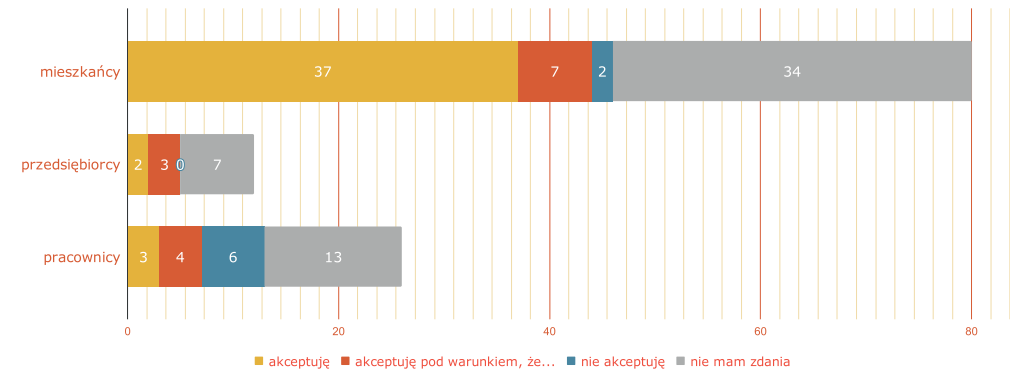
Część badanych podnosiła, że zaakceptowałyby ograniczenie miejsc postojowych do kilku lub całkowitą ich likwidację pod warunkiem, że urząd miasta wybudowałby w niewielkiej odległości od centrum parking wielopoziomowy. Podobny głos wybrzmiewał w trakcie spotkań oraz rozmów na punktach konsultacyjnych, gdzie do tego pomysłu dodano kolejny: zapewnienie zaplecza parkingowego na terenie remontowanej Przemysłówki. Pojawiły się również głosy sprzeciwu wobec rozwiązań pośrednich - kilka osób stwierdziło, że należy albo wprowadzić całkowity zakaz parkowania, albo powrócić do stanu poprzedniego.

Podczas rozmów przywoływano również kwestię częstego zastawiania wjazdów na podwórka przez niepoprawnie ustawione pojazdy. Wiele osób wskazywało, że jeśli planowane jest trwałe ograniczenie parkowania na ulicach Wełniany Rynek i Hawelańskiej, to konieczne jest zapewnienie rekompensaty - miejsc postojowych w pobliżu tego terenu. Propozycja zostawiania aut na parkingu przy filharmonii była jednak z reguły odrzucana ze względu na zbyt dużą zdaniem badanych odległość obiektu od wspomnianych ulic. Mimo to, część osób uważała, że niewielu mieszkańców Gorzowa Wielkopolskiego wie o istnieniu tego parkingu, więc miasto powinno go rozpromować.

Wybrane opinie:

- Mimo że mam wykupiony abonament, muszę zrobić kilka okrążeń zanim znajdę miejsce pod domem na ul. Dzieci Wrzesińskich. Kto mi zwróci pieniądze za paliwo?*
- Czuć teraz miejski oddech - jest więcej miejsca, jest lepsza widoczność.*
- Jeśli nie będzie tu parkingu i samochodów, to kiedyś może będę mogła posadzić bazylię na balkonie.*
- Nasi klienci narzekają, że nie mają jak do nas dojechać i rezygnują z zakupów.*
- Klient jest teraz wygodny - jak nie będzie mógł zaparkować pod sklepem, to pojedzie do galerii.*

Ocena wprowadzenia kart wjazdu na podwórka

Wykres nr 13.
Stopień poparcia dla wprowadzenia kart wjazdu na podwórka

Karty spotkały się z dobrym przyjęciem - przede wszystkim wśród mieszkańców, którzy od ich wprowadzenia zauważali pozytywne zmiany na podwórkach. W ich ocenie skończyły się problemy z zajmowaniem miejsca przez samochody osób spoza obszaru. Proponowali jednak następujące zmiany zasad:

przyznanie kart:

- ▶ opiekunom osób starszych lub mieszkańców z niepełnosprawnościami,
- ▶ mieszkańcom kamienic przy ul. Wełniany Rynek 6 i 8,
- ▶ większej liczby kart mieszkańcom posiadającym więcej niż 1 samochód,
- ▶ każdemu pracownikowi punktu usługowego przylegającego do podwórek,
- ▶ mieszkańcom bez wskazania numeru rejestracyjnego,
- ▶ rodzinom mieszkańców na czas weekendowych odwiedzin,

dopuszczenie wjazdu dla wszystkich osób z niepełnosprawnościami, taksówek, dostaw z meblami.

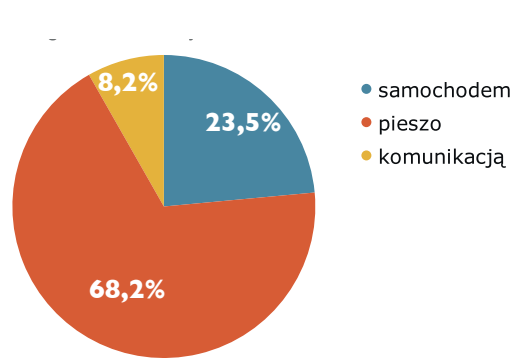
Grupą niezadowolonych z tego rozwiązania byli pracownicy sklepów i usług, którym nie przysługuje karta wjazdu lub zrzekli się jej na rzecz dostawców - te osoby narzekały na konieczność szukania miejsca postojowego poza ulicami Wełniany Rynek i Hawelańską.

Wśród naszych rozmówców pojawiały się również opinie na temat tego, że kontrola tego, komu wydawane są karty wjazdu, powinna być dokładniejsza.

Wybrane opinie:

- Nareszcie nie mam problemu z zaparkowaniem na podwórku.*
- To dobry pomysł pod warunkiem, że Straż Miejska będzie kontrolować.*
- Robię dostawy sam od strony podwórka i jest okej.*
- Oddałam kartę wjazdu na podwórko dostawcy i sama nie mam gdzie parkować - jestem przeciwna temu rozwiązaniu!*

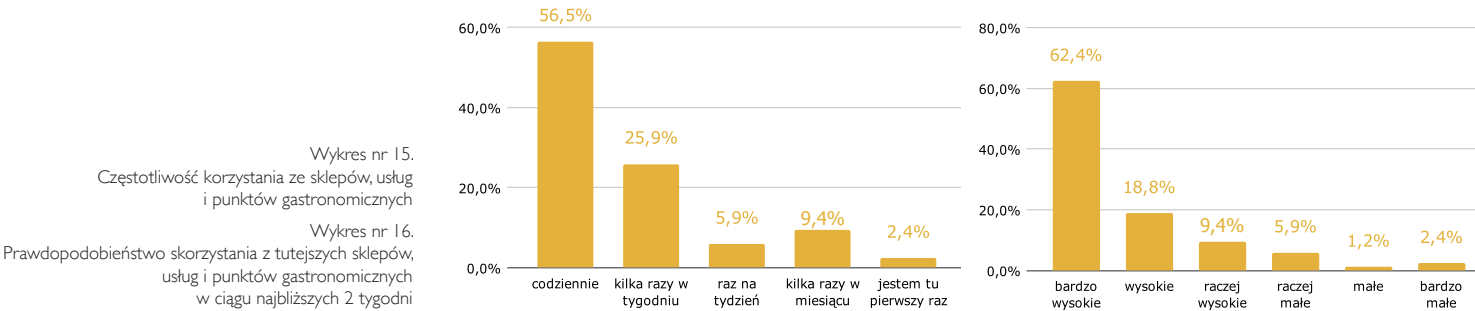
Sposób docierania klientów do sklepów i usług

Wykres nr 14.
Sposób docierania klientów do sklepów, usług i punktów gastronomicznych

Osoby docierające pieszo wskazywały, że poza remontem ul. Sikorskiego nic nie sprawia im problemów, zmotoryzowani podnosili natomiast problemem deficytu miejsc postojowych. Większość z nich szukała go jednak nie dłużej niż 10 minut, a dotarcie na zakupy zajęło im ok. 5 minut. Ostatecznie samochód pozostawili przy Schodach Donikąd, ul. Dzieci Wrzesińskich, na podwórku przy ul. Zabytkowej, a także na ogólnodostępnych miejscach przed PZU.

Częstość odwiedzania usług oraz prawdopodobieństwo skorzystania z oferty w ciągu najbliższych 2 tygodni

Najczęściej odwiedzanymi miejscami, które wskazywali rozmówcy, były: pasaż handlowy przy Wełnianym Rynku, piekarnie, sklepy mięsne, Żabka, Luna, Górka&Kulka, Red Coffee oraz pierogarnia Bartolini.

Inne informacje

Częstym tematem podejmowanym w trakcie punktów konsultacyjnych było niedostosowanie infrastruktury komunikacyjnej miasta do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Nasi rozmówcy wskazywali na to, że na ulicach Wełniany Rynek i Hawelańskiej należy wyznaczyć więcej zarezerwowanych miejsc postojowych. Poza tym, osoby pracujące w agencji ubezpieczeń przy ul. Wełniany Rynek zwracały uwagę, że betonowe schody przed ich lokalem są znacznym utrudnieniem dla tych klientów, którzy cierpią na ograniczenia ruchowe.

Tym, co negatywnie wpływało na odbiór testowanych zmian, był nieporządek panujący na ulicy. Skarżyli się na to zarówno niezadowoleni ze zmian, jak i ci, którzy je popierali. Jedna z osób pracujących przy ul. Wełniany Rynek podkreślała, że podoba jej się to, że już nie musi patrzeć na rząd zaparkowanych samochodów, ale dobre wrażenia psują jej porozrzucane niedopałki papierosów.

4. KONCEPCJA ZMIAN DOCELOWYCH

Zgodnie z założeniami wnioski z badań przeprowadzonych podczas testowania zmian tymczasowych oraz wytyczne polityki miejskiej stanowiły łącznie podstawę dla sformułowania koncepcji przebudowy i zmiany funkcjonowania ulic Wełniany Rynek i Hawelańskiej. Poniżej zamieściliśmy wyniki naszych prac projektowych.

4.1.

Wnioski z badań a rozwiązania projektowe

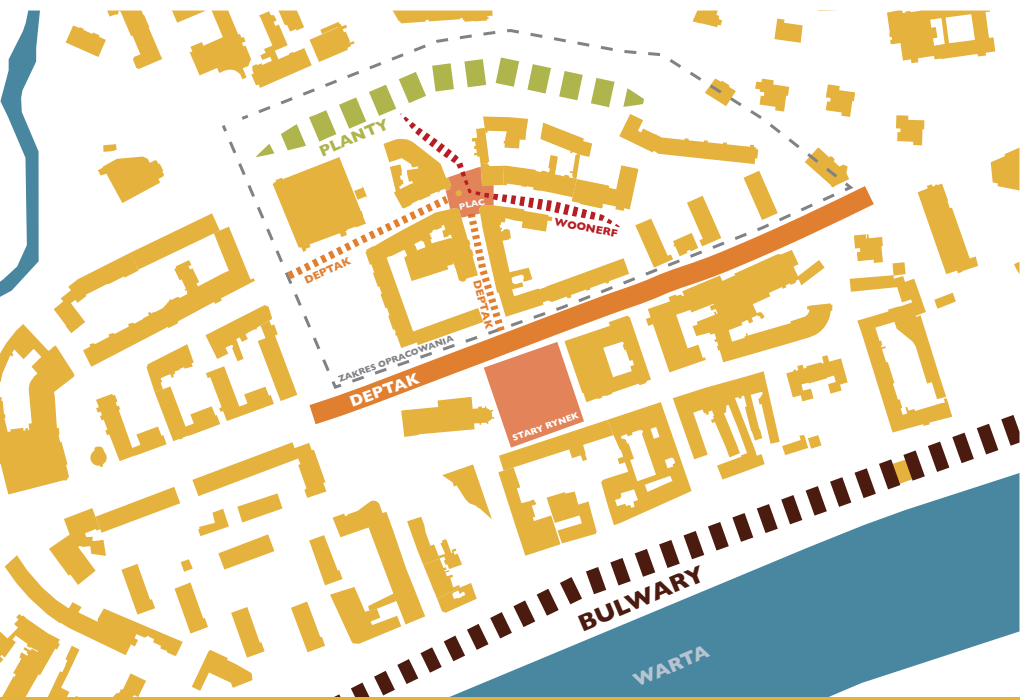
Dokumenty samorządowe dotyczące zagospodarowania przestrzennego i rewitalizacji zawierają wizję centrum jako obszaru, w którym należy ograniczyć i uspokajać ruch samochodowy, a także wprowadzać udogodnienia dla ruchu pieszego oraz rowerowego w celu wykreowania dobrej przestrzeni publicznej o dużej wartości społecznej. Na tym fundamencie opiera się cały projekt Centrum Gorzowa Od-nowa, a przede wszystkim wdrożona w jego ramach i akceptowana społecznie strefa zamieszkania.

Badania transportowe przeprowadzone przed i w trakcie testu pokazały, że największym wyzwaniem w transformacji ulic Wełniany Rynek i Hawelańskiej jest nielegalne parkowanie. Ograniczenie dostępu do podwórek rozwiązało problem z zastawianiem ich przez auta pracowników usług i biur zlokalizowanych w centrum i zostało pozytywnie przyjęte przez większość mieszkańców, którzy zajęli stanowisko w tej sprawie. Wprowadzenie barier fizycznych na ulicach było aprobowane przez większość badanych, lecz dało pożądany efekt tylko tam, gdzie pojawiły się donice i słupki. Projekt powinien więc zawierać rozwiązania fizycznie blokujące możliwość nieprawidłowego postoju we wszystkich miejscach, w których występuje ten problem, a zwłaszcza na skrzyżowaniu ulic Hawelańskiej, Strzeleckiej oraz Zabytkowej. Utrwalanie opisanych zachowań na tym terenie zagraża bezpieczeństwu pieszych, którzy przy przekraczaniu jezdni wychodzą zza samochodów.

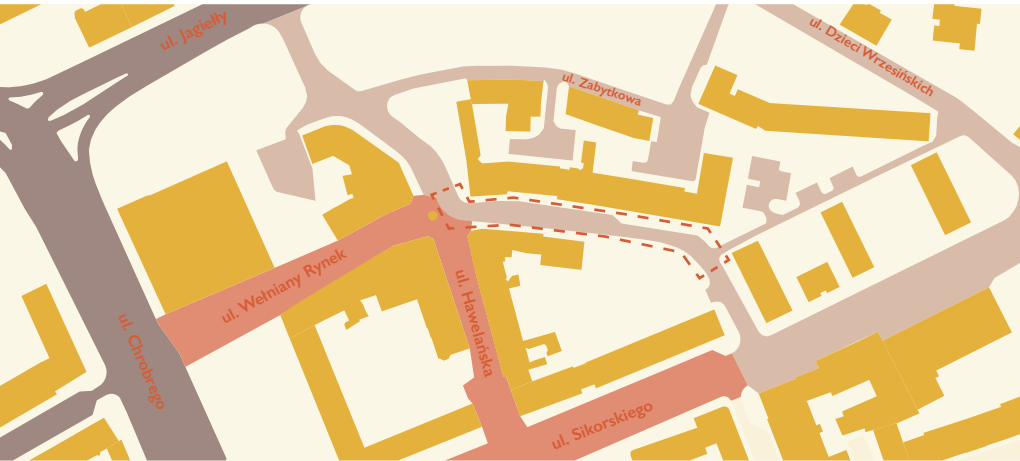
W trakcie testowania kontrowersje wywołały dwie kwestie: zmniejszenie liczby miejsc postojowych i późniejsza likwidacja stanowisk przed budynkami przy ul. Wełniany Rynek 6-12 oraz organizacja dostaw, w szczególności ograniczenie wjazdu na deptaki. W koncepcji uwzględniliśmy rozwiązanie, według którego podmiot zarządzający przestrzenią może działać elastycznie i zarówno umożliwiać, jak i blokować dostęp pojazdów dostawczych. Natomiast problem parkowania - w naszej ocenie - nie wymaga interwencji projektowej, ponieważ większość klientów dociera do ulic Wełniany Rynek i Hawelańskiej pieszo, a ci, którzy dojeżdżają tam samochodem, sprawnie znajdują potrzebne miejsce postojowe w bliskim sąsiedztwie. Przywrócenie stanu poprzedniego byłoby sprzeczne z polityką samorządu, a wygospodarowanie kilku stanowisk tylko zwiększyłoby presję komunikacyjną i tworzyłoby złudzenie ich dostępności. O miejsca konkurowałoby tyle samo kierowców, co obecnie - wjeżdżaliby na ul. Wełniany Rynek i następnie odjeżdżali ze względu na brak wolnego stanowiska. W ten sposób generowany byłby dodatkowy ruch, którego nie zredukowałoby nawet wymuszenie rotacyjności. Co więcej, w naszej opinii rotacyjność miejsc postojowych jest ideą atrakcyjną w teorii, ale trudną do wdrożenia w praktyce. Egzekwowanie zasad w tym zakresie wymagałoby ciągłej obecności Straży Miejskiej, co jest organizacyjnie niemożliwe, lub stosowania innych narzędzi kontrolnych jak samodyscyplina użytkowników ulicy. Testowe słupki i donice były regularnie przesuwane w celu nielegalnego stworzenia dodatkowej przestrzeni parkingowej, co daje podstawę do przypuszczenia, że i rotacyjność byłaby fikcją.

4.2.

Idea zmian

Rysunek nr 79.
System przestrzeni publicznych w centrum miasta

Rysunek nr 80.
Idea docelowych zmian urbanistycznych

Deptakowy charakter odcinków ul. Wełniany Rynek pomiędzy ulicą Chrobrego i Studnią Czarownic oraz ul. Hawelańskiej pomiędzy Studnią Czarownic i ul. Sikorskiego będzie utrzymany. Na pozostałych fragmentach oraz na ulicach Zabytkowej i Dzieci Wrzesińskich ruch samochodowy zostanie ograniczony i uspokojony. Takie rozwiązanie pozwoli wykreować woonerf na części ul. Wełniany Rynek pomiędzy budynkami nr 2-12. Ten obszar będzie nadal w niezbędnym zakresie dostępny dla pojazdów indywidualnych i dostawczych, jednak priorytetowo będą traktowane potrzeby komunikacyjne pieszych i ich bezpieczeństwo.

Wszystkie opisane odcinki ulic będą elementami jednego rozwiązania urbanistycznego, ściśle powiązanego z ul. Sikorskiego

Wszystkie opisane odcinki ulic będą elementami jednego rozwiązania urbanistycznego, ściśle powiązanego z ul. Sikorskiego. Jego tożsamość zostanie zdefiniowana przez regularny układ gazonów, rytmicznie rozmieszczonych w osiach ulic. Zasadzone w nich rośliny będą tworzyły gęstą kompozycję o wizualnym charakterze zarośli, pozwalających schronić się wśród zieleni przed skwarem w okresie letnim i znaleźć wytchnienie od zgiełku śródmiejskiego. Takie zagospodarowanie pozwoli zredukować zjawisko „wyspy ciepła”, a przy prawidłowym rozwiązaniu konstrukcyjnym, umożliwi również gromadzenie wód opadowych, zwłaszcza z deszczy nawalnych.

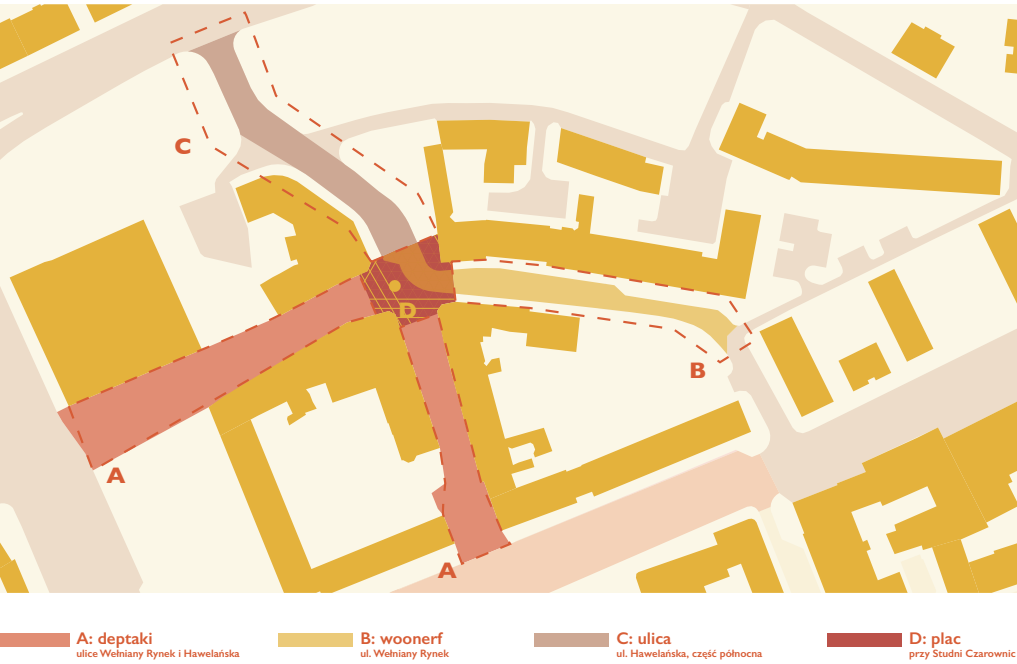
W obudowę gazonów wkomponowane zostaną meble miejskie: ławki, lampy, śmietniki i stojaki rowerowe. Cały układ będzie cechował się wysokimi walorami estetycznymi i użytkowymi, a dzięki jego zdyscyplinowaniu będzie można dowolnie korzystać z przestrzeni wokół gazonów, której - ze względu na szerokość ulic - jest niewiele. Pomiędzy gazonami pojawią się miejsca do stopniowej adaptacji na ogródki gastronomiczne, jeżeli wytworzy się taka potrzeba w wyniku zmiany funkcji lokali w parterach kamienic. Pasy przeznaczone do ruchu pieszego i pojazdów pomiędzy opisanym układem i elewacjami budynków będą dzięki temu wolne od elementów małej architektury, co umożliwi ich sprawne i bezkolizyjne funkcjonowanie.

W celu zapewnienia spójności przestrzeni publicznych centrum miasta do urządzenia nawierzchni ciągów pieszych zostanie użyty podobny materiał, który został wykorzystany podczas przebudowy ul. Sikorskiego.

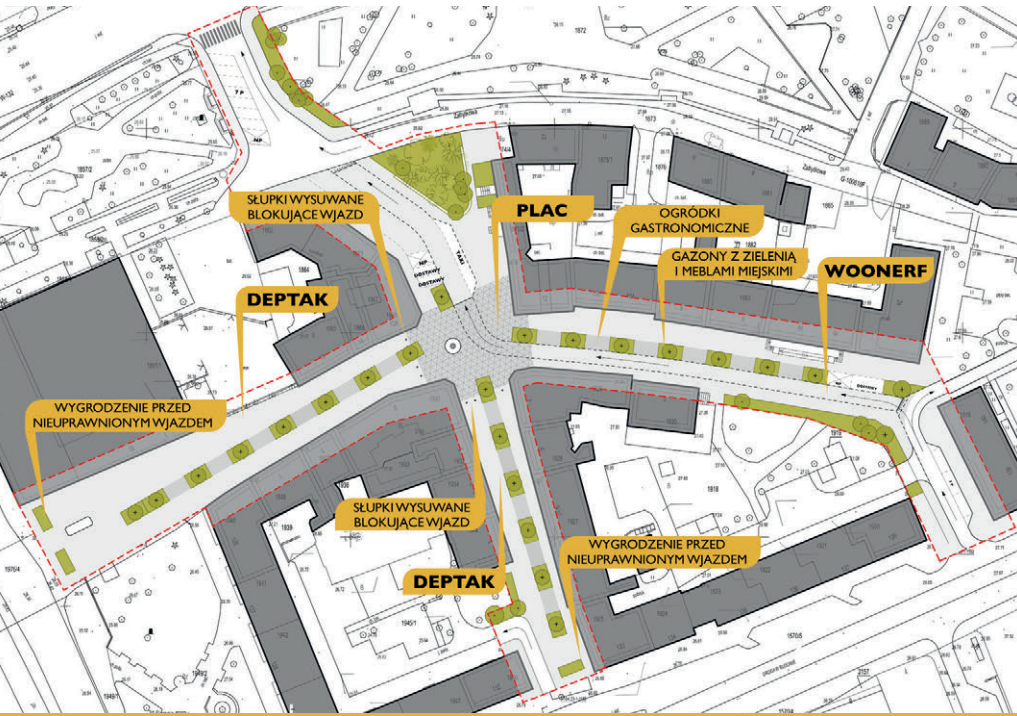
4.3.

Koncepcja przebudowy docelowej

Koncepcja przebudowy ulic w kształcie docelowym zawiera rozwiązania przestrzenne dla deptaków na ulicach Wełniany Rynek i Hawelańskiej (A), woonerfu na ul. Wełniany Rynek (B), północnego odcinka na ul. Hawelańskiej (C), placu przy Studni Czarownic (D). Pozytywne efekty zmian architektonicznych mogą zostać wzmocnione przez zastosowanie odpowiednich narzędzi organizacyjno-prawnych: organizacji ruchu i wyłączenia ulic z kategorii publicznej.

Proponowane zagospodarowanie poszczególnych odcinków opisaliśmy i zilustrowaliśmy w osobnych częściach poniżej.

4. KONCEPCJA ZMIAN DOCELOWYCH

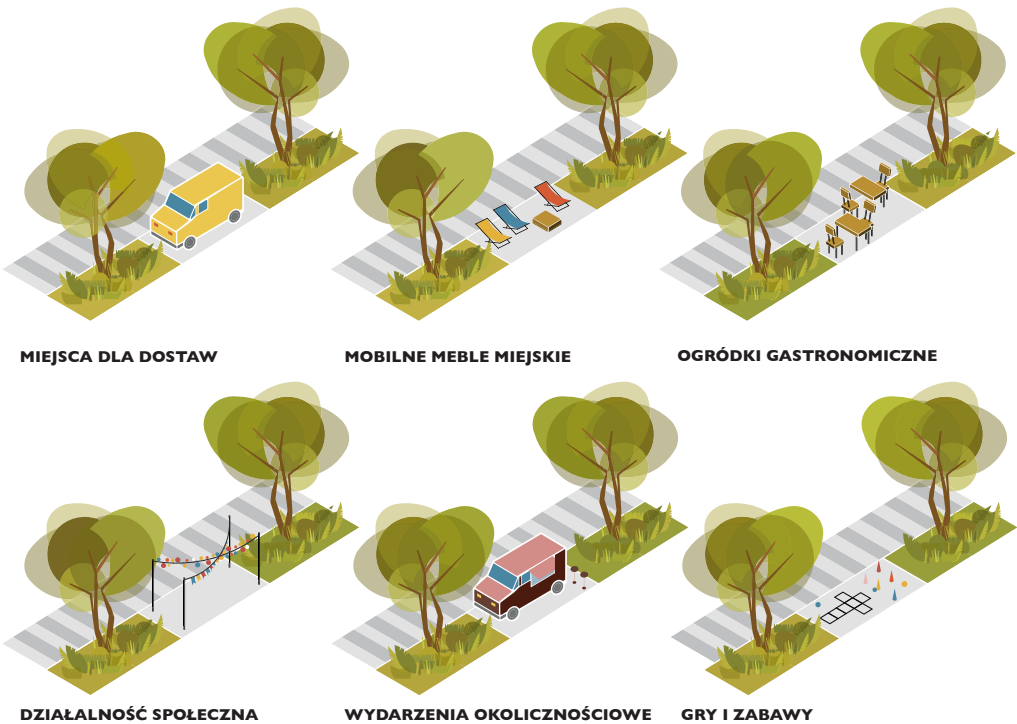
Deptaki na ulicy Wełniany Rynek i Hawelańskiej

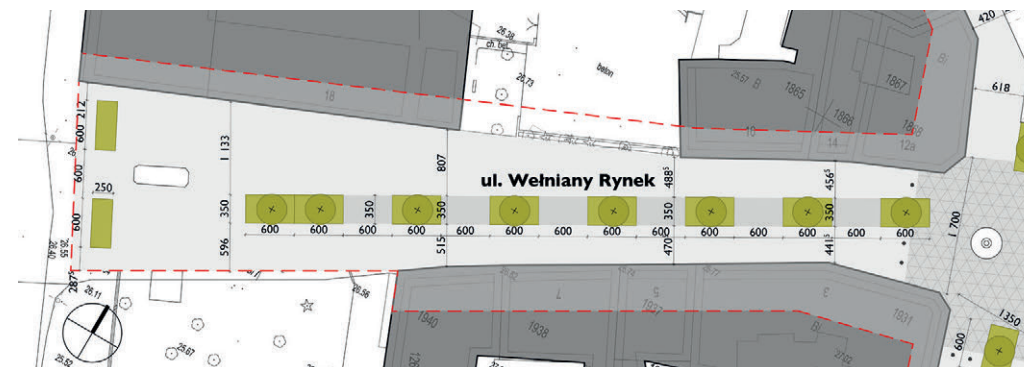
Oba deptaki zostaną przekształcone według jednego wzoru: podziału przestrzeni ulicy na trzy pasy o różnych funkcjach. Dwa skrajne o szerokości od 2 do 8 m, zlokalizowane przy pierzejach, będą służyły do komunikacji pieszej oraz okazjonalnego ruchu dostaw. W pasie środkowym pojawią się gazony z zielenią i wbudowanymi meblami miejskimi (umieszczonymi na ich koronie), ustawione naprzemiennie z przejściami łączącymi obie strony ulic, które w godzinach porannych będą funkcjonować jako stanowiska dla dostaw, a w przyszłości - po zmianie funkcji - będą mogły być wykorzystane jako tereny ogródków gastronomicznych. Wszystkie pola będą miały takie same rozmiary: 3,5x6 m (przy tworzeniu projektu budowlanego mogą być pomniejszone do innych rozmiarów np. 3,5x3,5 m).

W gazonach - w celu uzyskania opisanego efektu - mogą pojawić się następujące rośliny:

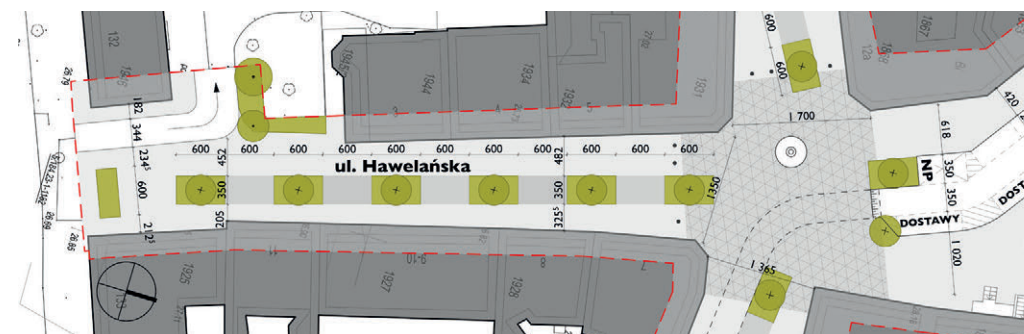
- ▶ rośliny okrywowe/rabaty bylinowe:
rokitnik pospolity *Hikul Hippophae Rhamnoides Hikul*,
bodziszek Rozanne *Geranium Rozanne*,
Ostnica mocna *Pony Tails Stipa Tenuissima Pony Tails*,
Sesleria jesienna *Sesleria Autumnalis*,
Śnieguliczka *Chenaulta Hancock Symphoricarpos Chenaulti*,
- ▶ drzewa:
klon Ginnala *Acer Ginnala*,
klon francuski *Acer monspessulanum*.

W celu ochrony przed nieuprawnionym wjazdem deptaki będą wygradzone od ulic w otoczeniu: ul. Wełniany Rynek od ul. Chrobrego, a ul. Hawelańska od ul. Sikorskiego.

Rysunek nr 84.
Zagospodarowanie deptaku
na ul. Wełniany Rynek - idea

Rysunek nr 85.
Zagospodarowanie deptaku
na ul. Hawelańskiej - idea

Rysunek nr 86.
Zagospodarowanie deptaku –
widok z perspektywy człowieka

Uwagi:

- ▶ W trakcie tworzenia projektu budowlanego należy uwzględnić przebieg uzbrojenia podziemnego, a później wykonać odpowiednie przekładki lub prace zabezpieczające.
- ▶ Przy planowaniu ustawienia mebli miejskich jako elementów związanych z gazonami należy zwrócić uwagę na ich usytuowanie względem pól przeznaczonych w przyszłości na ogródki kawiarniane - ławki powinny być zwrócone w stronę terenów dla ruchu pieszego, żeby zabezpieczyć je przed komercjalizacją (traktowaniem jako elementy ogródków).
- ▶ Kluczowe dla utrzymania porządku na wąskich ulicach będzie przestrzeganie podziału funkcjonalnego (na trzy pasy) przy zarządzaniu, w szczególności przy wydawaniu zgód na zajęcie pasa drogowego. Ogródki kawiarniane nie powinny tarasować ciągów pieszych.

Przy wyznaczaniu obszaru pod ogródki w pasie zlokalizowanym w osi ulic należy wziąć pod uwagę połączenia piesze pomiędzy obiema ich stronami i odpowiednio zawęzić ich szerokość, jeżeli jest to konieczne.

Do rozstrzygnięcia na etapie tworzenia dokumentacji budowlanej pozostaje lokalizacja barier na ul. Hawelańskiej. Należy ją dostosować do zasad obsługi podwórka położonego na zachód od tej ulicy - zdecydować, czy będzie odbywała od strony północnej czy południowej. W rzetelny sposób będzie można to zrobić dopiero po przyjrzeniu się i przeanalizowaniu funkcjonowania ul. Sikorskiego po przekształceniach.

Woonerf na ulicy Wełniany Rynek

Kompozycja fragmentu ul. Wełniany Rynek na odcinku od drogi wewnętrznej prowadzącej do ul. Dzieci Wrześńskich do Studni Czarownic będzie podobna do układu sąsiednich deptaków. Różnica będzie polegała na wprowadzeniu ogólnodostępnego pasa jezdni w południowej części ulicy, który zostanie urządzony na tym samym poziomie i z tych samych materiałów, co obszary dedykowane pieszym. Na wlocie znajdą się dwa stanowiska postojowe - jedno dla dostaw, a drugie dla samochodów osób z niepełnosprawnościami.

Jezdnia i równoległe stanowiska postojowe do użytku ogólnego pozostaną w części południowej - to rozwiązanie będzie kontynuacją układu skrzyżowania z ul. Sikorskiego. W naszej opinii wlot na podwórko po stronie zachodniej powinien być ukształtowany bez przerywania ciągłości chodnika i wprowadzania w jego niwelecie pochyleń, aby również w tym miejscu podkreślić priorytet ruchu pieszego nad samochodowym.

W koncepcji założyliśmy, że schody przed budynkiem przy ul. Wełniany Rynek 4 zostaną przebudowane i wyposażone w pochylnię zapewniającą dostęp osobom z niepełnosprawnościami ruchowymi, pchającym wózek itd.

Rysunek nr 87.
Zagospodarowanie woonerfu
na ul. Wełniany Rynek - idea.

Rysunek nr 88.
Zagospodarowanie wównerfu
na ul. Welniany Rynek – widok z perspektywy człowieka

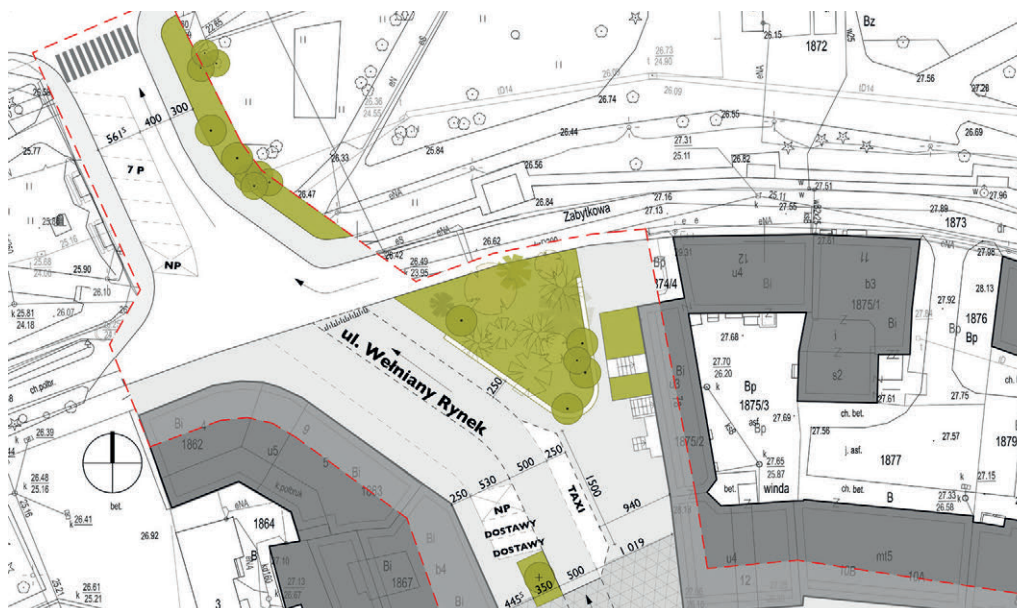
Uwagi:

Przy projektowaniu układu należy zwrócić uwagę na te same problemy, co w przypadku komponowania deptaków (por. część *deptaki na ulicach Welniany Rynek i Hawelańskiej*). Poza tym istotne są następujące kwestie.

► Docelowy układ kierunków ruchu należy ustalić w nawiązaniu do rozwiązań komunikacyjnych w całym kwartale ograniczonym ulicami: Chrobrego, Jagiełły, Warszawską i Sikorskiego. W związku z tym kierunki wskazane w koncepcji mogą ulec zmianie, co nie wymaga jednak żadnych istotnych korekt w zagospodarowaniu przestrzeni publicznej (poza ewentualnie geometrią skrzyżowania z drogą wewnętrzną łączącą ulice Welniany Rynek i Dzieci Wrzesińskich).

► Jeżeli parkowanie dla dostaw i osób z niepełnosprawnościami ruchowymi zostanie rozwiązane w otoczeniu terenu w inny sposób niż wskazany w opisanej koncepcji, dwa stanowiska przy ww. skrzyżowaniu można zlikwidować, a następnie w ich miejscu wytyczyć kolejne pola - naprzemiennie gazony z zielenią i miejsca dla ogródków kawiarnianych lub do swobodnego przejścia.

Północny odcinek ulicy Hawelańskiej

Rysunek nr 89.
Zagospodarowanie północnej
części ul. Hawelańskiej - idea

Ul. Hawelańska na północnym odcinku zachowa swoją funkcję komunikacyjno-parkingową. Ruch pieszy i kołowy będą prowadzone w jednej płaszczyźnie. Układ miejsc postojowych będzie zachowany - stanowiska ogólnodostępne i dla samochodów dostawczych pozostaną w układzie skośnym, a dla taksówek w układzie równoległym.

W zakresie komponowania zieleni proponujemy wprowadzenie drzew w części południowej, w sąsiedztwie Studni Czarownic, które oddzielą obszar deptakowy od komunikacyjno-parkingowego i przesłonią pozostawione tam samochody. W części zlokalizowanej przy skrzyżowaniu z ulicami Zabytkową i Strzelecką sugerujemy uporządkowanie istniejącego skweru i przebudowanie niskiego murka z pojedynczymi siedziskami do formy ławki plenerowej.

Rysunek nr 90.
Zagospodarowanie północnej części
ul. Hawelańskiej – widok z perspektywy człowieka

Uwagi:

Przy tworzeniu dokumentacji budowlanej proponujemy rozważyć zmianę układu miejsc postojowych na równoległy. Przyjęcie takiego rozwiązania pozwoli poszerzyć chodniki i ograniczyć przeskalowaną infrastrukturę drogową.

Rysunek nr 91.
Zagospodarowanie północnej
części ul. Hawelańskiej - idea

Plac przy Studni Czarownic

Studnię Czarownic, czyli najważniejszy punkt orientacyjny w przestrzeni kwartału, będzie otaczał plac. Obszar ten będzie zamknięty kompozycyjnie przez nasadzenia w gazonach usytuowanych na poszczególnych ulicach. Jego rola będzie podkreślona poprzez zmianę nawierzchni. Dzięki brakowi umeblovania będzie mógł służyć do organizacji kameralnych wydarzeń społeczno-kulturalnych.

Przez plac będzie poprowadzony pas jezdny dla samochodów poruszających się ul. Welniany Rynek w stronę ul. Hawelańskiej. Nie będzie on wyróżniony ani za pomocą materiałów, ani poprzez zmianę niwelety. Dostęp do deptaków będzie ograniczany za pomocą słupków wysuwanych, które będzie można opuścić w godzinach porannych na czas realizacji dostaw i podnieść w godzinach późniejszych w celu zablokowania wjazdu.

Rysunek nr 92.
Zagospodarowanie placu
przy Studni Czarownic - idea

Rysunek nr 93.
Zagospodarowanie placu
przy Studni Czarownic – widok z perspektywy człowieka

5. MATERIAŁY DODATKOWE

MATERIAŁ NR 1. OPIS DZIAŁAŃ INFORMACYJNYCH

Akcja informacyjna była prowadzona przez cały czas trwania projektu. Na pierwszym etapie działania promocyjne były skierowane przede wszystkim do osób na co dzień związanych z ulicami Wełniany Rynek i Hawelańską: mieszkańców, a także pracowników oraz właścicieli sklepów i usług. Dlatego wiele czasu poświęcono na informowanie o projekcie w sposób bezpośredni - metodą spotkań od drzwi do drzwi oraz na plenerowym punkcie konsultacyjnym. Istotnym kanałem komunikacyjnym była grupa na Facebooku CENTRUM GORZOWA OD-NOWA, która na końcowym etapie projektu liczyła 155 członków.

Przygotowane zostały również 4 notatki prasowe, w których relacjonowane były poszczególne etapy działań, które były publikowane na stronie internetowej www.gorzow.pl. W działaniach informacyjnych wykorzystane zostały również plakaty, które wieszaliśmy w klatkach schodowych oraz witrynach, a także ulotki, które wręczaliśmy ludziom podczas spotkań od drzwi do drzwi i na punkcie konsultacyjnym.

Po zakończeniu projektu niniejszy raport wraz z koncepcją zmian zostanie przesłany mailowo do osób, które podały nam swój adres, oraz opublikowany na facebookowej grupie i stronie internetowej Urzędu Miasta. Zainteresowani będą mieli także możliwość zapoznania się z papierową wersją obu dokumentów, które zostaną udostępnione w Biurze Konsultacji Społecznych i Rewitalizacji.

Ilustracje nr 1, 2 i 3
Wzory plakatów oraz ulotek informacyjnych.

MATERIAŁ NR 2.

TREŚCI NA TEMAT PROJEKTU PUBLIKOWANE W MEDIACH LOKALNYCH I SPOŁECZNOŚCIOWYCH

Na temat projektu Centrum Gorzowa Od-nowa ukazało się 37 materiałów prasowych publikowanych przez media lokalne. Ich zestawienie znajduje się w tabeli poniżej.

Poza tym grupa osób przeciwnych testowanym zmianom założyła stronę na Facebooku *Ratujmy parkingi w centrum miasta*.

Lp.	Tytuł artykułu	Miejsce publikacji	Link	Data
1	Rozpoczęli od rozmów z przedsiębiorcami	Radio Gorzów	https://bit.ly/2ohjQwM	18.09.2019
2	Ożywianie śródmieścia czy jednak usypianie?	Echo Gorzowa	https://bit.ly/2BK Sour	18.09.2019
3	Będą zmiany na Hawelańskiej	Radio Gorzów	https://bit.ly/32idjAZ	15.10.2019
4	Centrum Gorzowa dla mieszkańców, nie dla samochodów	gorzowianin.com	https://bit.ly/33AEU0p	15.10.2019
5	Rozmowa o centrum Gorzowa	gorzow24.pl	https://bit.ly/33AIFTz	15.10.2019
6	Woonerf przy Studni Czarownic. Na razie na próbę	wyborcza.pl Gorzów Wielkopolski	https://bit.ly/2VHjd7t	15.10.2019
7	Hawelańska i Wełniany Rynek od-nowa	Echo Gorzowa	https://bit.ly/2q27YiH	15.10.2019
8	Miasto ma potencjał, ale nie ma ludzi	Echo Gorzowa	https://bit.ly/2BecBIY	16.10.2019
9	Piesi w centrum uwagi, czyli co się zmienia w śródmieściu Gorzowa	gazetalubuska.pl	https://bit.ly/2ONMGjo	16.10.2019
10	Wełniany Rynek w Gorzowie pod specjalnym nadzorem. Czy urzędnicy zamkną ulicę	se.pl Gorzów Wielkopolski	https://bit.ly/2OTPrzM	16.10.2019
11	Trzy deptaki w centrum Gorzowa. Nowy pomysł urzędników	gorzow.tvp.pl	https://bit.ly/2lXlt92	16.10.2019
12	Śródmiejska przestrzeń wspólna być powinna	Echo Gorzowa	https://bit.ly/2nZd275	18.10.2019
13	Ciężko parkować w centrum Gorzowa, a zaraz będzie jeszcze... ciężiej	gazetalubuska.pl	https://bit.ly/33TlwuC	25.10.2019
14	Centrum Gorzowa od-nowa	Radio Gorzów	https://bit.ly/2peYz7y	25.10.2019
15	Centrum Gorzowa przyjazne pieszym. Samochody pójdą w odstawkę	gorzowianin.com	https://bit.ly/2MQZhZbG	25.10.2019
16	Testujemy woonerf na Wełnianym Rynku i Hawelańskiej. Jedziemy tam tylko 20 km/h!	wyborcza.pl Gorzów Wielkopolski	https://bit.ly/2MTioui	27.10.2019
17	Zmiany w organizacji ruchu w centrum Gorzowa	Echo Gorzowa	https://bit.ly/2LkzCQ1	27.10.2019
18	Meble i zieleń na drodze - w centrum Gorzowa więcej miejsca dla pieszych	se.pl Gorzów Wielkopolski	https://bit.ly/32SwmS9	27.10.2019
19	Zamieszanie na Wełnianym Rynku	Radio Gorzów	https://bit.ly/2q4cqxo	28.10.2019
20	Co myślicie o zmianach przy Studni Czarownic?	Gazeta Lubuska	-	28.10.2019
21	Mniej miejsc parkingowych w centrum	gorzowianin.com	https://bit.ly/33FztNi	29.10.2019
22	Pierwsze opinie dotyczące zmian na Wełnianym Rynku	Radio Gorzów	https://bit.ly/2LjQ8Q3	31.10.2019
23	Zmiany w centrum Gorzowa sprawdzają się?	gorzowianin.com	https://bit.ly/35UhQuw	3.11.2019
24	Mieszkańcom nie podobają się zmiany w centrum Gorzowa	gorzowianin.com	https://bit.ly/34M6Glm	13.11.2019
25	Zmieni się ruch pojazdów w okolicy Studni Czarownic. Auto zrobią więcej miejsca pieszym	Gazeta Lubuska	-	14.11.2019
26	Od piątku nie zaparkujemy przy Wełnianym Rynku	Gazeta Lubuska	https://bit.ly/2P6RNK5	14.11.2019
27	Od piątku kolejne zmiany na Wełnianym Rynku	Radio Gorzów	https://bit.ly/33Qzlp2	14.11.2019
28	Kolejne zmiany na Wełnianym Rynku. Przedsiębiorcy: to skandal!	Radio Gorzów	https://bit.ly/2szdRVV	15.11.2019
29	Zakaz parkowania w centrum miasta. Przedsiębiorcy są zbulwersowani	gorzow.tvp.pl	https://bit.ly/2RiCY9U	16.11.2019
30	Miejsce koło Studni Czarownic zmieni się, ale nie w deptak	Gazeta Lubuska	-	18.11.2019
31	Można tam zgasić światło i wracać do domu	Echo Gorzowa	https://bit.ly/33K7njV	18.11.2019
32	Problemów z parkowaniem w centrum ciąg dalszy	Radio Gorzów	https://bit.ly/34HCr5c	18.11.2019
33	Wywiad z Anną Bonus-Mackiewicz	Radio Gorzów	https://bit.ly/2P5uMai	18.11.2019
34	Wnioski poznamy w połowie miesiąca	Radio Gorzów	https://bit.ly/2DHElle	2.12.2019
35	Przedsiębiorcy apelują: - Parkingi muszą zostać!	Gazeta Lubuska	https://bit.ly/2DHRDbt	3.12.2019
36	Apelują, bo nie chcą nowej organizacji ruchu	gorzow24.pl	https://bit.ly/2OTK6bk	3.12.2019
37	Testy na Wełnianym Rynku dobiegły końca	Telewizja Gorzów	https://bit.ly/2Ybqpi4	3.12.2019

MATERIAŁ NR 3.

FUNKCJONOWANIE UL. WEŁNIANY RYNEK I HAWELAŃSKIEJ - ZESTAWIENIE OPINII I POMYSŁÓW NA ZMIANY POZYSKANYCH PODCZAS ROZMÓW PRZED TESTOWANIEM

Obszar tematyczny	Wybrane opinie	Pomysł na zmiany
Lokalizacja	„Jest wszędzie blisko i pełno sklepów” „To jest centrum i ludzie przychodzą z ulicy” „Jesteśmy tu od 30 lat i ludzie są przyzwyczajeni. Ta lokalizacja jest najlepsza, bo to ścisłe centrum”	
Zagospodarowanie ulic	„Przy postoju taksówek nie ma ławek, muszę siedzieć na koszu na śmieci” „Ławki są zajmowane przez handlarki. Co z tego, że są, skoro nie ma jak na nich usiąść?” „Fajna byłaby ławka dwupoziomowa - taka, na której można huśtać nogami podczas siedzenia” „Powinien być tu plac zabaw, ale większy i z bardziej różnorodnymi zabawkami niż na placu zbudowanym przez Castoramę” „Należy zachować wszelką zieleni i zadbać o nowe nasadzenia” „Więcej roślin, kwiaty i aleja drzew”	- Ustawienie większej liczby ławek - Wprowadzenie więcej zieleni (drzew, krzewów, kwiatów, traw) - Zbudowanie placu zabaw z różnorodnymi sprzętami dla dzieci
Sklepy i usługi	„Chciałabym, żeby księgarnia odżyła” „Powinna być tu biblioteka, księgarnia, na pewno nie bank!” „Brakuje tu sklepu spożywczego z prawdziwego zdarzenia - np. Intermarche”	- Nieotwieranie tu kolejnego banku i kolejnej apteki - Powrót punktu z funkcją czytelnico-kawiarnianą - Biblioteka w miejscu księgarni - Sklep spożywczy
Gastronomia	„Jest więcej kawiarni niż kiedyś” „Nie widać miejsc z kawą” „Są tu miejsca z dobrym jedzeniem (Górka&Kulka, Luna, Ukrainoczka, piekarnia)”	- Obniżenie stawek najmu dla przedsiębiorców chcących otworzyć tu działalność gastronomiczną - Obniżenie stawek najmu dla przedsiębiorców na czas remontu ulicy
Życie ulicy	„Jest tu stary klimacik, przyjemnie się tu chodzi” „Podoba mi się handelek - dyskretny, ludowy, małomiasteczkowy” „Handel na ławkach to burdel, okupują ławki” „Nie może być tu miejsca na głoszenie ideologii, religii, politykę” „Po godzinie 18.00 wszystko wymiera”	- Uniemożliwienie handlowania na ulicy - Ustawienie dodatkowych ławek dla pań handlujących na ulicy - Ustawienie tablicy informacyjnej o Studni Czarownic - Ustawienie makiety miasta w 3D - Zagospodarowanie skweru przy murach miejskich na przestrzeń koncertów i imprez
Estetyka	„Zabytkowe mury - jest co pokazać ludziom spoza Gorzowa” „Ładnie zaprojektowane kamienice i sposób ich odnawiania” „Fajnie, że ławki zrobione są w starym stylu - pasują do otoczenia. Dobrze, że nie są z betonu” „Bardzo źle jest sprzątana okolica. Nie dba się tu o trawę i zieleń” „Obskurne budynki” „Przez reklamy te ulice wyglądają jak choinki”	- Częstsze sprzątanie ulic - Zachowanie spójności estetycznej nawierzchni na Hawelańskiej i Wełnianym Rynku - Zachęcenie przedsiębiorców do zachowania spójności estetycznej sztyldów i witryn - Odnowienie starych elewacji - Odnowienie murów miejskich wraz z otaczającą je infrastrukturą. - Oświetlenie murów - Zachowanie zabytkowej estetyki miejsca
Urbanistyka	„Świetny układ ulic - to miejsce spotkań lepsze od bulwaru” „Układ budynków - fajne skrzyżowania, dzięki temu jest to dobra atmosfera. Ciasno zabudowane stare budynki tworzą klimat” „Jest za wąsko” „Jest tutaj perspektywa zaulkowa”	

MATERIAŁ NR 4.

PORUSZANIE SIĘ PO UL. WEŁNIANY RYNEK I HAWELAŃSKIEJ - ZESTAWIENIE OPINII I POMYSŁÓW NA ZMIANY POZYSKANYCH PODCZAS ROZMÓW PRZED TESTOWANIEM

Obszar tematyczny	Wybrane opinie	Pomysł na zmiany
Samochody	► „Za tłoczno, za dużo aut” ► „Nie wiem, czy jest potrzeba wyłączania Wełnianego Rynku z ruchu. Nie może być tak, że auta nie będą tu dojeżdżać”	► Zmniejszenie ruchu samochodów ► Wyłączenie obszaru z ruchu samochodowego ► Zachowanie przejeźdźności ulic
Parkowanie	► „Zamiast skweru powinien być tu plac parkingowy” ► „Samochody, przez które nie ma jak chodzić. Jest wąsko, trzeba się przeciskać. Samochody najbardziej mnie wkurzają” ► „Problem z samochodami - parkują tu pracownicy sklepów, pracownicy UM i dla mieszkańców nie ma miejsc” ► „Trudno tu dojechać karetkę, ponieważ ulica zastawiona jest autami” ► „Powinny być koperty dodatkowe dla inwalidów”	► Wprowadzenie większej liczby miejsc postojowych ► Zbudowanie parkingu podziemnego lub wielopoziomowego ► Wykupienie miejsc postojowych przez pracowników i właścicieli ► Wprowadzenie zakazu parkowania
Deptak	► „Zamknąć ulicę - jak deptak, to deptak” ► „Mogłyby tu powstać zadaszone szkłem deptaki, żeby była możliwość przebywania tu bez względu na aurę” ► „Bardzo fajny pomysł, to obszar stworzony do rozwiązań takich jak deptak i widać to nawet po ułożeniu ulic” ► „Deptak tutaj to chory pomysł chorego wizjonera” ► „Tutaj nie będzie do czego dreptać” ► „Woonerf nie zda tu egzaminu, bo GW to nie jest miasto turystyczne. Po 17.00 nie ma tu żywego ducha, to nikt nie będzie spacerował” ► „Deptak jest rozjechany, aż strach chodzić” ► „Powinna być wydzielona przestrzeń dla rowerów i pieszych - niestety jej nie ma”	

MATERIAŁ NR 5.

ZESTAWIENIE MIEJSC WSKAZYWANYCH PRZEZ MIESZKAŃCÓW JAKO LUBIANE I NIELUBIANE

Miejsca lubiane	Miejsca nielubiane
► Studnia Czarownic (horyzont na wszystkie strony świata) ► Górka&Kulka ► Dzikie Bluszczyce ► Red Coffee ► Luna ► Śnieżka ► Kaczorek ► Ukrainoczka ► piekarnia ► optyk ► ogródek restauracji Dream Burger ► skwer między ulicami: Sikorskiego, Chrobrego, Wełniany Rynek ► skwer między ulicami: Hawelańską i Zabytkową ► podwórkę przy ul. Wełniany Rynek ► ławki przy Studni Czarownic ► ławki przy ul. Hawelańskiej ► kamienica przy ul. Hawelańskiej 7 ► cała ul. Hawelańska ► przestrzeń handlu ulicznego	► ul. Hawelańska, kiedy jest zastawiona przez auta ► ul. Wełniany Rynek ze względu na auta ► ul. Hawelańska - krzywy chodnik na wysokości dawnej księgarni ► przestrzeń handlu ulicznego ► Dream Burger (zapachy, hałasy) ► puste lokale ► toaleta publiczna ► przestrzeń za murem miejskim ► podwórkę przy ul. Wełniany Rynek (zwłaszcza plac zabaw zbudowany przez Castoramę) ► suche drzewo przy wjeździe na podwórkę przy ul. Wełniany Rynek ► podwórkę za pasażem handlowym ► obszar całego centrum ► altany śmietnikowe

6. SPISY

MATERIAŁ NR 6.

ZESTAWIENIE OPINII NA TEMAT TESTOWANYCH ROZWIĄZAŃ ZGŁASZANYCH PRZEZ RÓŻNE GRUPY UŻYTKOWNIKÓW NA PUNKTACH KONSULTACYJNYCH

Wypowiedzi mieszkańców:
► Już dzisiaj zauważalny jest dużo mniejszy ruch samochodowy” ► „Jesteście oderwani od rzeczywistości” ► „Tutaj to jest tragedia z kurierami - z jednym listem pod drzwi podjeżdżają” ► „Jestem mieszkańcem i dla mnie to są zmiany na lepsze” ► „To bardzo dobry pomysł i długo na niego czekałem! Dlaczego Gorzów ma być gorszy od innych miast?” ► „Więcej przychylności dla przedsiębiorców i równego traktowania (dla czego handlarzy też tu sprzedają i nie ponoszą takich kosztów jak inni?)” ► „Przy braku możliwości zaparkowania ludzie zrezygnują z wjazdu do strefy” ► „Parkingi podziemne w centrum!” ► „Jestem z Irlandii i przyjechałem tu rozwijać działania teatralne, a moje pierwsze zdanie po polsku to „Lubię spacerować po bulwarach” i „tu też powinno być miejsce spacerowe”” ► „W całym Gorzowie jest nieporządek, zlikwidować handel uliczny, bo te panie zostawiają nieporządek” ► „Mam garaż, ale chciałbym móc tu przyjechać na chwilę i odjechać” ► „Gdzie miasto zrobiło alternatywne parkingi?” ► „Stop inwestycjom bez miejsc parkingowych” ► „Brakuje miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami” ► „I karta wjazdu za mało - płacę podatki za 2 auta i potrzebuję 2 kart wjazdu” ► „Karta wjazdu powinna być też dla osób mieszkających, ale bez umowy najmu na swoje nazwisko (np. matka mieszkająca od 20 lat w mieszkaniu należącym do córki)” ► „W innych miastach podoba mi się zakaz sprzedaży alkoholu w godzinach wieczornych w sklepach i na stacjach paliw - trzeba tworzyć kulturę picia” ► „Te zmiany powodują zastawienie ul. Dzieci Wrzesińskich” ► „Przydałoby się analiza ulic w Gorzowie pod względem możliwości zrobienia większej liczby równoległych miejsc postojowych” ► „Widać efekty waszej pracy! Jest lepiej, a na podwórkach już jest luzniej” ► „Możliwość parkowania tylko dla mieszkańców” ► „Karty wjazdowe powinny być przyznawane opiekunom osób chorych, z niepełnosprawnościami” ► „Czy Straż Miejska będzie egzekwowała zakazy?” ► „Fajnie - teraz na podwórku mamy luz” ► „Fajnie, żeby był luz, żeby można było bez problemu przejść” ► „Powinno być więcej miejsc postojowych dla niepełnosprawnych” ► „Nielegalne parkowanie przeniosło się na Dzieci Wrzesińskich” ► „Po co zmieniać coś, co działa dobrze? Te warianty mi nie odpowiadają” ► „Z kartami wjazdu mają problem rodziny odwiedzające mieszkających tu bliskich” ► „Znalazłem rozwiązanie dla niewystarczającej liczby kart wjazdowych - osoby niezmotoryzowane zrzekły się kart na naszą rzecz” ► „W przyszłości zamiast papierowych kart wjazdu powinien być znaczek do przyklejenia na szybę” ► „Nie jestem zmotoryzowana - przysługująca mi karta powinna być przyznana bliskim, rodzinie” ► „W podwórku powinniśmy mieć miejsce na wyładunek gabarytów” ► „Porządek na podwórku za Przemysławką” ► „Wcześniej każde wyjście z domu to było sprawdzanie, czy się o lusterko nie zahaczy” ► „Zrobił się tłok na podwórku przy Zabytkowej” ► „Proponuję wyłączyć ruch samochodowy na fragmencie Zabytkowej do Dzieci Wrzesińskich, ale poza mieszkańcami”

Wypowiedzi pracowników i osób prowadzących działalność:
► „Czy ktoś zwróci pieniądze za spadek obrotów spowodowany brakiem możliwości dojazdu? Remonty są już kilka lat, a ja mam utrudniony dostęp do firmy” ► „Czekamy na piesze rozwiązania, ale w tym momencie będzie nam trudno przez trwające remonty i usunięcie przystanku przy Arsenale” ► „Największym problemem będzie dla nas dostawa lodów, ale jakoś sobie poradzimy” ► „Miejsce dla dostaw jest niewygodne - zanim jeden dostawca się rozładuje, trzeba czekać 15 minut” ► „Nam rozładunek zajmie minimum 15 minut” ► „Miejsca dla dostaw powinny być większe” ► „Może udałoby się zrobić więcej miejsc, zrobić miejsce od zaplecza” ► „Pomysł jest w porządku, ale coś zabraliście i coś trzeba dać w zamian - np. nowe parkingi w okolicy” ► „Mam jak najgorszą opinię - powinno być więcej miejsc postojowych” ► „Dziś przyjechały do mnie osoby z innych miast - trafil, nikt nie narzekał, że nie ma gdzie zaparkować” ► „Te zmiany nas nie zadowolają, co z tego, że jest mniej miejsc dla aut, skoro zajmują tyle samo miejsca co wcześniej? Teraz to jest półrodek, a docelowo to powinien być deptak” ► „Dla mnie mogłoby nie być tu tyle miejsca dla pieszych, klienci muszą jakoś dojechać” ► „6 stanowisk to zdecydowanie za mało na tę liczbę sklepów i usług - to beznadziejny pomysł” ► „Żle, że karty są wydawane na numer rejestracyjny, bo ja robię dostawy różnymi samochodami” ► „W tych warunkach obsługa na pewno będzie trwała minimum 40 minut” ► „Widziałbym tu jeszcze jedno miejsce dla dostaw obok piekarni lub na końcu Wełnianego Rynku przy pasażu” ► „Powinny być wyznaczone godziny dostaw (najlepiej do 8.00)” ► „Na podwórku za pasażem powinno być miejsce dla dostawców” ► „Dla nas to uciążliwe, bo nie ma gdzie parkować” ► „Powinna być lepsza komunikacja publiczna” ► „Miejsce dla dostaw jest za daleko od pasażu - nie wyobrażam sobie robienia dostaw” ► „W sklepie mięsnym przy Hawelańskiej odmawiają nam dostaw”

Wypowiedzi przechodniów:
▶ „Tu w ogóle mogłoby nie być samochodów” ▶ „Martwię się, że przedsiębiorcy będą mieli problemy z dostawami” ▶ „Nie mam interesu jeździć samochodem po mieście” ▶ „Słaba widoczność słupków, szczególnie tego przy zakręcie” ▶ „Dla mnie te zmiany są okej” ▶ „Nie podoba mi się to i myślę, że wam to nie wyjdzie - szukałem tu miejsca przez pół godziny!” ▶ „Tu w centrum powinno być jak najmniej miejsc parkingowych, bo jak ludzie przejeżdżają tędy autem, to nie poznają miasta i nowych miejsc - mało kto wie, że tu jest Dzikie Błuszcz” ▶ „Fatalny pomysł, żeby robić takie rzeczy w centrum - tu powinno być dużo parkingów” ▶ „Powinno być więcej miejsca dla pieszych, bo chodzimy tędy całą klasą i się nie mieścimy” ▶ „Gorzów jest całkowicie nieprzystosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami” ▶ „Centrum powinno być przejezdne i mieć sprawną komunikację” ▶ „Nie muszą być 4 samochody w rodzinie” ▶ „Piętrowy parking w okolicy” ▶ „Powinno być tak jak w innych miastach, powinna być kultura śródmieścia” ▶ „Świetnie: cud-miód, dużo samochodów to niedobrze” ▶ „Dziś przyjechałam tu swoim rowerem, powinno być więcej ścieżek rowerowych i rowerów miejskich - wtedy może być mniej aut” ▶ „Czyli tu można jeździć na desce? Łal! Tu musi być zrobiona dobra nawierzchnia pod kątem deskorolek, hulajnóg, rowerów, ▶ „Dobry pomysł - w końcu to będzie miejsce spotkań” ▶ „Stworzy się centrum miasta” ▶ „Miejsce trzeba uczynić ładnym i bez aut, ale musi być w okolicy nowy parking” ▶ „Poruszam się pieszo i dla pieszych to jest tragedia w Gorzowie, chodzenie utrudniają ścieżki rowerowe, przez które trzeba przeskakiwać” ▶ „Wspaniale, że centrum będzie dla ludzi! W końcu” ▶ „Jestem za zmianami, żeby to miejsce było przyjaźniejsze dla pieszych” ▶ „Kompletny idiotyzm - najpierw skończyć remont Sikorskiego!” ▶ „Ulica powinna być przejezdna, miejsca dla pieszych to dobry pomysł, ale martwię się, że Gorzów będzie zakarkowany” ▶ „Deptak na Sikorskiego to nieporozumienie, ale auta nie mogą zastawiać chodników” ▶ „Auta nie mogą potrącać pieszych na chodnikach, jeżdżić po nich. Muszę często schodzić z drogi, krzyczą na mnie” ▶ „No i jest super, ale tu w ogóle nie powinna być aut.” ▶ „Czas najwyższy, żeby w centrum i przy katedrze nie było aut, ale wtedy podwórka mogą być zastawiane” ▶ „Powinno być więcej miejsc dla niepełnosprawnych” ▶ „Staram się nie wjeżdżać do centrum autem. Mniej aut tutaj - może tak powinno być?” ▶ „Zlikwidowaliście miejsca postojowe? Bardzo dobrze!” ▶ „Jesteście cudowne i macie dużo cierpliwości” ▶ „Cieszę się, że przed piekarnią nie ma już łańcuchów” ▶ „To powinno być miejsce dla pieszych. Jak deptak na Sikorskiego, to i tu - to powinno być połączone” ▶ „Przyszedłem powiedzieć, że teraz bardzo mi się podoba i chciałbym, żeby tak zostało, to ulica spacerowa” ▶ „Mam nadzieję, że nową nawierzchnią będzie kamień albo coś innego, coś co zachowa klimat” ▶ „To jest nowoczesne rozwiązanie, a do nowoczesności trzeba się dostosować” ▶ „Jeżeli parking będzie zlikwidowany, to bardzo dobrze - jest więcej aut niż miejsc” ▶ „Im mniej aut, tym lepiej, wcześniej przez nielegalne auta był problem z przejściem” ▶ „Jestem za tym, żeby tu był rynek, miejsce na randki” ▶ „Tu powinna być mównica dla każdego” ▶ „Nie każda działalność jest pożądana w centrum - jeśli wymaga dojazdu, to trzeba ją przenieść” ▶ „Rewelacyjny pomysł! Miasto dla ludzi!” ▶ „Wcześniej ta ulica była zbita”

MATERIAŁ NR 7.

SPIS LOKALI UŻYTKOWYCH PRZY ULICACH WEŁNIANY RYNEK I HAWELAŃSKIEJ ORAZ TERENACH PRZYLEGŁYCH

Nazwa ulicy	Nr	Nazwa lokalu
Chrobrego	1	NEST BANK, BANKOMAT BANK PEKAO S.A., Market Chiński, BANKOMAT EURONET, Lombard Arsenał
Wełniany Rynek	1	NC+ telewizja kablowa - sklep firmowy
Wełniany Rynek	2a	FILUT SHOP - skateshop headshop, DREAM BURGER - restauracja
Wełniany Rynek	3	Finezja B.J. Gawęccy - bielizna, Lilou - biżuteria, BUDNEX - mieszkania na sprzedaż, Apteka Wełniany Rynek, Stowarzyszenie Architektów Polskich SARP,Autorskie Aterier mgr inż. arch. Leszek Horodyski, pusty lokal, Gabinet Diagnostyczno - Terapeutyczny Wioletta Maśluk - Gąsiorowska, psychoterapeuta, pedagog, Zakład Gospodarki Mieszkaniowej, Lubuska Okręgowa Izba Architektów RP
Wełniany Rynek	4	Nieruchomości Baranowska, IMMO Wycena Nieruchomości Kamila Darecka, Oddział GSU Ubezpieczenia, RO-MA Marek Hulicki - krawiec
Wełniany Rynek	5	PLUS BANK
Wełniany Rynek	6	Jubiler Jakubowscy, Dzikie Błuszcz - kawiarnia
Wełniany Rynek	7	Kwiaciarnia Stokrotka
Wełniany Rynek	8	Biuro Podróży Juventur, Kancelaria Radcowska Wiesław WWróblewski, Kaczorek PH P.Jakubowski - sklep z zabawkami
Wełniany Rynek	10a	Proste Domy Sp z o.o. - biuro projektowe, RED COFFEE - kawiarnia, Żabka - sklep ogólnospożywczy
Wełniany Rynek	12	Piekarnia Cukiernia Jacek Różycki, Kancelarie Radców Prawnych Marcin Mendel Krzysztof Kowalski, Systemy Komputerowe Adamna - serwis i utrzymanie, NK Investment Sp z o.o. - obsługa firm i doradztwo biznesowe, Grupa Progres - agencja pracy,AVIVA Ubezpieczenia, Emerytury, Inwestycje, FINANS - centrum kredytowo- ubezpieczeniowe, WINTEC - innowacyjne systemy okienne, Bistro Pizza - restauracja
Wełniany Rynek	12a	PZU Oddział w Gorzowie Wielkopolskim
Wełniany Rynek	14/16	Wędliny od Rodziny Grzegorz Zyguła i Synowie - masarnia, Zespół Szkół Gastronomicznych im. Febronii Gajewskiej-Karamać w Gorzowie Wielkopolskim, Studio Kulinarne Gastronomika - Kawiarnia, Lubuskie Stowarzyszenie Pomocy Szkole, Pierogarnia Bartolini, Cardridge Land - tusze, tonery, Robert Grabwski Adwokat
Wełniany Rynek	18	Urząd Miasta Gorzowa Wielkopolskiego

Nazwa ulicy	Nr	Nazwa lokalu
Hawelańska	3	ALIOR BANK
Hawelańska	4	Lotto, Piekarnia Cukiernia MAXX Chojna,Twój Styl - odzież na wagę, Drogeria CARO, FALA Sklep spożywczy, F.H. HALMAR Sklep spożywczy, ROMEX Romuald Pułkowski sklep spożywczy, Artykuły zoologiczne, Zegarmistrz, dorabianie kluczy, Aniśkiewicz Anna Sklep spożywczy,Vape Shop, Marek Paczkowski warzywa owoce, Edam Edward Górniak punkt sprzedaży
Hawelańska	5	Salon Fryzjerski Męski, Biuro Poselskie Czesława Hoca, Biuro Poselskie Elżbiety Rafalskiej, Zakład Optyczny Jolanta Szejtan, Naprawa maszyn do szycia Józef Ankutowicz
Hawelańska	6	BANK ING
Hawelańska	7	Optyk Paweł Kaźmierczak, Kancelaria Notarialna Urszula Kostulska, Gabinet Ortodontyczny Anna Dubiago, pusty lokal
Hawelańska	7a	Lombard Janosik, Punkt Kredytowy, Gabinet Okulistyczny lek. med.. Marzena Zaskórksa
Hawelańska	8	LUNA - gastronomia, DENTEX - Centrum Stomatologii Zachowawczej, Sklep Spożywczy 3w1
Hawelańska	9/10	pusty lokal
Hawelańska	11	Salon Fryzjerski, Salon Kosmetyczny
Sikorskiego	126	Górka&Kulka - Kawiarnia, Miejsce Spotkań
Sikorskiego	132	Drogeria Natura
Sikorskiego	133	PKO Bank Polski
Sikorskiego	138	Sushi Restaurant - restauracja
Sikorskiego	139	Estetik depilacja laserowa - kosmetyka, PLUS - sklep firmowy, telefonia komórkowa

6. SPISY

MAPY

Mapa nr 1.	Inwentaryzacja obecnego zagospodarowania ulic Wełniany Rynek i Hawelańskiej wraz z terenami przyległymi, skala oryginału 1:1000	17
Mapa nr 2.	Inwentaryzacja nawierzchni ulic Hawelańskiej i Wełniany Rynek wraz z terenami przyległymi, skala oryginału 1:1000	17

TABELE

Tabela nr 1.	Liczba samochodów zaparkowanych na obszarze (w tym zaparkowanych nieprawidłowo)	23
Tabela nr 2.	Znaki usunięte w ramach testowania zmian	42
Tabela nr 3.	Znaki poziome wprowadzone w ramach testowania zmian, wariant 1	43
Tabela nr 4.	Znaki pionowe wprowadzone w ramach testowania zmian, wariant 1	43
Tabela nr 5.	Znaki poziome wprowadzone w ramach testowania zmian, wariant 2	43
Tabela nr 6.	Znaki pionowe wprowadzone w ramach testowania zmian, wariant 2	43

WYKRESY

Wykres nr 1.	Sposób poruszania się ulicami Wełniany Rynek i Hawelańską deklarowany przez badanych jako najczęstsze	37
Wykresy nr 2 i 3.	Charakterystyka osób uczestniczących w badaniu ankietowym dotyczącym akceptacji zmian	60
Wykresy nr 4 i 5.	Charakterystyka osób uczestniczących w badaniu klientów	61
Wykres nr 6.	Stopień poparcia dla wprowadzenia strefy zamieszkania	61
Wykres nr 7.	Stopień poparcia dla zabezpieczenia chodnika po południowej stronie ul. Wełniany Rynek przed nielegalnym parkowaniem	62
Wykres nr 8.	Stopień poparcia dla zawężenia pasa jezdni i poszerzenia chodnika po stronie północnej ul. Wełniany Rynek	63
Wykres nr 9.	Stopień poparcia dla utrzymania zakazu ruchu na fragmentach deptakowych	63
Wykres nr 10.	Stopień poparcia dla wyznaczenia miejsc dla dostawców na ul. Wełniany Rynek	64
Wykresy nr 11 i 12.	Stopień poparcia dla ograniczenia parkowanie według wariantów 1 i 2	65
Wykres nr 13.	Stopień poparcia dla wprowadzenia kart wjazdu na podwórka	66
Wykres nr 14.	Sposób docierania klientów do sklepów, usług i punktów gastronomicznych	67
Wykres nr 15.	Częstotliwość korzystania ze sklepów, usług i punktów gastronomicznych	68
Wykres nr 16.	Prawdopodobieństwo skorzystania z tutejszych sklepów, usług i punktów gastronomicznych w ciągu najbliższych 2 tygodni	68

RYSUNKI

Rysunek nr 1.	Porównanie tradycyjnej metody projektowania z metodą opartą na prototypowaniu urbanistycznym	9
Rysunek nr 2.	Zakres przestrzenny zmian i projektu	12
Rysunek nr 3.	Wyniki pomiarów ruchu przed testowaniem w czwartek między godz. 7:00 a 8:00	21
Rysunek nr 4.	Wyniki pomiarów ruchu przed testowaniem w czwartek między godz. 12:00 a 13:00	22
Rysunek nr 5.	Wyniki pomiarów ruchu przed testowaniem w czwartek między godz. 17:00 a 18:00	22
Rysunek nr 6.	Wyniki pomiarów ruchu przed testowaniem w sobotę między godz. 7:00 a 8:00	22
Rysunek nr 7.	Wyniki pomiarów ruchu przed testowaniem w sobotę między godz. 12:00 a 13:00	23
Rysunek nr 8.	Wyniki pomiarów ruchu przed testowaniem w sobotę między godz. 17:00 a 18:00	23
Rysunek nr 9.	Analiza parkowania w czwartek przed testowaniem o godzinie 8:00	24
Rysunek nr 10.	Analiza nieprawidłowego parkowania w czwartek przed testowaniem o godzinie 8:00	24
Rysunek nr 11.	Analiza parkowania w czwartek przed testowaniem o godzinie 10:00	25
Rysunek nr 12.	Analiza nieprawidłowego parkowania w czwartek przed testowaniem o godzinie 10:00	25
Rysunek nr 13.	Analiza parkowania w czwartek przed testowaniem o godzinie 11:00	25
Rysunek nr 14.	Analiza nieprawidłowego parkowania w czwartek przed testowaniem o godzinie 11:00	26
Rysunek nr 15.	Analiza parkowania w czwartek przed testowaniem o godzinie 13:00	26
Rysunek nr 16.	Analiza nieprawidłowego parkowania w czwartek przed testowaniem o godzinie 13:00	26
Rysunek nr 17.	Analiza parkowania w czwartek przed testowaniem o godzinie 15:00	27
Rysunek nr 18	Analiza nieprawidłowego parkowania w czwartek przed testowaniem o godzinie 15:00	27
Rysunek nr 19.	Analiza parkowania w czwartek przed testowaniem o godzinie 16:00	27
Rysunek nr 20.	Analiza nieprawidłowego parkowania w czwartek przed testowaniem o godzinie 16:00	28
Rysunek nr 21.	Analiza parkowania w czwartek przed testowaniem o godzinie 18:00	28
Rysunek nr 21.	Analiza nieprawidłowego parkowania w czwartek przed testowaniem o godzinie 18:00	28
Rysunek nr 23.	Analiza parkowania w sobotę przed testowaniem o godzinie 8:00	29
Rysunek nr 24.	Analiza nieprawidłowego parkowania w sobotę przed testowaniem o godzinie 8:00	29
Rysunek nr 25.	Analiza parkowania w sobotę przed testowaniem o godzinie 10:00	29
Rysunek nr 26.	Analiza nieprawidłowego parkowania w sobotę przed testowaniem o godzinie 10:00	30
Rysunek nr 27.	Analiza parkowania w sobotę przed testowaniem o godzinie 11:00	30
Rysunek nr 28.	Analiza nieprawidłowego parkowania w sobotę przed testowaniem o godzinie 11:00	30
Rysunek nr 29.	Analiza parkowania w sobotę przed testowaniem o godzinie 13:00	31
Rysunek nr 30.	Analiza nieprawidłowego parkowania w sobotę przed testowaniem o godzinie 13:00	31
Rysunek nr 31.	Analiza parkowania w sobotę przed testowaniem o godzinie 15:00	31
Rysunek nr 32.	Analiza nieprawidłowego parkowania w sobotę przed testowaniem o godzinie 15:00	32

6. SPISY

Rysunek nr 33.	Analiza parkowania w sobotę przed testowaniem o godzinie 16:00	32
Rysunek nr 34	Analiza nieprawidłowego parkowania w sobotę przed testowaniem o godzinie 16:00	32
Rysunek nr 35.	Analiza parkowania w sobotę przed testowaniem o godzinie 18:00	33
Rysunek nr 36.	Analiza nieprawidłowego parkowania w sobotę przed testowaniem o godzinie 18:00	33
Rysunek nr 37.	Projekt czasowej zmiany organizacji ruchu.Variant 1, skala oryginału 1:400	44
Rysunek nr 38.	Projekt czasowej zmiany organizacji ruchu.Variant 2, skala oryginału 1:400	44
Rysunek nr 39.	Wyniki pomiarów ruchu w trakcie testowania w czwartek między godz. 7:00 a 8:00	46
Rysunek nr 40.	Wyniki pomiarów ruchu w trakcie testowania w czwartek między godz. 12:00 a 13:00	47
Rysunek nr 41.	Wyniki pomiarów ruchu w trakcie testowania w czwartek między godz. 17:00 a 18:00	47
Rysunek nr 42.	Wyniki pomiarów ruchu w trakcie testowania w sobotę między godz. 7:00 a 8:00	47
Rysunek nr 43.	Wyniki pomiarów ruchu w trakcie testowania w sobotę między godz. 12:00 a 13:00	48
Rysunek nr 44.	Wyniki pomiarów ruchu w trakcie testowania w sobotę między godz. 17:00 a 18:00	48
Rysunek nr 45.	Wyniki badań transportowych, czwartek godz. 7:00-8:00, porównanie	48
Rysunek nr 46.	Wyniki badań transportowych, czwartek godz. 12:00-13:00, porównanie	49
Rysunek nr 47.	Wyniki badań transportowych, czwartek godz. 17:00-18:00, porównanie	49
Rysunek nr 48.	Wyniki badań transportowych, sobota godz. 7:00-8:00, porównanie	49
Rysunek nr 49.	Wyniki badań transportowych, sobota godz. 12:00-13:00, porównanie	49
Rysunek nr 50.	Wyniki badań transportowych, sobota godz. 17:00-18:00, porównanie	49
Rysunek nr 51.	Analiza parkowania w czwartek w trakcie testu o godzinie 8:00	50
Rysunek nr 52.	Analiza nieprawidłowego parkowania w czwartek w trakcie testu o godzinie 8:00	50
Rysunek nr 53.	Analiza parkowania w czwartek w trakcie testu o godzinie 10:00	51
Rysunek nr 54.	Analiza nieprawidłowego parkowania w czwartek w trakcie testu o godzinie 10:00	51
Rysunek nr 55.	Analiza parkowania w czwartek w trakcie testu o godzinie 11:00	51
Rysunek nr 56.	Analiza nieprawidłowego parkowania w czwartek w trakcie testu o godzinie 11:00	52
Rysunek nr 57.	Analiza parkowania w czwartek w trakcie testu o godzinie 13:00	52
Rysunek nr 57.	Analiza nieprawidłowego parkowania w czwartek w trakcie testu o godzinie 13:00	52
Rysunek nr 59.	Analiza parkowania w czwartek w trakcie testu o godzinie 15:00	53
Rysunek nr 60.	Analiza nieprawidłowego parkowania w czwartek w trakcie testu o godzinie 15:00	53
Rysunek nr 61.	Analiza parkowania w czwartek w trakcie testu o godzinie 16:00	53
Rysunek nr 62.	Analiza nieprawidłowego parkowania w czwartek w trakcie testu o godzinie 16:00	54
Rysunek nr 63.	Analiza parkowania w czwartek w trakcie testu o godzinie 18:00	54
Rysunek nr 64.	Analiza nieprawidłowego parkowania w czwartek w trakcie testu o godzinie 18:00	54
Rysunek nr 65.	Analiza parkowania w sobotę w trakcie testu o godzinie 8:00	55
Rysunek nr 66.	Analiza nieprawidłowego parkowania w sobotę w trakcie testu o godzinie 8:00	55
Rysunek nr 67.	Analiza parkowania w sobotę w trakcie testu o godzinie 10:00	55
Rysunek nr 68.	Analiza nieprawidłowego parkowania w sobotę w trakcie testu o godzinie 10:00	56
Rysunek nr 69.	Analiza parkowania w sobotę w trakcie testu o godzinie 11:00	56

Rysunek nr 70.	Analiza nieprawidłowego parkowania w sobotę w trakcie testu o godzinie 11:00	56
Rysunek nr 71.	Analiza parkowania w sobotę w trakcie testu o godzinie 13:00	57
Rysunek nr 72.	Analiza nieprawidłowego parkowania w sobotę w trakcie testu o godzinie 13:00	57
Rysunek nr 73.	Analiza parkowania w sobotę w trakcie testu o godzinie 15:00	57
Rysunek nr 74.	Analiza nieprawidłowego parkowania w sobotę w trakcie testu o godzinie 15:00	58
Rysunek nr 75.	Analiza parkowania w sobotę w trakcie testu o godzinie 16:00	58
Rysunek nr 76.	Analiza nieprawidłowego parkowania w sobotę w trakcie testu o godzinie 16:00	58
Rysunek nr 77.	Analiza parkowania w sobotę w trakcie testu o godzinie 18:00	59
Rysunek nr 78.	Analiza nieprawidłowego parkowania w sobotę w trakcie testu o godzinie 18:00	59
Rysunek nr 79.	System przestrzeni publicznych w centrum miasta	72
Rysunek nr 80.	Idea docelowych zmian urbanistycznych	73
Rysunek nr 81.	Schemat docelowych zmian urbanistycznych na ulicach Wełniany Rynek i Hawelańskiej	74
Rysunek nr 82.	Koncepcja zagospodarowania doceloweg ulic Wełniany Rynek i Hawelańskiej.	74
Rysunek nr 83.	Analiza elastyczności zagospodarowani przestrzeni między gazonami	75
Rysunek nr 84.	Zagospodarowanie deptak na ul. Wełniany Rynek - idea	76
Rysunek nr 85.	Zagospodarowanie deptak na ul. Hawelańskiej - idea	76
Rysunek nr 86.	Zagospodarowanie deptaku widok z perspektywy człowieka	76
Rysunek nr 87.	Zagospodarowanie woonerf na ul. Wełniany Rynek - idea.	77
Rysunek nr 88.	Zagospodarowanie woonerfu na ul. Wełniany Rynek – widok z perspektywy człowieka	78
Rysunek nr 89.	Zagospodarowanie północnej części ul. Hawelańskiej - idea	78
Rysunek nr 90.	Zagospodarowanie północnej części ul. Hawelańskiej – widok z perspektywy człowieka	79
Rysunek nr 91.	Zagospodarowanie północnej części ul. Hawelańskiej - idea	79
Rysunek nr 92.	Zagospodarowanie placu przy Studni Czarownic - idea	80
Rysunek nr 93.	Zagospodarowanie placu przy Studni Czarownic – widok z perspektywy człowieka	80

ILUSTRACJE

Ilustracje nr 1, 2 i 3	Wzory plakatów oraz ulotek informacyjnych.	83
------------------------	--	----

ZDJĘCIA

Zdjęcia nr 1, 2.	Pl. Nowy w Krakowie - projekt Nowy Plac Nowy, fot. Wojciech Maga	7
Zdjęcia nr 3, 4.	Ul. Ząbkowska w Warszawie - projekt Żywa Ulica, fot. Emilia Oksentowicz	7
Zdjęcia nr 5, 6.	Ul. 3 Maja w Dąbrowie Górniczej - projekt Żywa Ulica, fot. Paweł Jaworski, Marek Dziurkowski	7
Zdjęcia nr 7, 8.	Pl. Orła Białego w Szczecinie - projekt Nowe Życie Placu, fot. Urząd Miasta Szczecina	7
Zdjęcie nr 9.	Mobilny punkt konsultacyjny w dniu 20 września 2019 r., fot. Paweł Jaworski	34
Zdjęcie nr 10.	Spotkanie konsultacyjne w dniu 3 października 2019 r., fot. Iga Kalbarczyk	34
Zdjęcie nr 11.	Spotkanie konsultacyjne w dniu 27 września 2019 r., fot. Paweł Jaworski	35
Zdjęcie nr 12.	Spotkanie konsultacyjne w dniu 28 października 2019 r., fot. Iga Kalbarczyk	35
Zdjęcie nr 13.	Zmienione zagospodarowanie ulicy, fot. Paweł Jaworski	45
Zdjęcie nr 14.	Zmienione zagospodarowanie ulicy, fot. Urząd Miasta Gorzowa Wielkopolskiego	45